

A Paksi Napsugár Óvoda Pedagógiai Programja

Dokumentum jellege: nyilvános

Hatályos: 2020. március 4-től

A Paksi Napsugár Óvoda Pedagógiai Programja

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	3
II. AZ INTÉZMÉNY ADATAI	5
III. A PAKSI NAPSUGÁR ÓVODÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI	5
IV. A PAKSI NAPSUGÁR ÓVODÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI.....	7
IV.I. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK, EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK	7
IV.II. ÉRTELMI ÉS ANYANYELVI NEVELÉS.....	10
IV.III. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	12
IV.IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI.....	14
IV.IV.I. JÁTÉK.....	14
IV.IV.II. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	15
IV.IV.III. VERS-MESE	18
IV.IV.IV. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC.....	20
IV.IV.V. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA.....	21
IV.IV.VI. MOZGÁS	23
IV.IV.VII. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	24
IV.IV.VIII. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG	26
V. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEKKEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	28
V.I. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK.....	28
V.II. BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL KÜZDŐ GYERMEKEK	30
V.III. KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEK.....	31
V.IV. HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEK	32
VI. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	34
VI.I. A SZÜLŐ, GYERMEK, A PEDAGÓGUS KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI.....	34
VI.II. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE A TÁRSINTÉZMÉNYEKSEL.....	35
VII. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	37
VIII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	38
IX. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	39

X. NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉS, A NÉMET NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK ÉS NYELVÉNEK ÁPOLÁSÁVAL JÁRÓ FELADATOK	41
XI. A PAKSI NAPSUGÁR ÓVODA ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI	41
XII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	43
XIII. A PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYBA LÉPÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA	44
XIV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA	44

I. BEVEZETŐ

A Paksi Napsugár Óvoda 1 Székhelyóvodával és 3 tagintézménnyel működik. A Dunakömlődi Tagóvoda, az Eötvös utcai Tagóvoda és a Munkácsy utcai Tagóvoda A Paksi Napsugár Óvodát alkotó tagóvodák sajátos arculatukat megtartva közösen meghatározott nevelési elvek szerint folytatják nevelési gyakorlatukat.

A pedagógiai programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, a hatályos köznevelési törvény rendelkezései, a fenntartó önkormányzat elvárásai és a tagóvodák helyi nevelési programjának figyelembevételével készült.

Óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az alapító okirat szerint történik.

A Paksi Napsugár Óvoda nevelőmunkáját meghatározó programok

- Színesen hatékonyan a művészetek eszközeivel.
- Tapasztalatszerzésen alapuló ismeretnyújtás a tevékenységközpontú óvoda nevelés eszközeivel.
- Mozgásfejlesztés, egészséges életmód, „Mozgáskotta módszerrel” alternatív program.
- Óvodánk sajátos néphagyományra épülő programja.

Az óvoda küldetésnyilatkozata

Óvodai nevelésünk legfontosabb szempontja a gyermek személyiségének fejlesztése, a családi nevelés kiegészítése, derűs, nyugodt légkör biztosítása, amelynek megvalósulása folytán képessé válik a gyermek az egyre tágabb környezetbe való beilleszkedésre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként - életkori szakaszonként - és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvoda jövőképe

A világ rohamos változása, a stresszhelyzetek emelkedése egyre több feladatot ró a szülőkre, pedagógusokra egyaránt. Úgy kell megőriznünk a gyermekkor nyugalmát, derűjét, hogy közben felvértezzük őket mindazzal a tapasztalattal, amellyel eligazodhatnak a mai kor világában.

Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Az óvodás gyermeket az érzelmek vezérlik, ezért elsődleges és elengedhetetlen, hogy olyan légkör vegye őt körül az óvodában, mely érzelmi biztonságot nyújt számára, otthonos, derűs és szeretetteljes. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy a gyermekek örömmel járjanak óvodába, s a nevelés és fejlesztés folyamatában számítsunk érdeklődésükre, nyitottságukra.

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben a mi óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet vállalhat fel. Az óvoda pedagógiai rendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Személyi feltételeink

Az óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője, az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató, attitűdje modell, mintát, jelent a gyermek számára. Szakmai munkánk biztosítja a gyermekszerető, jól képzett elfogadó óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek, dajkák munkája.

Óvodánk minden csoportjában 2 felsőfokú végzettségű óvodapedagógus és egy szakképzett dajka látja el a mindennapi teendőket.

A nevelőtestület pedagógusai között van fejlesztő pedagógus, gyógytestnevelő, drámapedagógus és közoktatás vezetői végzettséggel rendelkező szakemberünk valamint gyógypedagógusunk. Minden tagóvodában pedagógiai asszisztens is segíti a nevelőmunkát.

Tárgyi feltételeink

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületei, az udvarok, berendezések jól szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelel a változó testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi a gyermekek számára a mozgás és játékigényük kielégítését.

II. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve: Paksi Napsugár Óvoda

Székhelye: 7030 Paks, Vörösmarty utca 9 - 11.

Tagintézmények neve és címe:

Paksi Napsugár Óvoda Dunakömlődi Tagóvodája: 7027 Paks – Dunakömlőd, Béke utca 21.

Paksi Napsugár Óvoda Eötvös utcai Tagóvodája: 7030 Paks, Eötvös utca 7.

Paksi Napsugár Óvoda Munkácsy utcai Tagóvoda: 7030 Paks, Munkácsy Mihály utca 2.

Azonosítók:

Törzsszám: 419220

OM azonosító: 20041

Adószám: 15419222-2-17

Jogállása: Önálló jogi személy

Fenntartó neve, székhelye:

Paks Város Önkormányzata

7030 Paks, Dózsa György út 55 – 61.

III. A PAKSI NAPSUGÁR ÓVODÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ

MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, szakasza a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

ÓVODÁNKBAN ÉRVÉNYESÜLŐ ALAPELVEK

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodánk kiegészítő esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermeknek joga van szükségleteinek kielégítéséhez.

A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

Biztosítjuk az esélyegyenlőséget a különböző szociális és kulturális környezetből érkező gyermekeinknek.

A sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

Az óvoda nevelőtestülete munkája során él a szakmai önállóság, módszertani szabadság eszközeivel, alkalmazza az innovatív pedagógiai törekvéseket. A pedagógiai módszereket a gyermeki személyiséghez igazítva alkalmazzuk.

A gyermek tevékenységeinek szervezésekor a játék elsődlegességét érvényesítjük.

Alapelvünk, hogy az óvodában dolgozó teljes alkalmazotti közösségünk empatikus, elfogadó, tiszteletet, megbecsülést és bizalomra épülő nevelői magatartást sugározzon. Nevelésünk segítse a gyermeki személyiség, az egyéni készségek és képességek fejlődését, kibontakoztatását. Minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas nevelésben, akár egynyelvű nevelésben, akár kétnyelvű nemzetiségi nevelésben részesül. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Célunk, hogy elérhető közelségbe vigyük az őket körülvevő gazdag világot, és alkotó, családi légkörben segítsük önkibontakozásukat. Mindezt úgy teremtsük meg, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön, kreativitásuk szabadon kibontakozzon és testi, szociális, értelmi érettség szempontjából alkalmassá váljon az iskolai életre. Kooperációra és kommunikációra képes gyermekek nevelése. Olyan sokszínű, változatos tevékenységeket biztosítani a gyermekeknek, melyek kielégítik testi-lelki szükségleteiket életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően. A családi nevelés kiegészítésével, a folyamatosan változó társadalmi igényeknek megfelelő személyiségjegyekkel rendelkező gyermekek nevelése.

Óvodánk minden dolgozójára érvényes alapelv

„Aki az óvodában dolgozik, értéket közvetít, nevel!”

IV. A PAKSI NAPSUGÁR ÓVODÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

IV.I. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK, EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Eredményessé, az óvoda és a szülők szoros együttműködésével válhat.

Célunk

A gyermekek egészséges életmódjának, testi, lelki- szociális egészségének megalapozása, testi fejlődésük elősegítése, egészségük védelme, az egészséges életvitel (szokások) kialakítása az óvodai életet követő életszakaszokra is.

Feladatunk

A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése. A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása; - megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodapedagógus egészségfejlesztéssel összefüggő feladatai:

Az óvodapedagógus teljes életvitelével, megjelenésével, beszédével természetes módon képviseli az egészséges életvitel, életmód igényét a gyermek felé. Attitűdje, hozzáállása, szemlélete, minden helyzetben ezt erősíti. Mintaadó szerepe döntően meghatározó abban, hogy a gyermek egészséges életvitel iránti igénye kialakuljon.

Elegendő időt biztosít az óvodapedagógus a nap szervezésében - folyamatos tízórai, uzsonna, levegőzés, ebéd, pihenés - a gyermekek önkiszolgáló tevékenységeinek munkafolyamatihoz: öltözködéshez, étkeztetéshez, testápolási teendőkhöz.

A korán érkező gyermekek számára a magukkal hozott reggeli elfogyasztására nyugodt, esztétikus körülményt biztosít.

Tudatosan törekszik a gyermekek egyéni mozgásigényének kielégítésére.

A gyermekek edzettsége, egészségük védelme érdekében lehetővé teszi a levegőn való tartózkodást.

Az óvodai mozgásos lehetőségeket külső szolgáltatások beépítésével bővítjük pl. uszodai foglalkozás.

Gondozás – egészségvédelem

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

A gyermekek szükségleteik önálló kielégítésére, a testápolás, az öltözködés, az önkiszolgálás, az étkezés és az étkezési szokások elsajátítására fokozatosan válnak képessé a példamutatás, segítség adás és gyakorlás során. A gondozási tevékenységekre a gyermekek életkorától függően megfelelő időt kell biztosítani.

Az egészségnevelés és védelem folyamatában figyelemmel kísérjük azokat a negatív tényezőket is, amelyek a gyermekek egészségét károsan befolyásolhatják.

Az egészségvédelem alapja a személyi higiéniaóra való odafigyelés (tisztaság, gondozottság, ápoltság), valamint az egészséget veszélyeztető tényezők kiküszöbölése (közös használt játékszerek, tárgyak, személyes higiéniai eszközök rendszeres fertőtlenítés).

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

Bemutatjuk, megismertetjük a higiéniai szokásokat.

A gyermekek egyéni gondozásához kapcsolódó munkafolyamatait figyelemmel kísérjük, megerősítjük a külső környezet rendjéhez kapcsolódó jó szokásaiban.

Megismertetjük a gyermekeket a tisztálkodási folyamattal: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.

Fejlettség szerint segítséget nyújtunk, fokozatosan kialakítjuk az önállóságot.

Étkezés

Megteremtjük a kulturált étkezési szokások kialakításához szükséges feltételeket, a nyugodt, esztétikus környezetet.

Étkezések során figyelembe vesszük a gyermekek egyéni igényeit, szükségleteit.

Az étkezéssel kapcsolatos tevékenységeket (önkiszolgálás, naposi munka) a gyermekek egyéni fejlődési ütemének megfelelően szervezzük.

Figyelmet fordítunk a korszerű táplálkozási szokások kialakítására, lehetőséget adunk a gyermekek számára eddig ismeretlen ételfélék megkóstolására.

Odafigyelünk az diétás gyermekek étkezési szokásaira.

A napi megfelelő vitamin-bevitelről gyümölcs, zöldségfogyasztással gondoskodunk.

Öltözködés

Elegendő időt és segítséget biztosítunk az öltözködésben, és a ruházat elhelyezésében.

Segítjük az önállósodást.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségletinek megfelelően megteremtjük a nyugodt pihenés légkörének feltételeit: tisztaság, szellőztetés, fektetők elhelyezése, mese, altatók, dúdolók, halk zene.

Mozgás

Lehetőséget biztosítunk változatos mozgástevékenységre.

Időjárástól függően lehetővé tesszük a levegőn tartózkodást, mozgásos játékok szervezését.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Kulturáltan étkezik, igényli az asztal esztétikumának rendjét.
- Helyesen, önállóan használja az evőeszközöket (kanál, kés, villa).
- Az elsajátított testápolási szokásokat a gyermek teljesen önállóan, igény szerint végzi: önállóan használja a WC-t, önállóan és helyes technikával mos kezet, fogat, szükség esetén használja a zsebkendőt.
- Önállóan, a megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik. Ruháját hajtogatva a helyére teszi. Tud ki-begombolni, cipőt befűzni, bekötni.
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, tisztaságára.
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés célját és gyakorlatának elemeit.
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

IV.II. ÉRTELMI ÉS ANYANYELVI NEVELÉS

Értelmi nevelés

Az értelmi képességek fejlesztését a gyermekek kíváncsiságára, tudásvágyára építve változatos tevékenységekkel valósítjuk meg. Olyan inspiráló környezetet hozunk létre, amely segíti a kreativitás fejlődését. Az értelmi nevelés területei: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség. Az egyéni sajátosságokat figyelembe a hátrányos helyzetű gyermekeket felzárkóztatjuk, a tehetségigéreteket segítjük kreativitásuk kibontakoztatásában.

Célunk

A gyermek értelmi képességének alapozása, fejlesztése. Aktív cselekedtetéssel eljuttatni a gyermeket a tapasztalaton alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- A gyermekek számára biztosítani azokat a játékba ágyazott változatos tevékenységet, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő környezet.
- Minél több érzékszerv bevonása a megtapasztalásba és lehetőség biztosítása a megszerzett tapasztalások ismétlésére, gyakorlására.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakoroltatása.
- A kognitív képességek fejlesztése.

- A gyermek szabály- és feladattudatának kialakítása.

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv áthatja az élet minden mozzanatát, az óvodai nevelés teljes folyamatában jelen van, annak szerves része. Az anyanyelv az érzelmek az élmények a belső képi világ, az ismeretanyag és a gondolkodás egyik legfontosabb eszköze.

Célunk

A gyermek beszédképességének gondozása, fejlesztése. Oldott derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- Biztonságos elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, amely segíti és elősegíti a gyermekek szabad önkifejezését, közlési vágyát.
- Népi dramatikus játékok alkalmazásával a szókincs gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőképesség kialakítása.
- A kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Ismerik a kommunikáció különböző formáit.
- Képesek a hangok észlelésére, helyes képzésére.
- Játékos és sokoldalú tapasztalatszerzés során szókincsük bővül, ismereteik gyarapodnak.
- Élményeiket összefüggően mondják el.
- Képesek beszédüket érzelmekkel, gesztusokkal megjeleníteni, színesíteni.
- Beszédfegyelmük koruknak megfelelő.

- Ismerik és használják a metakommunikációs jelzéseket.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat.
- Figyelmesen, nyugodtan hallgatják végig az óvónőt, megvárják, amíg társuk befejezi mondanivalóját.
- Fejlődik a problémafelismerő, megoldó képességük, képesek következtetések levonására.
- Tartós figyelmük, bevéső és felidéző képességük kialakult.
- Önfegyelmük, feladattudatuk életkoruknak megfelelő.
- Tevékenységükben kitartóak.
- Felismerik az ok-okozati összefüggéseket.
- Fogalmi ismerettel rendelkeznek.

IV.III. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága, hogy magatartását érzelmei vezérlik. A gyermeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, szeretetteljes légkör vegye körül.

Az óvodai erkölcsi nevelés lehetővé teszi a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok alakítását. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, hogy rácsodálkozhasson a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, és tisztelje, becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja, mely megalapozza hazaszeretetét.

Célunk

Kialakítani a gyermekben annak elfogadását, megértését, hogy az emberek különböznek egymástól. Segíteni a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését és tudatának alakulását, teret engedve önkifejező törekvéseinek.

A közös élményeken alapuló tevékenységeken keresztül a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önfegyelem, önállóság, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődése, életkorunknak megfelelő szokás- és szabályrendszer kialakítása.

A gyermek nyitottságára építve segítsük a gyermeket ahhoz, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, mely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja.

Tudjon rácsodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda minden dolgozójának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű szerepet töltsön be.

Tartós érzelmi kapcsolatot biztosító közösségi élet kialakítása. A gyermekek egyéni értékeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, az egyéni nevelés keretében a csoport normái alapján. Az együttműködés szabályainak kialakítása, fejlesztése.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- Olyan szeretetteljes légkör megteremtése, mely a gyermekek érzelmi biztonságát szolgálja.
- A szokásrendszer megalapozása.
- Empatikus készségük fejlesztése.
- A konfliktusok sikeres megoldását szolgáló technikák elsajátítása.
- Társas kapcsolatok pozitív irányú kialakítása.
- Önismeret alakítása, fejlesztése.
- Az erkölcsi tulajdonságok megismertetése.
- A mindennapokban való helytállás képességének alakítása.
- Hagyományok ápolása, összetartozás érzésének erősítése(kirándulások, ünnepek)
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek elfogadása.
- Alakítjuk gyermekek akaratát, önállóságát, önfegyelmét, kitartását, szabály és feladattudatát, szokás és normarendszerét, kudarcűrését.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Képesek vágyaik teljesítésének késleltetésére.
- Konfliktus helyzetben társaikkal egyezkednek, kerülik az erőszakos megoldásokat.
A kudarcot megpróbálják elviselni. Képesek kompromisszumok kötésére.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat. Örömmel készülnek az iskolába.
- Ragaszkodnak csoporttársaikhoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez.
- A játékszereken megosztóznak társaikkal.
- Segítik egymást a tevékenységekben.
- Türelmesen meghallgatják társaikat és a felnőtteket.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikálnak.

IV.IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

A tevékenységeket a külvilág, és annak változásai (évszakok, ünnepek, hagyományok) figyelembevételével tervezzük. Ezen témákat színesítjük, gazdagítjuk a művészetek eszközeivel. A mindennapi tevékenységek megszervezése és kivitelezése során ezek válnak meghatározóvá a kötött és kötetlen tevékenységek, a játék, a munka és az óvodai élet egész területén. A sokféle tevékenységgel lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy alkothassanak, felfedezhessék környezetüket, átélhessék a gondolkodás örömét, tapasztalatokat szerezhessenek, kielégíthessék érdeklődésüket, saját egyéni ütemükben fejlődhessenek.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés. A tevékeny tapasztalatszerzés során fejlődik mozgása, gondolkodása, mely segíti a térben való biztonságos eligazodást, a téri tájékozottságot. Észrevétlenül változik viszonyulása a külvilághoz, alakul valóságtudata, világképe reálisabbá válik. Tapasztalatokat szerez saját testéről, lehetőségeiről, képességeiről.

Mindezekkel együtt változik és gazdagodik személyisége, melyet a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel az óvodapedagógus segít.

IV.IV.I. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék- szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek minden nap, visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékban tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenységgé.

A játékon keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét, szerzi ismereteit, tanul, örömhöz, sikerélményhez jut. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Célunk

Élményszerzés a játék által. Az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével, a játék adta lehetőségeken keresztül a gyermek személyiségének kibontakoztatása, sokoldalú,

harmonikus fejlődése. Legyenek képesek elmélyülten, örömmel, felszabadultan játszani. A gyermeki fantázia kibontakozásának segítése, legyen módjuk a játéktér megszervezésére. A játék, tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé váljon. A társas érintkezés szabályainak megtartása mellett játékaikban érzelmeik, élményeik jussanak érvényre. Ismerjék meg önmagukat és egymást a játék során kialakult kapcsolatokban, kommunikációs készségük fejlődjön.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- Biztosítani az élményszerű, elmélyült játék kibontakozását, szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, indirekt reakcióval.
- Az óvodában a játék fajtái: a gyakorló, a szerep, a konstruáló, az építő, a dramatikus és bábjáték, a szabályjáték a **szabad játék túlsúlyában** érvényesüljön.
- A gyermek elemi pszichikus szükségleteinek kielégítése.
- Válgja a játék tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.
- A játékhoz a megfelelő hely, idő, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, eszközök, játékszerek, csoportlétkör biztosítása.
- A fokozatosság elvét figyelembe véve az egymás elfogadása és a kölcsönös tiszteletben tartása a közös játék során.
- Gondoskodni arról, hogy a gyermeki tapasztalat és ismeretszerzés élménnyé váljon, pozitívérzelmeket váltson ki.
- Játéktér megszervezése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Önállóan kezdeményeznek szerep és szabályjátékot, elosztják a szerepeket, betartják a szabályokat, képesek alkalmazkodni, a konfliktusokat megoldják.
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek játékaikhoz.

IV.IV.II. A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Óvodás korban a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik a játékkal. Gyermekes esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben újabb és újabb felfedezések történnek, azaz tanulnak a gyermekek. A tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre, a nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljanak a gyermekek.

A játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólag az. A játékon belül a motoros, a szociális és verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodapedagógus kompetenciája a gyermekek igényeihez, egyéniségeihez, teherbíró képességeihez igazodó tanulási keret és forma, valamint a szervezeti és időkeret megválasztása. Óvodánkban a nevelés egészén belül megvalósuló tanulás kötött és kötetlen tevékenységei a következő formában valósulnak meg:

- utánzásos minta-és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás.

Minden esetben az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki, szociális érettség, melyek mindegyike egyaránt fontos a sikeres iskolai tanuláshoz.

SNI gyermekek speciális szakemberrel végzett pedagógiai munka mellett érhetik csak el a megfelelő fejlettségi szintet.

A korszerű óvodai tanulás jellemzői, s egyben fejlesztésünk ismérvei:

- építünk a gyermek kíváncsiságára
- felhasználjuk aktivitását
- értékeljük a kreatív megoldásokat
- túlsúlyban cselekvéses gondolkodási formák lehetőségét teremtyük meg
- egyénhez mérten értékelünk, differenciálunk
- örömteliséget biztosítunk
- változatos módszereket alkalmazunk
- elvárásaink során a fokozatosság elvét vesszük figyelembe.

A tevékenységek megvalósulása során alkalmazott módszereink:

- egyéni munka
- mikro csoportos foglalkoztatás
- frontális foglalkoztatás

- alternatív pedagógiai módszerek
- differenciálás
- drámajáték, kooperatív technikák
- projekt módszer
- tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás.

Célunk

Az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztése. A gyermek képességeinek fejlesztése, információk bővítése. A pozitív attitűd erősítése és a személyiségfejlesztés.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- nyugodt légkör biztosítása a folyamatos, spontán és irányított tanuláshoz
- az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembe vétele
- építeni a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire
- sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása
- egyéni tanulási utak támogatása
- biztosítani a felfedezés lehetőségét és erősíteni a kreativitást
- személyre szabott, pozitív értékeléssel segíteni a tanulást
- építeni a gyermeki kíváncsiságra, megismerési vágyra
- a differenciált képességfejlesztés mellett, a folyamatos készségfejlesztés.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt
- az egyszerű feladatokat megérti
- ha a helyzet úgy kívánja, kívárja, mire rá kerül a sor
- feladatai végrehajtásában kitartó
- szándékos figyelmének időtartama korának megfelelő
- tevékenységének eredményeit reálisan értékeli
- képes az elsajátított ismereteket felidézni
- feladattartása, munkatempója életkorának megfelelő
- képes szükségleteinek késleltetésére
- él benne a tanulás, az iskola utáni vágy

IV.IV.III. VERS-MESE

A vers és mese éppen úgy, mint a játék a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését jelenti, ezért fontos és hangsúlyos helye van a nevelésen belül. A mese az egész napi óvodai zajban a csend szigete, pihentető, szórakoztató, táplálja képzeletet, segít az élmények feldolgozásában és teljes világképet, világmagyarázatot ad.

„ Szerintem a gyermekvers az, ami közvetlenül, szavakkal nem oktat, hanem olyan hangulatot, dallamot élet-vagy természet darabkát próbál adni, ami a gyermek lelkét gazdagabbá, finomabbá teszi.” (Weöres Sándor)

Célunk

Az irodalmi érdeklődés felkeltése, élménynyújtásával örömszerzés, az érzelmi, értelmi és nyelvi struktúrák erősítése, erkölcsi magatartás formálása. Az anyanyelvi beszéd és képteremtés.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- Az élmények nyújtásával az érdeklődés felkeltése a könyvek, a versek, és a mesék iránt.
- A gyermekek értelmi, érzelmi tulajdonságainak fejlesztése, az anyanyelvi kultúra megalapozása.
- Népi és irodalmi alkotások megismertetése, megszerettetése.
- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi anyag tudatos kiválasztása.
- A meséhez szükséges békés, nyugodt környezet megteremtése (tér, idő, hely).
- Bábozásra, dramatizálásra ösztönzés a feltételek megteremtésével.
- A gyermekek emlékezetének verbális fejlesztése.
- Régies szavak használatával a gyermekek aktív és passzív szókincsének alakítása.
- A komplex esztétikai nevelés megvalósítása.
- Vizuális fantázia erősítése.
- Erkölcsi ítélet alkotás formálása.
- megismerni a gyermekek otthoni meseszokásait
- a verset, a mesét napi élményként biztosítani a gyermekeknek
- előtérbe helyezni a magyar népköltészetet,-a nemzetiségi csoportban a magyar mellett a német népköltészetet-, gyermekköltészetet, kortárs irodalmi műveket, de valamennyi migráns gyermek kultúrájából is merítünk

- az emberi kapcsolatok megismertetése, erkölcsi tartalmuk megvilágítása a népmeséken keresztül, s ennek érdekében fontos, hogy a mesék alapvető emberi értékeket közvetítsenek (igazságosság, udvariasság, tisztelet, bölcsesség)
- alkalmanként a népmeséken kívül az évszakok hangulatát kifejező, állatokról szóló, tréfás, humoros hangulatú, mai életet ábrázoló mesék választása
- gyakori ismétlés lehetőségének biztosítása
- oldott légkör biztosításával legyen alkalom játékidőben paraván mögött vagy a nélkül megszólaltatni a gyermekek számára vonzó bábukat
- lehetőséget biztosítani a gyermekek saját maguk által kitalált történeteik, vagy igaz mese elmondására, élményeik megosztására
- építeni a 6-7 éves korosztály szereplési kedvére
- a gyermekek emlékezetének verbális fejlesztése
- egyéni képességek, fejlesztési szintek figyelembe vétele
- a beszédfigyelem alakítása
- a régies szavak használatával a gyermekek aktív és passzív szókincsének alakítása
- önkifejező képességük fejlesztése drámajátékok segítségével

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Szívesen hallgatnak mesét, és kialakulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik.
- Képesek megjegyezni 8-10 soros verset, vannak kedvenc meséik, melyet szívesen elmondanak társaiknak.
- Az ismert mesék lényeges mozzanatait ki tudják emelni, időrendbe fel tudják idézni.
- Képesek megkezdett történetet befejezni, önállóan alkotnak rövid mesét, egyszerű verset.
- Képről az összefüggéseket felismerik, kifejezésmódjuk pontos, a lényeges jegyeket tartalmazza.
- Képesek bővített mondatokat emlékezetből visszamondani és fel tudnak idézni 4-5 elemből álló szósort, képsort, mintát.
- Játékukban megjelennek a versek és mesék elemei.
- Értékesé válik számukra a könyv és vigyáznak rá.

IV.IV.IV. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az éneklés, a zenélés felkelti a gyerekek érdeklődését, formálja a zenei ízlésüket, művészetek iránti fogékonyságuk. Az élményt nyújtó ének-zenei tevékenység során a gyerekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Magyar népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-néptáncok, és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, a zenei anyanyelv kialakulását. Az énekes népi játékok, más népek dalai, és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások, fontos eszközéül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában. A zenei anyag-dalos játékok, mondókák, zenehallgatási anyag többségében a Kodály módszerre épülő Forrai Katalin által összeállított „Ének az óvodában” című gyűjteményből, valamint hiteles népdal gyűjteményekből kerül kiválasztásra. A kortárs művek közül a Gryllus dalokat részesítjük előnyben.

A harmonikus mozgás, mint a zenei nevelés részterülete a zenéhez kapcsolódik. A ritmusok természetes módon hozzátartoznak az ember életéhez: a lélegzetvételben, a szívdobogásban, a járásban, a mindennapi mozgásban. A dalos játékok, a néptánc egyszerűbb lépései, a mondókák ritmusa formálja, csiszolja a gyermekek lelkét, mint a folyó hulláma a kavicsot.

Célunk

A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség és a zenei anyanyelv megalapozása. A zenei ízlés formálása, önkifejezés megvalósítása. A környezet hangjainak megfigyelése. Ölbéli játékok, népi gyermekdalok megismerése. Énekes játékok megszerettetése. Zeneértő, zeneszerető emberré formálás.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése.
- A gyermekekkel az éneklés, énekes játékok megszerettetése.
- Zenei érdeklődésük felkeltése az igényes kortárs zenei művek iránt is.
- Zenei ízlésük formálása.
- Zenei hallásuk, zenei alkotókedv és harmonikus mozgás fejlesztése.
- A közösségi érzés kialakulásának elősegítése a közös énekléssel.
- A gyermekek ritmus- hallás-és komplex zenei képességeinek fejlesztése.
- Táncos anyanyelv megalapozása.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza csoportosan és egyedül is.
- Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbségeket, tudnak magasabban és mélyebben énekelni.
- Ismerik a halk és hangos közötti különbségeket.
- Felismerik a dallamot a dúdolásról, hangszerről.
- Figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Tudnak dalokat jelre hangosan és magukban énekelni.
- Ismernek néhány hangszert, azok hangjait, megszólaltatásuk módját.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést az ének ritmusától. A különbséget kifejezik cselekvéssel, énekkel, mozgással.
- Visszatapsolnak szöveges ritmusmotívumokat.
- Körbejárnak szép testtartással, kézfogással.
- Térformákat alakítanak esetleg az óvónő segítségével is (kör, lánc, hullámvonal).
- Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek.
- A hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

IV.IV.V. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A vizuális nevelés célja a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele. A gyermekek tér – forma – szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

A vizuális nevelés által olyan önkifejező eszközt juttatunk a gyermek birtokába, amelynek segítségével szabadon megvalósíthatja gondolatait, kifejezheti, alkalmazhatja ismereteit, érzelmeit, felmérheti, kibontakoztathatja képességeit. A rajzolás, festés, mintázás, építés képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái. Ezen tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi – plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó – és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését. A vizuális nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Mindegyik csoportunkban megtalálható a vizuális kellékeket tároló sarok, ahol szabadon hozzáférhetőek az eszközök.

Célunk

A gyermekek tér – forma-szín képzetének gazdagítása. Az esztétikus tárgyi környezet, a népművészeti elemek megismertetése. A szép iránti nyitottság, igényesség alakítása. Képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képesség alakítása, a gyermek élmény - és fantáziavilágának gazdagítása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- Vizuális tapasztalatok nyújtása, szín és formaérzék gazdagítása.
- Belső kép alakítása, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával, egyéni és közös élményekkel.
- Igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre és az esztétikai élmények befogadására.
- A gyermek megismertetése a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival, az eszközök használatával.
- Az egyes technikához kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, gyakorlásra való ösztönzés.
- Térbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Íráshoz szükséges mozgáskoordinációk alakítása, kézmozgások finomítása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Az eszközöket megfelelően használja, kialakul a helyes ceruza fogás.
- Tisztán, esztétikusan dolgozik.
- Ismeri és megnevezi a színeket, azok sötét és világos árnyalatait.
- Képet alkot képzelete, emlékezete, élményei alapján.
- Ismeri a téri viszonyokat, s műveiben ezt meg is jeleníti.
- Emberalak ábrázolásában a részformák megjelennek.
- Tud eltérő és több elem figyelembevételével sort alkotni.
- Tud megfigyelés útján mintázni.
- Rendelkezik koordinált szem – és kézmozgással.
- Alkalmaz egyéni, elképzelés utáni díszítőmotívumokat.
- Van véleménye műveiről, önállóan javítja hibáit.
- Alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Bátran megfogalmazzák értékítéletüket, tudnak beszélgetni az alkotásokról.

IV.IV.VI. MOZGÁS

A játék és a mozgás a gyermekek lételeme. Mozgásigényük kielégítését, mozgásuk fejlesztését a spontán és szervezett mozgásos játékok és tevékenységek teszik lehetővé. A kisgyermek ismeretei a környező világról az intenzív mozgásfejlődés megjelenésekor válnak egyre pontosabbá. Az óvodáskor a természetes hely, helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza. A mozgás által erősödnek a pszicho motoros készségek és képességek. Pontosabbá válik a gyermekek észlelése, fejlődik testsémájuk, térpercepciójuk, erősödik a keresztcsatornáik működése. A harmonikus mozgás fejlesztésével az érzékszerveken keresztül az idegrendszer erősödik, a mozgás gyakorlásával az idegkapcsolataik megszilárdulnak.

A nap folyamán a spontán mozgásra lehetőség nyílik a szabad levegőn is, törekedve a mozgásöröm változatos kiélésére és nem utolsósorban a gyermekek testi és szellemi fejlődésére. A spontán mozgásos tevékenységek kiegészítik az irányított mozgásos játékokat, gyakorlatokat.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe, s közben együttesen hatnak a gyermekek személyiségének fejlődésére, mint a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

Célunk

Olyan gyermekek nevelése, akik testi szükségleteik és igényüknek megfelelően szívesen és örömmel mozognak a nap bármely szakaszában. A szervezett, rendszeres mozgástevékenységek által edzetté válnak, erősödnek, mozgásos tapasztalataik gazdagodnak, testi képességeik - erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség – fejlődnek. Összerendezett mozgás által fegyelmezetté, kitartóvá, edzetté válnak.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- A mozgás feltételeinek megteremtése (hely, idő, eszköz, személy, óvodán belül ill. szabadban).
- A rendszeres mozgás iránti igény kialakulásának megalapozása.
- Az örömteli és biztonságos mozgáshoz jó szokás-, és szabályrendszer kialakítása.
- Változatos MOZGÁSOS JÁTÉKOK, játékos gyakorlatok, mozgáslehetőség biztosítása a szabadjáték keretén belül.

- Olyan komplex és kooperatív mozgásformák, mozgás lehetőségek szervezése, mely együtt hatva fejlesztik az egész gyermeki személyiséget (énkép, önkontroll, problémamegoldó képesség, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, koncentráció, verseny-, és csapatszellem, küzdővágy.).
- Az óvodapedagógus aktív részvétellel- személyes példát nyújt a mozgásos tevékenységekben.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Szívesen, örömmel végeznek mozgásos tevékenységek.
- Nagymozgásuk, testi képességeik – erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság – egyéni sajátosságukhoz mérten fejlettek, képesek egyensúlyozó gyakorlatok végezni szereken.
- Kognitív képességeik (gondolkodás, emlékezet, figyelem, emlékezet) a mozgás által magasabb szintre jut.
- Térben és saját testén biztosan eligazodik, ismeri az irányokat.
- A torna és mozgás tevékenységek során finommotorikájuk, vizuális-verbális memóriájuk, akarati tulajdonságaik fejlődnek.
- Tolerálják saját és társaik egyéni adottságait.
- Társas kapcsolataik fejlettek, tudnak egymásra figyelni, elfogadják a csapatjátékban megélt sikereket, kudarcokat.
- Tud néhány mozgásos játékot irányítás nélkül kitartóan játszani.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett, labdabiztonságuk megfelelő.
- Képesek mozgásos játékokat kitalálni, szabályokat alkotni.

IV.IV.VII. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A tágabb és szűkebb környezet közvetlen tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.

A környezeti nevelés részét képezi a fenntarthatósági szemlélet formálása, értékrendjének hiteles képviselése, a környezettudatos életmód hangsúlyozása.

Célunk

A környező világ, a szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól olyan tapasztalatok szerzése, melyek révén képesek az életkoruknak megfelelő tájékozódásra, eligazodásra környezetükben. Ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a család és a tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetét, védelmét. Pozitív érzelmi viszony, harmonikus kapcsolat kialakítása a külső világ különböző területeivel.

A környezettudatos magatartás, a környezetbarát életmód kialakításának megalapozása. A természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet, a szűkebb-tágabb környezet iránt érzett felelősség felébresztése.

A matematikai nevelés által lehetőség van a környező valóság formáival, mennyiségi, alaki, és nagyságbeli viszonyaival kapcsolatos tapasztalatok megszerzésére, a tér és síkbeli szemlélet alakítására.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- Tapasztalatszerzés biztosítása elsősorban a gyermekeket közvetlenül körülvevő környezetben. A gyermekek ismeretei ennél tágabb körből származnak, ezért az ismeretek rendszerezése során erre figyelmet kell fordítani.
- A gyermekek egyes témákkal kapcsolatos ismereteinek rendszerezése.
- Inger gazdag, rendezett, esztétikus környezet biztosítása az óvodában.
- A nyugodt, elmélyült megfigyelésekhez lehetőséget kell biztosítani úgy, hogy ezeknek ne legyen káros kihatása a környezetre.
- A szűkebb-tágabb környezet aktív megismeréséhez szükséges lehetőségek, eszközök, alkalmak és elegendő idő biztosítása.
- A kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában a gyermek önálló véleményalakításának, döntési képességeinek, fejlődésének segítése.
- A matematikai kíváncsiság, érdeklődés kibontakoztatásának elősegítése, a matematikai szemlélet, beállítódás megalapozása, műveletek, részképességek, szabályok elsajátítása.
- Az óvoda hagyományaihoz, jeles napokhoz kapcsolódó ünnepek megtartása (Víz világnapja, Föld napja, Madarak és fák napja, Állatok világnapja).
- Segíteni a gyermeket és szülőket abban, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.

- Tapasztalatszerzés útján lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy a saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz.
- Tudatosítjuk a gyermekekben, hogy a Föld nevű bolygó a mi lakóhelyünk, jövője rajtuk is múlik – a környezettudatos magatartásuk befolyásolja a változásokat!

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Képesek a problémamegoldó gondolkodásra.
- Fel tudnak ismerni azonosságokat és különbségeket.
- Kialakult téri tájékozódó képességük.
- Analizálnak, szintetizálnak.
- Képesek mennyiségi, minőségi összefüggések, viszonyok felismerésére, osztályba sorolásra, ítéletek alkotására, tudnak párosítani.
- Ok-okozati viszonyokat, időrendi sorrendet felismernek.
- Kialakul az általánosítás, konkretizálás, önfegyelmzés, önellenőrzés képessége.
- Feladattudat, feladattartás, kitartás, a befejezésre törekvés jellemzi.
- Számfogalmuk kialakul 10-es számkörben, számképeket felismerik.
- Használják a tő-és sorszámneveket.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről.
- Ismerik a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához szükségesek.
- Környezeti és matematikai tapasztalatokkal rendelkeznek.
- Kialakulóban van környezettudatos szemléletük, magatartásuk.
- Kialakul reális én-képük, a testséma.
- Saját személyükre vonatkozó ismeretekkel rendelkeznek.

IV.IV.VIII. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG

A gyermeki munka önként, örömmel, szívesen végzett aktív tevékenység. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység, melynek tartalma az önkiszolgálás, a naposi munka, az alkalmi megbízatások teljesítése, segítség az óvodapedagógusoknak és a dajkáknak, valamint a növény és állatgondozás és kerti munka a csoporttársakkal együtt, értük. A munka célra irányuló tevékenység, külső készítés, többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, felelősség, és kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka elvégzését külső szükséglet indokolja, a gyermekeknek

valamit teljesíteni kell, munkájuk eredményét ők és mások egyaránt tapasztalják. A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek a természeti és társadalmi környezetükről. Minden munkatevékenység újabb tapasztalások forrását jelenti.

Célunk

A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz, becsüljék meg egymás munkájának eredményét, fejlődjenek közösségi kapcsolataik, alakuljon feladattudatuk, felelősségérzetük.

A gyermek a saját szükségleteinek kielégítésével kapcsolatos tevékenységeket (tisztálkodás, étkezés, öltözködés, játékelrakás, teremrendezés, stb.) egyéni fejlettségének, képességeinek megfelelően, önállóan végezze. Legyen igénye a pontos, esztétikus munkavégzésre.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- Teremtsük meg a nyugodt légkört, ismertessük meg a gyermekekkel a munkafogásokat, a munkavégzés technikáit, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlenek.
- Szervezzük meg a gyermeki munkát, a gyerekekkel való együttműködést.
- Az egyes munkafolyamatokat fokozatosan vezessük be.
- Biztosítsuk a gyermekek tényleges tevékenységét, aktivitását.
- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait.
- Az óvónők a gyermek munkáját saját magához mérten értékeljék.
- Ösztönözzük a gyermekek önértékelésének kialakítását, igény szintjének növekedését.
- A munka a napi tevékenységek részét alkossa, soha ne legyen büntetés. Azokat a munkákat, amelyekre képes, ne végezzük el helyette.
- Törekedjünk arra, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Tudatosítsuk a gyermekkel azokat az eltérő sajátosságokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik.
- Erősítsük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- Fejlesszük a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Szívesen végez munkajellegű tevékenységet.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatát, kisebb megbízásokat.

- Szívesen segítenek egymásnak, felnőtteknek és kisebb társaiknak.
- Ügyel saját személyére, és környezete rendjére.
- A tevékenységhez használt eszközöket, anyagokat rendeltetésszerűen használja, majd rakja el.
- A közösségért végzett munkát életkorának megfelelő szinten végzi.
- Aktívan vesz részt a teremrendezésben, ágyazásban.

V. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEKKEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

V.I. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK

Az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése intézményünk Alapító Okirata szerint, az alábbi esetekben vállalhatja óvodánk az integrált nevelést: érzékszervi, középsúlyos értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, beszéd fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okokra vissza nem vezethetően, tartós és súlyos rendellenessége miatt sajátos nevelési igényű gyermekek.

A gyermekek egyéni fejlesztését jelenleg a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Paksi Tagintézményének logopédusai, gyógypedagógusai és az EGYMI (Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények) szakemberei látják el.

Célunk

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott alapelvek, és a 32/2012. (X.8) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei alapján a sajátos nevelési igényű gyermek részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Feladatunk

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő óvodapedagógus szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz. A foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján - szükség esetén - eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja. Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres, alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez. Együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Az együttnevelést vállaló óvodaként az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti. Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően:

A sajátos nevelési igényű gyermek mintaként tekinti, és érzelmileg kötődik normál fejlődési ütemű kortársaihoz és ez számára spontán létrejövő húzóerőt jelent. Énképe és önértékelése fejlődésére pozitívan hat az integráció, nem hatalmasodik el rajta a sérültség tudata.

A konfliktushelyzetek megoldásában adott esetben kéri a felnőtt segítségét.

Igényli és alkalmazza a társas kapcsolatok szabályait.

V.II. BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEKKEL KÜZDŐ

GYERMEKEK

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő (BTM) gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolatai problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényű gyermeknek.

A súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral küzdő gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású - az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő - részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Célunk

A részképességekben való lemaradások időbeli korrekciója a megfelelő szakemberek bevonásával. Minden gyermeket ahhoz segíteni, hogy elérje ön maga lehetőségeinek maximumát. A gyermek szocializációjának korrekciója, társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek megszerzése.

Feladatunk

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Feladatunk a gyermeki személyiség fejlesztésében a szakértői szakvéleményben megfogalmazott területeken magasabb szintre juttatás. Toleráns, empátikus attitűddel

kialakítani a gyermekben az együttműködő készséget. A családi környezet támogatása funkciójának helyes értelmezésében.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően:

Énképük és önértékelésük fejlődésére pozitívan hat az integráció, nem hatalmasodik el rajta a „másság” tudata. Az óvodai élet minden területén együttműködésre képesek társakkal, felnőttekkel egyaránt.

V.III. KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEK

Tehetséggondozói tevékenységünk alapja az az alaptétel, hogy „Minden gyermek, tehetséges valamiben”.

„Ha könnyűnek találod azt, amit mások nehéznek, tehetséges vagy. Ha meg tudod tenni, ami a tehetséges számára lehetetlen, akkor zseni”

(Henrik – Frederic Amiel)

Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagost messze túlhaladó teljesítményeket tud létre hozni. Az óvodában ún. tehetségígéretekről beszélünk. Az óvodai tehetséggondozás a tehetségígéretek megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjaival folytatódik.

Célunk

Tehetséges gyermekek felismerése. A „tehetségígéretek” átlagtól eltérő képességeinek kibontakoztatása. A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése, egy adott tehetséges gyermek - tehetséggel összefüggő – gyenge oldalainak kiegyenlítése, olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést.

Feladatunk

A különböző csoportból érkező gyermekek összetartó, együttműködő csoporttá szervezése.

Kiemelt képességfejlesztés, folyamatos élmények biztosítása zenében, és vizuális tevékenységekben, drámajátékban a tehetség kibontakoztatása érdekében.

A 3 – 5 éves gyermekek saját csoportjukban történő fejlesztése, 6 – 7 éves gyermekek számára tehetségműhelyek szervezése óvodapedagógusaink vezetésével. Az iskolába készülő

gyermekek számára olyan műhelytevékenység biztosítása, amelyben önmagához mérten kibontakoztathatja tehetségét.

A különleges képességeik erősítése egyéni bánásmóddal, differenciált feladatokkal, az óvoda teremtsen meg az alkotó szabadság, a merészség légkörét. Az óvodapedagógus feladata a tehetséges gyermek optimális fejlesztése, újszerű módszerekkel, egyébre szabott technikákkal foglalkozni a gyerekekkel.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően

- A gyermekek szívesen és aktívan vesznek részt a tehetséggondozó foglalkozásokon.
- Együttműködőek, elismerik, megbecsülik egymás alkotásait, képesek meghallgatni, elfogadni társaik véleményét, látásmódját.
- Kreatívak, képesek kifejezni magukat az adott műveltségterületen, projektben.
- Ismerik és biztonsággal használják az eszközöket, anyagokat, szakkifejezéseket.
- Az alkotóműhely, zeneovi, drámajáték foglalkozásokon az óvodapedagógus javaslata alapján a szülő egyetértésével vehet részt a gyermek.

V.IV. HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEK

„A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben.”

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

1. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolai végzettsége alacsony- (az alacsony iskolai végzettség igazolása a kérelmen megtehető önkéntes nyilatkozattal történik)
2. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a gyám a szociális törvény szerinti aktív korúak ellátására (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély) jogosult vagy a kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig

álláskeresőként tartotta nyilván a munkaügyi központ- (az alacsony foglalkoztatottság fennállását az eljáró hatóság ellenőrzi)

3. a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek- (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény az integrált településfejlesztési stratégia, illetve ennek hiányában környezettanulmány által megállapítható.)

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény) legalább kettő fennáll.

Hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű gyermek az a gyermek, aki esetében a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A§ (1)-(2). bekezdése alapján a gyámhatóság megállapítja azt.

A hátrányos és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatási formái óvodánkban:

1. Kötelező óvodai felvételt biztosítunk, ha a gyermek a harmadik életévét betöltötte.
2. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekeknek az étkezés ingyenes.
3. Az intézményünk gondoskodik a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásáról, tudatos óvodai nevelő-fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyét az iskolakezdéshez
4. Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
5. Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése - a szülői házzal, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, Szakmai és Szakszolgálatokkal, Általános Iskolákkal, Nemzetiségi Önkormányzattal, Civilszervezetekkel – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.
6. Gyermekközpontú, családoorientált szemlélet kialakítása.

VI. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

VI.I. A SZÜLŐ, GYERMEK, A PEDAGÓGUS KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

A szocializációs folyamat, amely elősegíti a társas kapcsolatok kialakulását, az együttélés megkönnyítését, mindig valamilyen kisebb közösségben zajlik. A gyermekkori szocializáció fő színtere, az óvoda elsődleges partnere a család. A partnerközpontú óvodai nevelés egyik alapvető feltétele, hogy a gyermekkel, a szülőkkel - mint közvetlen partnerekkel – megfelelő legyen a kapcsolat. Az óvoda csakis akkor működik eredményesen, minőségi szinten, ha megismeri partnerei igényeit, elégedettségét és elégedetlenségét. Ezért fontos feladatunk e téren, hogy az óvodai munkát ismerje meg a szülő és javaslataival, észrevételeivel segítse elő gyermeke nevelését az óvodában. Közös a cél, a gyermek minél boldogabbá tétele, ezért nélkülözhetetlen az együttműködés. Az óvodai nevelő – fejlesztő munka során fontos, hogy tiszteletben tartsuk a gyermek egyéni fejlődésének ütemét, személyiségét, annak érdekében, hogy őszintébb, kreatívabb és felszabadultabb felnőttekké váljanak. A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítása során az első lépés, hogy az óvoda elfogadja a családok anyagi lehetőségeinek, kulturáltságának, emberi kapcsolatainak, nevelési elképzeléseinek különbözőségeit. Az óvoda és a család együttműködése egyenrangú nevelőtársi viszonyban kell, hogy működjön, amelynek alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás. Jó szándékkal kell megkeresni a családok életében azt a pontot, amelyen keresztül a gyermek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez vezet az út, ugyanakkor a gyermekeken keresztül pozitív hatást lehet gyakorolni a szülőre.

Az óvoda és a család kapcsolatának elvei:

A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása. Kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a gyermekre gyakorolt hatás erősítése. Az óvodai és a családokban folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése. A szülők és a dolgozók egymás iránti bizalmának, tiszteletének erősítése. Közös célok megvalósítása az együttműködés szabályainak betartásával. Az óvodapedagógus feladata a szülő felé gyakorolt rendszeres, szervezett kapcsolattartás.

Kapcsolattartás formái óvodánkban:

Formális:

Értekezlet, fogadóóra, nyílt napok, SZK, kérdőívek, közös ünneplések

Informális:

Napi beszélgetések, egyéni beszélgetések, faliújság közérdekű hírei, esetmegbeszélő találkozások szakemberek bevonásával, az óvoda és a csoportok facebook csoportjai

Az együttműködés formái:

A szülővel történő együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik:

- nyílt napok szervezése
- bölcsődések látogatása az óvodába
- szülői fórum a leendő óvodások szülei számára
- A helyi pedagógiai program közvetítése a szülő felé
- Kapcsolat felvétel a leendő szülővel:
  - szülő fogadása
  - óvoda bemutatása
  - helyi nevelési rendszer megismertetése
  - a házirend átadása

VI.II. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE A TÁRSINTÉZMÉNYEKKEL

Iskolákkal

Paksi Bezerédj Általános Iskola

Paksi Deák Ferenc Általános Iskola

Paksi II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola

Paksi Balogh Antal Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium

PRO ARTIS Alapfokú Művészetoktatási Intézmény

Tolna Megyei Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézmény Gazdag Erzszi Általános Iskolája és Kollégiuma

A kapcsolattartás módjai:

- Volt óvodásaink fejlődésének nyomon követése, látogatás az iskolában.
- Az intézményváltást megkönnyítő közös programok szervezése.
- A leendő első osztályokról szóló tájékoztató anyagok továbbítása, plakátok kihelyezése.
- Egymás munkájának jobb megismerését szolgáló szakmai programokon való részvétel.

Pedagógiai Szakszolgálat

A Szakszolgálat szakembereivel szoros szakmai kapcsolatban állunk, a szülők igénye esetén segítünk a kapcsolat felvételben és az egyes gyermekek személyiség fejlődés ütemében észlelt eltérés esetén kérjük a szakember segítségét.

Együttműködésünk formái:

- Logopédiai szűrés, minden nevelési év elején az 5 – 6 éves gyermekek körében.
- Egyéni logopédiai fejlesztés a szűrési eredmények alapján.
- Diszlexia prevenció szűrés minden nevelési év elején az 5 – 6 éves korú gyermekek körében.
- Szakértői bizottság vizsgálati kérelmének kezdeményezése az óvodapedagógusok és az intézményvezető részéről.

Egészségügyi intézmények

- Védőnők évente két alkalommal látogatnak, az éves tervben rögzített időpontokban.
- Óvoda vezetői igény esetén az óvoda orvos tájékoztatást ad a sajátos nevelési igényű és tartós beteg gyermekek ellátásával kapcsolatos teendőkről.
- Fogászati szűrővizsgálat évente egyszer.

Szakmai szervezetek és intézmények

- Paksi Benedek Elek Óvoda
- Paksi Kistérségi Alapszolgáltatási Központ (Családsegítő)
- Paksi Pákolitz István Városi Könyvtár Kincskereső Gyermekekönvtára
- Csengey Dénes Kulturális Központ
- Paksi Városi Múzeum
- Paksi Képtár
- Paksi Sportegyesület
- Atomerőmű Sportegyesület
- MOE (Magyar Óvodapedagógiai Egyesület)
- ÖKO Munkacsoport Alapítvány
- „Óvodánkért, Gyermekeinkért” Alapítvány
- Napsugár Alapítvány
- Gyermekeparadicsom Alapítvány a Paksi Eötvös utcai Óvodáért

VII. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Szociális hátrányú gyermek

- Aki tartósan vagy gyakran beteg, rendszeresen nem jár óvodába.
- Három vagy több gyermekes családban él.
- Egyedülálló szülő által nevelt.
- Teljes családban nevelkedik, de a család szociális körülményei az óvoda szülői körének átlaga alatt van.

Szociálisan hátrányos helyzet

A szociális körülményeket tekintve a hátrányos helyzet, a következőkből adódhat

- A családi mikrokörnyezet (iskolázottság hiánya, igénytelenség).
- A családtartós, vagy átmeneti anyagi ellehetetlenülésből (munkanélküliség, adósság).
- Lakókörnyezet elmaradottsága, visszahúzó jellege.

Feladatunk

- A gyermek és körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos követése.
- Megállapítani, hogy képességei kibontakoztatásában elsősorban mi akadályozza.
- Meghatározni a lemaradás mértékét, minőséget.
- A fentiek alapján a gyermek és szülő érdeklődésének megfelelő közös út keresése, amely a gyermeket segíti és épülését szolgálja.
- Biztosítani a felzárkóztatást, az esélyegyenlőséget pedagógiai módszerekkel.

A szociális hátrányok enyhítését óvodánkban az alábbi tevékenységek szolgálják

- Családlátogatás, szülői konzultáció az óvodapedagógussal és a fejlesztőpedagógussal, gyermekvédelmi felelőssel.
- Szülőknek tartott óvodai előadásokkal.
- Rendszeres egészségügyi felügyelet és orvosi ellátás (óvodaorvos és védőnő).
- Iskolaválasztás, tanulócsoport választás, irányítása, segítése.
- A gyermekek szociális helyzetének diszkrét figyelemmel kísérése.
- A szülők anyagi terheinek csökkentése érdekében esetenként gyűjtés szervezése.
- A szülői közösség segítségnyújtása a rászorulóknak, amely lehet tárgyi, szociális vagy anyagi jellegű.

VIII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód a negatív diszkrimináció tilalmát jelenti, az esélyegyenlőség fogalma ennél tágabb:

- *diszkrimináció tilalma*: a károsodáson alapuló hátrányos megkülönböztetéssel száll szembe
- *az egyenlő esélyek megteremtése*: azzal a kiinduló helyzetben rejlő egyenlőtlenséggel veszi fel a harcot, amely csökkenti a hátrányban lévő emberek lehetőségeit a társadalmi életben.
- *a pozitív megkülönböztetés*: előnyben részesítő bánásmód

Alapelvek:

Igazi esélyegyenlőség csak akkor lehetséges, ha az egyenlő jogokon túl a gyerekek kiinduló helyzete is hasonló. Pozitív diszkrimináció, a megkülönböztetett bánásmód, a különleges előnyök biztosítása is szükséges, hogy a hátrányok újratermelődése csökkenjen. Nem szabad, hogy a különbségek hátránnyá váljanak. Vonatkozik ez minden kiemelt figyelmet igénylő gyermekre (SNI, BTM, HHH, HH, tehetséges gyermek). Minden gyermeknek joga van a korának, képességeinek megfelelő, más, vele hasonló adottságú személyekkel azonos színvonalú nevelésben részesülni.

Célok:

1. Egyenlő bánásmód követelményeinek megtartása.
2. Egyenlőtlenségek mérséklése.
3. Diszkrimináció és szegregáció mentesség.

Feladataink:

Beíratás alkalmával figyelni, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeket beírassák szüleik 3 éves korukban az óvodába. A gyermekek egyéni fejlődésének, fejlesztési lehetőségeinek figyelembevételével az óvodai nevelés differenciált tervezése, szervezése.

Fontos a prevenció: a nevelés, fejlesztés során az egyik feladat a gyermekek állapotromlásának megelőzése, az esetleg kialakuló rendellenességek kiküszöbölése.

Feladat a másodlagos személyiség- vagy viselkedészavarok kialakulásának megelőzése. A gyermekek számára komplex, a fejlődés irányába mutató, nevelőkörnyezetet biztosítsunk. Ennek megvalósításához elengedhetetlen az óvodapedagógusok, a speciális szakemberek, a szülők, a technikai alkalmazottak feladatorientált együttműködése.

A hátrányos helyzetű, a sérült és a tehetséges gyermekek csoportok közötti arányos elosztása. Az óvodapedagógusaink feladata a kapcsolattartás a jelzőrendszer tagjaival. Óvodába lépéskor anamnézis felvétele, majd minden év elején komplex állapotfelmérés. A méréseken, megfigyelésen alapuló egyéni, differenciált fejlesztés. A gyermekek fejlődésének nyomon követése, szülők rendszeres tájékoztatása. Személyre szabott beszoktatás. A másság elfogadására nevelés.

IX. A GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelem alapjai

Célunk a segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Feladatunk

A mindenkori gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi előírások figyelembevétele.

Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.

Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, gondviselőkkel-családlátogatás, fogadóóra.

Folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelem intézményesült szervezeteivel (Polgármesteri Hivatal, Járási Hivatal, GYÁM hivatal, Gyermekjóléti Szolgálat).

Folyamatos tanácsadás a rászoruló gyermekek és szüleik problémáinak megoldásában, amely feltételezi a hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak alapos megismerését, figyelemmel kísérését és szükség esetén a tevőleges segítségnyújtást.

A gyermekvédelmi felelős a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.

Az esélyegyenlőség érvényesítése, valamennyi hátrányos helyzetű csoport részére a köznevelésben kiemelt feladat. Különösen a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán

túl olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése, megvalósítása, amelyek csökkenik meglévő hátrányaikat javítják óvodai sikerességüket.

Az egyenlő bánásmód követelményének és a szegregációmentességének, mint esélyegyenlőségi alapfeltételnek a köznevelési intézményen belül érvényesülnie kell.

Óvodánk elkötelezett a nevelési esélyegyenlőségek **felszámolásában**, biztosítjuk az óvodai neveléshez, mint alapszolgáltatáshoz való egyenlő hozzáférést.

Intézkedéseink

- A fenntartó önkormányzat települési, köznevelési intézkedési tervében megfogalmazott feladatok maradéktalan végrehajtás.
- Gyermek szociális helyzetének figyelemmel kísérése, HHH státusz alakulásának követése.
- Óvodai felvételnél előnybe részesítjük a HHH gyermekeket.
- Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek regisztrálása figyelemmel kísérése.
- A tagóvodák között, továbbá a gyermekcsoportok kialakításánál ügyelünk arra, hogy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya a 25% pontos különbségénél nagyobb ne legyen.
- Figyelemmel kísérjük a városi szintű óvodai beiratkozás alakulását, a HHH gyermekek teljes körű ellátása érdekében.
- Olyan pedagógiai eljárásokat, módszereket alkalmazunk, amelyek alkalmasak a szociálisan vagy egyéb okból hátrányos helyzetben lévők integrálásában.
- Az óvoda csoportok összetétele a lakókörnyezet szempontjából is, és a szociális helyzetet tekintve is heterogén.

A gyermekvédelmi feladatok rendje

A gyermekvédelmi feladatokat ellátó személyek és elérhetőségeik a faliújságon megtalálható.

A gyermekvédelmi felelősök telefonszámai:

Az óvoda székhelyén: 75/510 – 921

Dunakömlődi Tagóvodában: 75/310-664

Munkácsy utcai Tagóvodában: 75/510- 990; 75/830-162

Eötvös utcai Tagóvodában: 75/830-158

X. NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉS, A NÉMET NEMZETISÉG

KULTÚRÁJÁNAK ÉS NYELVÉNEK ÁPOLÁSÁVAL JÁRÓ FELADATOK

Óvodánkban fenntartói engedéllyel lehetőséget biztosítunk a német nemzetiséghez tartozó és a nyelv iránt érdeklődő családok gyermekei számára is kultúrájuk, hagyományaik ápolására. A nyelvi nevelés-fejlesztés az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramján valamint a Nemzetiségi óvodai nevelés irányelvein alapul, amelyet a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet szabályoz. A nemzetiségi óvodai nevelést a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig biztosítjuk, amennyiben a szülő azt a fent említett rendelet mellékletében található nyilatkozat kitöltésével igényli.

A Paksi Napsugár Óvoda Székhelyóvodájában valamint a Munkácsy utcai Tagóvodájában működik német nemzetiségi csoport, német nemzetiségi óvodapedagógusok irányításával.

XI. A PAKSI NAPSUGÁR ÓVODA ÍRÁSOS DOKUMENTUMAI

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok alapján végezzük. Az operatív tervezés a stratégiai célok hatékony megvalósulását szolgálja, és a dokumentumokban nyomon követhető. A stratégiai tervek megvalósítása nevelési évekre bontott, amelyben megjelennek a célok aktuális elemei. Az intézmény éves terveinek gyakorlati megvalósítása a pedagógusok és a munkaközösségek bevonásával történik. Az éves tervek és beszámolók egymásra épülnek. Az éves beszámolók az Éves Munkaterv és a Munkaközösségek Munkatervei alapján az adott évben elvégzett munka értékelését, elemzését tartalmazzák. A beszámolók készítésénél figyelembe kell venni az intézményi önértékelések megállapításait. A nevelési év végi beszámoló megállapításai alapján történik a következő nevelési év tervezése. Az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak elkészítése, módosítása során az ellenőrzések által feltárt információkat felhasználjuk.

1. Alapító Okirat
2. Pedagógiai Program
3. Szervezeti és Működési Szabályzat
4. Házirend
5. Éves Munkaterv
6. Munkaközösségek Munkatervei
7. Önértékelési Program és Terv
8. Továbbképzési Program és Beiskolázási Terv

9. Óvodai felvételi előjegyzési napló
10. Csoportnapló
11. A gyermek fejlődésének nyomon követésének dokumentációja
12. Felvételi és mulasztási napló
13. Étkezések nyilvántartása

XII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A fenti Paksi Napsugár Óvoda Pedagógiai Programját az óvoda nevelőtestülete 1/2020.(I.27.) számú határozatával elfogadta.

Paks, 2020. január 27.

Paksi Napsugár Óvoda
Szakter Szilvia
Aláírás

A Szülők Közössége a fenti Paksi Napsugár Óvoda Pedagógiai Programját megismerte, és véleményezte.

Paks, 2020. január 28.

Szülők Közössége
Aláírás

A fenti Paksi Napsugár Óvoda Pedagógiai Programját Paks Város Önkormányzata Képviselőtestületének átruházott hatáskörben Humánpolitikai Bizottsága 16/2020.(III.03.) számú HB határozatával egyetértését fejezte ki.

Paks, 2020. március 3.

Humánpolitikai Bizottság
Aláírás

A fenti Paksi Napsugár Óvoda Pedagógiai Programját az intézményvezető jóváhagyja.

Paks, 2020. március 4.

Molnár Adrienn
Paksi Napsugár Óvoda intézményvezetője

XIII. A PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYBA LÉPÉSE, FELÜLVIZSGÁLATA

Felülvizsgálata: határozatlan időre készült

Módosítása: az intézményvezető hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület

Hatályos: 2020. március 4-től

A módosítás indoka lehet:

- jogszabályváltozás
- alapító okirat tartalmának változása

A módosítás során az elkészítésre vonatkozó legitimációs eljárást kell lefolytatni.

XIV. A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA

A tagóvodák nevelői szobáiban, továbbá az intézmény honlapján kell elhelyezni a Paksi Napsugár Óvoda Pedagógiai Programjának intézményvezető által hitelesített példányát.

Paksi Napsugár Óvoda
Vörösmarty utcai Székhelyóvoda
Pedagógiai Programja

Színesen, hatékonyan a művészetek eszközeivel

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	4
1.1. Óvodánk sajátos arculata, programválasztás indoklása.....	5
1.2. Az óvoda bemutatása	6
1.3. Filozófiánk.....	6
2. Nevelésünk alapelvei	8
2.1. Nevelésünk célja	8
2.2. Nevelési feladataink.....	9
3. Művészeti nevelés	9
3.1. Játék.....	10
3.2. Verselés, mesélés	11
3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	12
3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	13
3.5. Külső világ tevékeny megismerése	14
3.6. Mozgás.....	15
4. Az óvodai élet megszervezése	16
4.1. Napirend	16
4.2. Hetirend.....	17
5. Ünnepeink, hagyományaink, jeles napok	18
6. Nyelvi nevelés-fejlesztés a német nemzetiségi kétnyelvű csoportban.....	19
6.1. Bevezetés	19
6.2. Paks és környékének német nemzetiségi vonatkozása-történeti áttekintés	20
6.3. Gyermekkép-óvodakép.....	20
6.4. Nevelésünk alapelvei.....	20
6.4.1. A kétnyelvű nevelés célja, feladata	21
6.5. Az óvodai élet tevékenységi formái	22
6.5.1. A játék	22
6.5.2. Anyanyelvi nevelés	22
6.5.3. Zenei nevelés.....	23

6.5.4. Vizuális nevelés.....	23
6.5.5. Külső világ tevékeny megismerése	24
6.5.6. Mozgás	24
6.5.7. Munka jellegű tevékenységek	24
6.5.8. A tevékenységekben megvalósuló ismeretszerzés	25
7. Az óvodai élet megszervezése	25
7.1. <i>Napirend, hetirend.....</i>	26
7.2. <i>Az óvoda személyi feltételei .....</i>	26
7.3. <i>Az óvoda tárgyi feltételei .....</i>	26
8. Ünnepeink, hagyományaink.....	26
9. Sprachliche Erziehung im Kindergarten	27
9.1. <i>Ziele und Aufgaben .....</i>	27
9.2. <i>Tagesablauf.....</i>	28
9.3. <i>Tätigkeitsformen in der Spracherziehung .....</i>	28
9.4. <i>Künstliche und kulturelle Erziehung.....</i>	29
9.5. <i>Charakteristik der Sprachentwicklung am Ende des Kindergartenalters .....</i>	29

1. Bevezetés

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV törvény 26 § (1) alapján az Óvodai Pedagógiai Program az óvoda alapidokumentuma. Helyi Pedagógiai Programunk megírásakor az érvényben lévő Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára, a Paksi Napsugár Óvoda Színesen, hatékonyan Pedagógiai Programjára, a Nemzetiségi óvodai nevelés irányelveire, saját gyakorlati tapasztalatainkra, a szülők véleményére valamint jelenlegi személyi és tárgyi feltételeinkre alapoztunk.

Ebből a dokumentumból a szülő megismerheti nevelési filozófiánkat, megtudhatja, milyen értékeket közvetítünk, s milyen fejlődési szintre juttatjuk a gyermekeket az óvodáskor végére.

Programunkban a gyermek legalapvetőbb tevékenysége, a **játék** mellett, a **művészeti nevelést** tekintjük kiemelt feladatunknak, valamint egyik csoportunkban a **német nemzetiségi nevelés** kap hangsúlyos szerepet.

Nevelői munkánk során e köré szervezzük, tervezzük mindazon tevékenységeket, feladatokat, melyek a gyermek sokoldalú, kiegyensúlyozott fejlődését elősegítik.

Fontosnak érezzük a gyermekek környezettudatos nevelését, az egészséges életmódra felkészítést, a testi-lelki gondozást, az érzelmi biztonság kialakítását, a közösségi nevelést. Alkalmazkodunk a gyermekek egyéni sajátosságaihoz, biztosítva a gyermekeket megillető jogokat és az egyenlő hozzáférés lehetőségét. Figyelembe vesszük a gyermekek megváltozott társadalmi körülményeit, az innovatív fejlődést, a család megváltozott szerkezetét és életrendjét, továbbá a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek igényeit.

Célunk, hogy programunk segítségével elérjük azt, hogy a gyermekek örömmel jöjjenek óvodánkba, érzelmileg, szociálisan, értelmileg gazdagodjanak és képességeik kibontakozzanak. Fontosnak tartjuk a hagyományok, a nemzeti kultúra megismerését, megbecsülését, ápolását, mely megalapozza a hazaszeretet érzésének kialakulását.

Lehetőséget biztosítunk a német nemzetiséghez tartozó és a nyelv iránt érdeklődő családok gyermekei számára is kultúrájuk, hagyományaik ápolására.

Célunk, hogy a társadalom igényeit figyelembe véve megfeleljünk a külső és belső elvárásoknak.

Támaszkodunk a családi nevelésre, azzal szorosan együttműködve dolgozunk.

Munkánkat a kölcsönös bizalomra, az igények tiszteletben tartására építjük. Gondoskodunk a környezeti feltételek megteremtéséről és a programot lelkiismeretes, jól képzett kollektívával valósítjuk meg.

1.1. Óvodánk sajátos arculata, programválasztás indoklása

„Aki gyermekkorában meg tanul látni, hallani, érezni, az sok-sok év múlva is látja a zöld fűben a sárga kankalin ragyogását, meghallja az autók zajában a madarak csicsorgását, megérzi a napfény és a friss tavaszi szellő illatát, lágy érintését.”

/ Helen Keller/

A játék elsődlegességét biztosítva, a művészeti programok sokszínű felkínálásával élmény gazdag, pozitív irányú kapcsolatot alakítunk ki a gyermekek és a művészetek között.

Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, alkotótevékenységekhez. Ha mindezt megkapja az óvodában, kialakul az óvodás tartása: önálló, nyugodt és kiegyensúlyozott lesz. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.

„Az óvodás kor kivételes időszak a világ felfedezésének szempontjából is, a három éves gyermek az én-központúság, az alapszükségletek kielégítésének elsődlegességétől hat-hétéves korára eljut a kezdeményező, a közösségben működő, alkotni képes fejlettségi szintre. Kibontakozik kreativitása és fantáziájának segítségével, képzelete által vezérelve egyre kidolgozottabb várat épít, képet fest, gyurmázik, mesél, táncol és énekel. Az esztétikum, a szép, a harmonikus fogalmak egyre inkább megtelnek tartalommal számára, miközben alakul egyéniségének egyedisége. Az élmények megélése során az érzelmek széles skáláját élheti át, amely segíti érzelmi intelligenciájának fejlődését. Mindezek az életben való boldogulás megalapozását szolgálják. Az is egyre közismertebb, hogy az érzelmek, a zene, a mozgás a jobb agyféltekét, a kognitív képességek, a beszéd a bal agyféltekét működtetik, tehát, amikor aktív, mozgásos alkotási folyamat zajlik, a két agyfélteke egyszerre mutat aktivitást, ami jó hatással van bármilyen tanulási folyamatra. Befogadni, minél több élményhez juttatni, alkotni és létrehozni-fogalmazhatnánk meg a művészeti nevelés lényegét.¹

A művészetekkel kapcsolatos világnapokat mese, zene, költészet megünnepeljük. Ezért a művészet közvetítésére és a város által kínált lehetőségeket is igénybe vesszük. A tehetség műhelyekben részt vevő gyermekeket rendszeresen elvisszük a helyi kiállításokra, képtárba, múzeumba, a városi könyvtárba és a művelődési házba.

Nem vagyunk híve a versenyeztetésnek, de a rajzpályázatokon rendszeresen, mesemondó versenyen alkalmanként részt veszünk.

---

¹ Mester és tanítvány pedagógiai folyóirat 24. szám Glückné Márton Gyöngyi: Művészeti nevelés az óvodában 38. old.

A programunkban megfogalmazott elveket a gyermeki tevékenységek, a szokás-szabályrendszer mindennapos megélésével, valamint a műalkotásokkal való ismerkedés által, értékek átadásán keresztül valósítjuk meg.

1.2. Az óvoda bemutatása

Székhelyintézmény vagyunk, az óvodánk az óvárosban, nyugodt, forgalommentes helyen, mégis a központban várja a gyermekeket. Zajtól, szélről védett, tágas udvarunkban praktikus fajták, fedett teraszok, homokozók nyújtanak lehetőséget a gyermekek örömteli játékához.

Az óvoda négy csoporttal működik, melynek csoportszobái modern és esztétikus eszközökkel felszerelt, barátságos légkörben fogadják a vegyes életkorú gyermekeket. Korszerűen felszerelt tornaszoba változatos mozgásra ad lehetőséget, mely hozzájárul óvodásaink egészséges testi fejlődéséhez.

Egyik csoportunkban német nemzetiségi nevelés folyik, biztosítva az érdeklődő és a német gyökerekkel rendelkező családok gyermekei számára a hagyományok ápolását, őrzését, identitásuk kialakítását. A német nyelv megismertetése, megszerettetése játékos formában történik. Minden esetben szem előtt tartva az életkori sajátosságokat, s a gyermekek érdeklődésére építünk.

Az óvoda közelében élményszerző sétára, kirándulásra van lehetőségünk. Nincs messze a városi piac, ahol a gyermekekkel közösen megnézhetjük, megvásárolhatjuk az óvodában felhasznált gyümölcsöt, zöldségfélét. A Duna part közelsége szintén alkalmas a növény és állatvilág megfigyelésére. A város kulturális létesítményei közül a könyvtár, a múzeum van nagyon közel. Az iskolák közül két általános iskolával és a zeneiskolával tudjuk tartani a kapcsolatot.

1.3. Filozófiánk

Küldetésünk: a gyermekek eltérő fejlődési ütemét figyelembe véve, egyéni képességeiket felfedezve, nyugodt, elfogadó légkörben nevelni a gyermekeket. Változatos tevékenységek biztosításával, korszerű szemlélettel biztosítani a pozitív irányú fejlesztést és személyiségük kibontakozását.

Mindehhez a következő elveket fogalmaztuk meg:

Valljuk, hogy minden gyermek egy kincs, s nekünk csak a hozzá vezető utat kell megtalálnunk.

Igaz, hogy ez csak a szülőkkel, a családdal együttműködve lehet eredményes.

Dicsérjük, de dorgáljuk is a gyermeket, ha szükséges, hiszen az erkölcsi nevelés a helyes és a helytelen viselkedés megkülönböztetése fontos feladatunk.

Állítjuk, hogy nevelni csak következetesen lehet, s korlátok támasztásával biztos kapaszkodót nyújtunk minden gyermek számára.

Mindezt szeretetteljes, nyugodt légkörben tesszük, a jó gyermekközösség és az egyéni bánásmód érvényesülésének támogatásával.

Segítjük őket a gyermeki kíváncsiság kielégítésében, maradandó élményhez, tapasztalathoz juttatjuk őket, melynek feldolgozásához biztosítjuk a feltételeket.

Átélik újból és újból élményeiket, alkalmazhatják ismereteiket, tapasztalataikat, s így gyarapíthatják tudásukat.

Gondozuk a ránk bízott gyermekek testi, lelki és szellemi fejlődését.

Abban a hitben tesszük mindezt, hogy kitartó, lelkiismeretes munkánk meghozza gyümölcsét.

Mindannyian hisszük, hogy munkánk csak akkor eredményes, ha szeretettel, sok türelemmel és jó példával nevelünk.

Olyan biztos háttérrel teremtünk a gyermekek számára, melyben benne van az állandóság, ugyanakkor a változatosság is, hiszen az új iránti elkötelezettség társadalmi elvárás.

Törekszünk, tehát az állandó megújulásra, új ismeretek szerzésére és annak minél hatékonyabb átadására.

Tudjuk, hogy a gyermek nagy kincs, amit folyamatosan csiszolni kell.

Óriási feladat, de hisszük, hogy a mindennapokat derűsen, vidáman élve, együtt sikerülni fog.

2. Nevelésünk alapelvei

- Elvünk, hogy az óvodában dolgozó teljes alkalmazotti közösségünk empatikus, elfogadó, tiszteletet, megbecsülést és bizalomra épülő nevelői magatartást sugározzon.
- A pedagógiai módszereket a gyermeki személyiséghez igazítva alkalmazzuk.
- Nevelésünk segítse a gyermeki személyiség, az egyéni készségek és képességek fejlődését, kibontakoztatását.
- A játék elsődlegességét biztosítva a művészeti programok sokszínű felkínálásával törekedjünk az élménygazdag, pozitív irányú kapcsolat kialakítására a gyermekek és a művészetek között.
- Minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas nevelésben, akár egynyelvű nevelésben, akár kétnyelvű nemzetiségi nevelésben részesül.
- Klasszikus zenék hallgatása altatási időben.

Nevelési alapelveink érdekében gondoskodunk:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- derűs, nyugodt, szeretetteljes óvodai légkorról,
- a mással nem helyettesíthető játékról,
- az emberi és természeti értékek közvetítéséről,
- a szociális, testi és értelmi képességek fejlődéséről,
- a közösségben végezhető sokszínű tevékenységről,
- a családi nevelés tiszteletben tartásáról,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről,
- a művészeti és a nemzetiségi neveléshez kapcsolódó programjaink megvalósulásáról.

2.1. Nevelésünk célja

Célunk:

- hogy a gyermekek és a művészetek közötti pozitív érzelmi kapcsolat létrejötte során kialakuljon a művészeteket befogadó értő és művelő gyermeki személyiség.
- hogy elérhető közelségbe vigyük az őket körülvevő gazdag világot, és alkotó, családi légkörben segítsük önkibontakozásukat. Mindezt úgy teremtsük meg, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön, kreativitásuk szabadon kibontakozzon és testi, szociális, értelmi érettség szempontjából alkalmassá váljon az iskolai életre.
- kooperációra és kommunikációra képes gyermekek nevelése.

- olyan sokszínű, változatos tevékenységeket biztosítani a gyermekeknek, melyek kielégítik testi-lelki szükségleteiket életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően.
- a családi nevelés kiegészítésével, a folyamatosan változó társadalmi igényeknek megfelelő személyiségjegyekkel rendelkező gyermekek nevelése.

2.2. Nevelési feladataink

- Az óvodai környezet esztétikájának biztosítása, mely segíti programunk megvalósulását.
- A gyermekek életkorának megfelelő vizuális, esztétikai, akusztikus, kinezetikus élmények nyújtása, melynek hatására érzelmi kötődés alakul ki a gyermekek és a művészetek között.
- Igényes válogatás a zenei, képzőművészeti, irodalmi alkotások sokaságából.
- A gyermekek megismertetése olyan eszközökkel, módszerekkel, önkifejezési módokkal, melyekkel képesek lesznek élményeik reprodukálására az anyanyelv és a művészetek terén.

3. Művészeti nevelés

„Nem a művészet a cél, hanem az embermű. A művészet az eszköz, hogy az ember megismerje és építse magát, lehetőleg egy életen át, mindegy, hogy orvos lesz, festő, zenész vagy bolti eladó vagy miniszter.”

/Lantos Ferenc/

Programunkban a művészeti nevelés tekintetében hangsúlyos szerepet szánunk az anyanyelvi, a zenei, a vizuális nevelésnek. A kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata, mely nem csak az említett három hangsúlyos területet érinti. Alkalmat adunk a gyermekeknek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket játékukban is kifejezésre juttatni, s amikor megcsodáljuk a madár énekét, az őszi falevél színeit vagy az utcán sétálva egy gyönyörű alkotást, szintén ízlést formálunk, esztétikai, művészeti nevelés történik. Tehát, bár vannak hangsúlyos területek, áthatja az egész óvodai életet, a nevelést.

A művészeti nevelésnek az óvodában esélyteremtő, kiegyenlítő szerepe is van, hiszen az élménypedagógia eszköztárával sok gyermek számára biztosít feltételeket a képességek, a

tehetség kibontakozásához, hogy a semmivel nem pótolható, személyiséget gazdagító tapasztalat élményét vigyék magukkal, életre szólóan.

3.1. Játék

„A játék komoly dolog.

Ez vezeti be a gyermeket az életbe.”

/Kosztolányi Dezső/

A játék a gyermek élményei, érzelmei által irányítottak. Ezt tükrözi a pillanatnak szánt alkotások egymásutánja, ahogy a fakockák halmazából felépíti a várat és lerombolja, majd újra építi. Ebben az esetben értelmezhetetlen kategória a szép és a csúnya, mert ez kísérlet, a tevékenység öröméről szól. Az átváltozás művészetének lehetünk tanúi, mikor a lányok vagy fiúk jelmezt öltenek magukra, s csodálják magukat a tükörben vagy egymást.

Az óvodapedagógus a feltételteremtő tevékenysége mellett szükség és igény szerint együttjátszik a gyermekekkel, s támogató, serkentő, ösztönző magatartásával lendíti előre a játékot.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását, valamint a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. Megvalósulását a kialakított napirend segíti.

A környezet esztétikumának megteremtése: a rendrakás sok gyermeknek nehéz feladat, mely lassan válik belső igénnyé. A dicséret, a buzdítás, a megerősítés fontos pedagógiai eszközünk a folyamat támogatásában.

Spontán játék során érvényesül a gyermeki világ és a játék sajátossága, melynek során mi pedagógusok tudatos, megengedő, támogató, biztonságot adó jelenlétünkkel potenciális partnerként vagyunk jelen.

Kezdeményezett játék esetében saját elképzeléseink alapján, heti témánkhoz kapcsolódóan indítjuk el a játékot, de a gyermekek maguk alakítják tovább. Ötleteinket, javaslatainkat a gyermekek megnyilvánulásaihoz igazítjuk és ügyelünk arra, hogy a spontán játékot ne zavarja meg.

Fejlesztő játék, mely célzottan „beágyazódik” a játékba, feladat, probléma megoldására hivatott, de játékos jelleggel. A szabad játék idején joga van a gyermeknek a felkínált képességfejlesztő játékokra „nemet” mondani. E játékfajtát, mint eszközt és módszert tudatosan alkalmazzuk a fejlesztés érdekében, egyénre szabottan, differenciáltan, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre különösen odafigyelve.

Cél és feladat a Paksi Napsugár Óvoda Pedagógiai Programja szerint.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- megértik és elfogadják társaik elgondolásait
- alkalmazkodnak a játékszabályokhoz
- konstruáló játéku gyakran kapcsolódik a szerepjátékhoz
- képesek alkalmazkodni, a konfliktusokat megoldják
- le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről
- bonyolultabb alkotásokat hoznak létre, s az eredményességre törekvés megjelenik alkotásaik során
- a játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

3.2. Verselés, mesélés

A mese, a vers ősi formája az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekek felé. Az anyanyelvi nevelés, a mesélés, verselés mindennapos tevékenység az óvodában. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermekek érzelmi biztonságához.

A mese feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedésformákat.

„A mese olyan varázseszközként működik, mely miközben örömet okoz, élményt szerez, észrevétlenül fejleszti az értelmi, érzelmi, morális, szociális kompetenciákat.”²²

A bábozás, a drámajáték a gyermek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze, ezáltal feleleveníti tapasztalatait, elképzeléseit, esztétikai, szociális élményeit. Az óvodában lehetőséget biztosítunk minél több ilyen alkalom megélésére, hiszen az eszközök: a báb, a paraván állandó hozzáférhetősége motiváló erő a gyermek számára.

A bábjáték forrása lehet az óvodapedagógus játéka, a gyermek bábjátéka valamint a gyermek bábkészítő tevékenysége és önálló játéka az elkészült bábokkal. A drámajátékok szintén nap, mint nap előkerülnek az óvodában egy-egy közösségépítő játék alkalmával vagy a tevékenységtartalmak közvetítése során.

---

² Mester és tanítvány pedagógiai folyóirat 24. szám Glückné Márton Gyöngyi: Művészeti nevelés az óvodában 41. old.

Az óvodában a népmeséknek, népi hagyományokat felelevenítő mondókáknak, rigmusoknak, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, meséinek, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek is helye van, így mindegyikből válogatunk és az életkori sajátosságokat, a csoport összetételét figyelembe véve beépítjük az éves tematikus tervbe.

A művészeti napokkal egybekötve alkalmat teremtünk az óvodában egy-egy személyes találkozóra városunkban élő íróval, költővel. Kihasználva a helybéli lehetőségeket, találkozhatunk olyan költővel, aki gyermekverseket ír, s így a gyermeki gondolatvilág találkozhat a versek üzenetével. Ezen alkalmak egyszer-egyszer lehetőséget adnak az irodalom és a zene találkozására is, így megéreztetve a gyermekekkel az irodalom és a zene kapcsolatát, a komplexitást és az együttes hatás átélését.

Célunk:

- önkifejező képességükkel párhuzamosan fejlődjön kreativitásuk, a mesét, verset képesek legyenek kombinálni más művészeti tevékenységekkel-mozgással, ábrázolással, zenével.

Személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

- előtérbe helyezni a magyar népköltészetet,- a nemzetiségi csoportban a magyar mellett a német népköltészetet-, gyermekköltészetet, kortárs irodalmi műveket, de valamennyi migráns gyermek kultúrájából is merítünk
- a komplex esztétikai nevelés megvalósítása.

3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A művészetek iránti fogékonyság kialakításának egyik fontos eszköze a zenei nevelés. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. A gyermek-néptánc, a népi játékok megismerése a hagyományok továbbélését segíti. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. Az élményt nyújtó ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az énekes népi játékok, másnépek dalai és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközéül szolgálnak a gyermekek képességeinek és zenei kreativitásuk alakításának. A zenei anyag-dalok játékok, mondókák, zenehallgatási anyag többségében a Kodály módszerre épülő Forrai

Katalin által összeállított „Ének az óvodában” című gyűjteményből, valamint hiteles népdal gyűjteményekből kerül kiválasztásra. A kortárs művek közül a Gryllus dalokat részesítjük előnyben. Az óvodában fellelhető hangszerekkel ismertetjük meg a gyermekeket, valamint a városi művészeti iskolával való szoros kapcsolat is lehetőséget ad a hangszerek megismerésére, bemutató vagy hangverseny formájában. Ezen alkalmak az ismeret és az élménynyújtáson túl lehetőséget teremtenek „rég” óvodásainkkal való találkozásra, együttlétre. A hangszerek iránti kíváncsiság, a zenére végzett improvizációs mozgás hatására életre szóló szimpátia alakulhat ki.

Célunk:

- a gyermekek és a művészetek közötti erősebb érzelmi kötődés kialakítása.

Személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

- a magyar gyermekdalok és más népek gyermekdalainak megismertetésével segíteni a nemzeti nevelést és a nemzeti hovatartozást
- olyan élményekhez juttatni a gyermekeket, melynek hatására érzelmi kötődés alakul ki a gyermekek és a művészetek között, pl: játék és alvás időben komoly zene hallgatása.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a mozgásban, ritmikában rejlő fejlesztési lehetőségek célirányos kihasználása (beilleszkedés segítése, anyanyelv, mozgás, kreativitás fejlesztése, tehetség ígéretének támogatása)

3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális tevékenység mellett, a műalkotásokkal való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Ezért lehetőséget teremtünk művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások megtekintésére. Felhívjuk a gyermekek figyelmét a természet szépségeire, s gondoskodunk róla, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye őket körül.

A művészeti alkotások, a szabadtéri szobrok felfedezésére a séták alkalmával nyílik lehetőségünk. A nemzeti, népi kultúra elemeivel való ismerkedés nem csak az óvodában, hanem a nagycsoportosoknak felkínált múzeum, képtár látogatás során is megvalósul. A multikulturális nevelés jegyében, e helyszíneken lehetőség van az óvodánkban jelenlévő más nemzetiségek kultúrájának megismerésére, néhány képzőművészeti alkotás megtekintésére.

Célunk:

- az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, a környezet esztétikai alakítása és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása

Személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

- a vizuális tevékenységek mellett, a műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal való ismerkedés
- egyéni képességek, fejlődési szintek figyelembe vétele mellett a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél feladatunk a vizuomotoros és finommotorikus képességek fejlesztése, illetve tehetségígéretes esetében több, differenciált tevékenység szervezése

3.5. Külső világ tevékeny megismerése

A környezet felfedezése során a gyermekek megtapasztalják a természet rendjét és szépségét, s a maguk szintjén meg tanulnak alkalmazkodni törvényihez. A helyes magatartás kialakítását segíti a természet szépségére, valamint az ember által alkotott művészi világra való rácsodálkozás. A visszatérő ritmikus időszakok: az évszakok, az ünnepeink, a napszakok, a hét napjai, az óvodai tevékenységek heti rendje, a gyermekcsoportok életét meghatározó napi tevékenységek keretét, tájékozódási pontot adnak, mely biztonságérzetüket fokozza. A külső világ tevékeny megismerése alapul szolgál a többi műveltségtartalom tervezésére, a témákat a környezet aktualitása adja. A környezet megismerésére nevelés szoros kapcsolatban van más nevelési területekkel is, így a közösségi neveléssel, a szocializációval, és az esztétikai, művészeti neveléssel.

Az egyes témakörök és témák nem elszigeteltek, több ponton kapcsolódnak egymáshoz. Minden esetben figyelembe vesszük a gyermekek fejlettségi szintjét, a helyi adottságokat, s törekszünk az aktualitás érvényesítésére, beleértve a gyermekek élményei alapján felvetődő témákat.

Az ismeretek nyújtása során a komplexitásra törekszünk, valamint figyelünk arra, hogy az ismeretek lineárisan bővüljenek, koncentrikusan mélyüljenek.

Területei:

Természeti tapasztalatok nyújtása: mindig valódi környezetben történik. A természet megfigyelésére mindennap lehetőség nyílik az udvari játék során, hiszen az óvoda udvarának növényvilága minden évszakban más és más csodát rejt. Az óvodán kívüli természeti környezet figyelemmel kísérésére is lehetőség nyílik séták, kirándulások alkalmával.

Társadalmi tapasztalatok nyújtása: Az óvodás gyermekre közvetlen környezete, a család és az óvoda is hatással van. Meghatározza viselkedését, segíti elsajátítani a társadalmi élethez szükséges helyes viselkedésformákat.

Az óvoda tárgyi környezetének kialakításával is nevelünk, ízlést formálunk, értéket közvetítünk a gyermekek és a családok felé. Kedveljük a természetes anyagokat, melyet vidám, színes textíliákkal, díszes, kreatív dekorációkkal teszünk barátságosabbá az évszakhoz, vagy az ünnephez kapcsolódóan. A gyermekek munkái az óvoda belső tereinek, a díszítésnek sajátos arculatot adnak. A gyermekek nevelése elsősorban a család feladata, de kiegészítő szerep jut nekünk, pedagógusoknak is. Közre kell működnünk abban, hogy a szülők értékrendjében, életszemléletében helyet kapjon a környezeti nevelés, a fenntartható fejlődés, s ennek során felfigyeljenek az ember alkotta művészi produktumokra is.

Matematikai tapasztalatok nyújtása: lehetőséget teremt a környező világ formai és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. A gyermek észlelésére, érzékelésére, megismerési vágyára épül.

Célunk:

- az ember és a természet alkotta „csoda” felfedeztetése, s az arra való rácsodálkozás képességének megalapozása.

Személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

- megismertetni a gyermekeket az óvoda közelében lévő nevezetességekkel (intézmény, kulturális létesítmény, nevezetes épület, műalkotás), azok rendeltetésével.

3.6. Mozgás

A mozgásfejlesztés lehetőségei óvodánkban a szabad játékban, a gyermekek kötetlen, spontán, természetes mozgásában, valamint az irányított testnevelés foglalkozásban és a mindennapos testnevelésben valósul meg. Tornaszobánkat nap, mint nap használjuk, mely jól felszerelt, változatos mozgásformák gyakorlására alkalmas.

Célunk:

- a mindennapos testmozgás során a gyermekek a lehető legtöbb pozitív tapasztalat begyűjtésével egész életre elkötelezzék magukat a fizikailag aktív életmód mellett

Személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok:

- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, adott esetben tehetséggondozás
- harmonikus mozgás fejlesztése.

4. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánk mind a négy csoportjában vegyes életkorú gyermekek járnak, így a tervezésnél figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, a csoport összetételét valamint a csoport fejlődési szintjét.

Óvodánkban a következő tevékenységi területeken szervezzük meg a gyermekek életét:

Anyanyelvi nevelés	Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzés
Napi tevékenység	Kötetlen vagy kötött tevékenységek hétfőtől-péntekig
Mozgás	Zenei nevelés
	Vizuális nevelés
	Anyanyelvi nevelés
	Mozgás

4.1. Napirend

Törekszünk arra, hogy napirendünk rugalmas, alakítható és változtatható legyen, azért, hogy alkalmazkodjék a gyermekek különböző tevékenységéhez és egyéni szükségleteihez. A rugalmasság mellett fontos a szokásrendszer kialakítása is, hiszen az a napirenden belül megvalósuló tevékenységek zavartalanságát szolgálja.

A napirend kialakításával a nevelőmunka tervszerűsége és folyamatossága jut kifejezésre, a gyermekek életkorához és fejlődési szintjükhöz igazítva.

Óvodánk sajátossága, hogy az épület fenti részében két csoport használ egy mosdót, így a szokásrendszer kialakítása erre is vonatkozik. Fontos, hogy a zsúfoltságot, balesetveszélyt elkerüljük, egymást ne zavarjuk, s a gondozási feladatokat maradéktalanul ellássuk.

Javasolt napirend

Időtartam	Tevékenységek
Óvoda nyitásától: 6³⁰ Ebédig: 12⁰⁰	→ Érkezés, gyülekezés az ügyeletes csoportban, szabad játék → A csoportszoba megnyitása, szabad játék, spontán és kezdeményezett tevékenykedtetés → Folyamatos mosdóhasználat, tízóraiztatás → Teremrendezés, mindennapos mozgás → Óvodapedagógus által szervezett kötetlen vagy kötött játékos tevékenykedtetés → Mosdóhasználat, gyümölcsfogyasztás → Előkészület a levegőzéshez, öltözködés → Változatos mozgásos tevékenységek az udvaron, séta a közelben → Készülődés az ebédhez, vetkőzés, mosdó használat
Ebéd: 12⁰⁰-12⁴⁰	→ Ebéd, testápolási teendők
Pihenőidő: 12⁴⁰-14⁴⁵	→ Készülődés a lefekvéshez, mesehallgatás → Csendes pihenő, alvás
Ébredéstől: 14⁴⁵ Hazamenetelig: 17³⁰	→ Öltözködés, csoportszoba rendezés → Testápolási teendők → Uzsonna → Szabad játék az udvaron vagy a teremben → Játék az ügyeletes csoportban, folyamatos hazabocsájtás

4.2. Hetirend

A tevékenységi területek közül a hét minden napján megjelenik az anyanyelvi nevelés, mese, vers, vagy anyanyelvi játék formájában, valamint a mozgás

Hetirend

Anyanyelvi nevelés	Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatszerzés
Napi tevékenység	Kötetlen vagy kötött tevékenységek hétfőtől-péntekig
	Zenei nevelés

Mozgás	Vizuális nevelés
	Anyanyelvi nevelés
	Mozgás

A fejlesztés tervezésének módja

A nevelési év első napjaiban éves ütemtervet írunk, melyet témakörönként határozzuk meg. Az éves ütemtervet kisebb egységekre bontjuk, s tematikus terv formájában szintén a nevelési év elején elkészítünk. Az év során a tematikus tervből folyamatosan,- a csoport összetételétől, fejlettségi szintjétől függően-, elkészítjük a csoportnaplóban rögzített heti tervet.

A heti tervben az egyes tevékenységi területeket komplexitásában kezeljük, mely során a külső világ tevékeny megismerése adja az alap témát, s a többi tevékenységterület hozzá kapcsolódik. A témák feldolgozása során minden esetben szem előtt tartjuk a művészetek hangsúlyozását, hiszen a művészet területei eszközként vannak a kezünkben programunk megvalósításához. A heti terv témáit alkalmanként projektszerűen dolgozzuk fel. A tervezésnél figyelembe vesszük az évszakok, szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi adottságainak megismerését (ünnepek, néphagyományok, jeles napok, óvodánk hagyományai), építve a gyermekek érdeklődésére és ötleteire, kreativitására.

5. Ünnepeink, hagyományaink, jeles napok

Az ünnepek a néphagyományok ápolása szempontjából is fontosak, hiszen a kultúránk megismerésére adnak lehetőséget a gyermekek számára. Az óvodai ünnepek a szülőkkel való együttműködés fontos színterei. Ünnepek előtt családi kézműves délutánra, munkadélutánra hívjuk a szülőket.

Óvodai ünnepeink

Ünnepeink, hagyományaink	Csoportban zárt	Csoportban nyitott	Csoportokkal közösén zárt	Csoportokkal közösén nyitott
Születés-, és névnapok	X			
Szüreti nap			X	
Erntedankfest	X			
A népmese napja	X			

Zene világnapja	X		X	
Október 23.	X			
Márton nap				X
Mikulásvárás	X			
Karácsony			X	
Farsang			X	
A költészet napja	X		X	
Március 15.			X	
Húsvét	X			
Anyák napja	X			
Madarak és fák napja			X	
Gyermeknap kirándulás			X	
Évzáró-búcsúzó		X		

A karácsony nyitott ugyan, de az csak az adott évben szereplő csoport gyermekeinek szülei számára felkínált esemény, a tornaszoba, mint helyszín szükségessége miatt.

→ fejlesztése, feladatok koordinálása

6. Nyelvi nevelés-fejlesztés a német nemzetiségi kétnyelvű csoportban

6.1. Bevezetés

Óvodánkban fenntartói engedéllyel lehetőséget biztosítunk a német nemzetiséghez tartozó és a nyelv iránt érdeklődő családok gyermekei számára is kultúrájuk, hagyományaik ápolására. A nyelvi nevelés-fejlesztés az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramján alapul, figyelembe véve a Paksi Napsugár Óvoda Színesen hatékonyan Pedagógiai Programját és az arra épülő Színesen Hatékonyan a Művészetek eszközeivel Programot, valamint a Nemzetiségi óvodai nevelés irányelveit, melyet a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet szabályoz. A nemzetiségi óvodai nevelést a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig biztosítjuk, amennyiben a szülő azt a fent említett rendelet mellékletében található nyilatkozat kitöltésével igényli.

Célunk, hogy a társadalom igényeit figyelembe véve megfeleljünk a külső és belső elvárásoknak.

6.2. Paks és környékének német nemzetiségi vonatkozása-történeti áttekintés

A Pakson élők egy része német ajkú. A lakosság 1720-tól gyarapodott német betelepülőkkel, Hessenből, Würtenbergből, érkeztek. A szülők kérésére, a Német Nemzetiségi Önkormányzat támogatásával indult el óvodánkban 2003-ban a német nemzetiségi nevelés. A családok otthon már többségében nem beszélik a német nemzetiség nyelvét, kevés hagyomány maradt fenn, s így a kétnyelvű nevelés szinte teljesen az óvoda feladata.

6.3. Gyermekkép-óvodakép

Mindenki számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést a magas színvonalú, szeretetteljes nevelést a nemzetiségi nyelv elsajátításához, a hagyományok és a kultúra megismeréséhez. A nyelvvel való ismerkedés játékos formában történik, figyelembe véve a német nyelvi nevelés módszertani alapjait, s az óvoda helyi pedagógiai programját. A gyermekek személyiségfejlődését, képességeinek, készségeinek kibontakozását a német nyelvvel való ismerkedés segíti.

Sokszínű tevékenységgel biztosítjuk a nyelvvel való ismerkedést, a kultúra megismerését és az önazonosság megőrzését.

A hatékony munka érdekében fontosnak tartjuk a családokkal való együtt gondolkodást, együttnevelést a nemzetiségi nyelv ápolása és a hagyományok átörökítése érdekében.

6.4. Nevelésünk alapelvei

- a vegyes életkorú gyermekek együttnevelése segíti a nyelvi fejlesztést a nagycsoportosok mintaadása által
- a játékba, változatos tevékenységekbe ágyazott nyelvi helyzetek élményt nyújtanak a gyermeknek
- a korai kétnyelvűség fejleszti a gyermeki gondolkodást, az alkalmazkodóképességet, s a kommunikációt.

Nevelési alapelveink érdekében gondoskodunk:

- a művészeti és a nemzetiségi neveléshez kapcsolódó programjaink megvalósulásáról.

6.4.1.A kétnyelvű nevelés célja, feladata

A német nemzetiségi csoport szülői kezdeményezésre jött létre, s arra hivatott, hogy évről-évre megszervezze, megtervezze és megvalósítsa a nyelvi nevelést. Ebben segítségünkre van a fenntartó, az óvoda vezetősége és a helyi Német Nemzetiségi Önkormányzat. Szakmai kérdésekben a Nemzetiségi Pedagógiai Oktatási Központ nyújt segítséget tanfolyamok, szakmai napok, konferenciák, szaktanácsadás formájában. Napi munkánk során módszertani iránymutatást Talabér Ferencné segédlete ad számunkra, valamint napi kapcsolatot ápolunk más német nemzetiségi óvodai csoportok pedagógusaival, akikkel megosztva tapasztalatainkat, szakmai anyagainkat végezzük napi feladatainkat.

Célunk: a gyermeki személyiség fejlesztése, nyelvi fejlesztés, hagyományörzés.

Céljaink megvalósításában prioritást élvez a személyiségfejlesztés és minden esetben ezt követheti a nyelvi fejlesztés.

Feladatunk:

- Az óvodai környezet esztétikájának biztosítása, mely segíti programunk megvalósulását.
- A spontán és az irányított nyelvvel való ismerkedés során a gyermekek új iránti fogékonyságára, valamint kíváncsiságára építeni.
- A gyermekek közti különbségek miatt differenciált fejlesztés a nyelv terén is.

A nyelvi fejlesztés kiemelt feladatai:

- a nyelv zeneiségének utánzása
- helyes artikuláció és intonáció
- válaszadó szerepének gyakoroltatása
- beszédviselkedés gátlásmentessé tétele
- bábjátékok és mesedramatizálások lehetőségének beépítése
- az aktív és passzív szókincs fejlesztése
- a hallás utáni megértés fejlesztése-mondatmodellek használata
- a nemzetiségi kultúrkincs beépítése a tervezésbe
- a nyelv iránti pozitív beállítódás kialakítása
- a gyermekek élő környezetében fellelhető német nemzetiségi szokások, hagyományok ápolása

Az óvodai élet mindennapjaiban törekszünk a német nyelv minél több helyzetben való alkalmazására, a két nyelv éles egyértelmű elválasztására, az egyik nyelvről a másik nyelvre való fordítás mellőzésére.

6.5. Az óvodai élet tevékenységi formái

6.5.1. A játék

A kétnyelvű nevelésben a mindennekfelett álló játéknak kiemelt szerepe van. Az óvodás gyermek, aki zavartalanul játszhat, kielégítheti kíváncsiságát nyitott lesz az új dolgokra, így a nyelv befogadására is. A játék minden fajtája hozzájárul a nyelvi nevelési célok és feladatok eredményes megvalósulásához. Az érzékszervi mozgásos játékok, ügyességi játékok a kiejtés gyakorlását, az aktív szókincs bővítését segítik. A szerepjáték, bábjáték különböző formái a beszédkészség fejlesztését segítik. A mozgásos körjátékok a hagyomány ápolását, a beszédkedv fokozását segítik.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

→ játékaikban alkalmazzák a mondatmodelleket.

6.5.2. Anyanyelvi nevelés

A népi mondókák, gyermekversek, mesék nélkülözhetetlen elemei a német nemzetiségi csoport életének, hiszen az anyanyelv megismerésén és ápolásán túl a német nyelv megszerettetésének, az aktív és passzív szókincs bővítésének és a hagyományápolásnak fontos eszköze. A német nyelvű mesét minden esetben először magyar nyelven mondjuk el, ismertté téve ezzel a gyermekek számára, majd pedig rövidített változatban németül. Szemléltető eszköz használata elengedhetetlen.

Célunk:

- gazdagodjon aktív és passzív szókincsük
- az anyanyelvi neveléssel szoros egységben az irodalom iránti érdeklődésük felkeltése, fenntartása

Feladatunk:

- előtérbe helyezni a magyar népköltészet mellett a német népköltészetet-, gyermekköltészetet

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- el tudnak mondani néhány mondókát, rövid verset németül
- helyes artikuláció és intonáció jellemzi beszédüket.

6.5.3. Zenei nevelés

A német nemzetiségi kultúrkincsből választott zenei anyag, dalos játékok, mondókák, zenehallgatási énekek a hagyományápolást szolgálják. Az egyszerű lépésekből álló táncok a kétnyelvű identitástudat kialakulását segítik.

Célunk:

- bátran énekeljenek
- ismerjék meg a német nemzetiségi hangzásvilágot

Feladatunk:

- annak elősegítése, hogy a gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek, táncoljanak, még akkor is ha, nem teljesen értik a szöveget.
- a nemzetiségi zenei kultúra megismertetése a mondókák, körjátékok, dalok által.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- önállóan és örömmel kezdeményeznek német dalokat, mondókákat, játszanak dalos játékokat.
- ismernek néhány német dalosjátékot, éneket.

6.5.4. Vizuális nevelés

A kétnyelvű csoportban a különböző technikák alkalmazása során lehetőség nyílik a tevékenységeket német nyelven is közvetíteni, így a cselekvéseket kísérő mondatokat, kifejezéseket megjegyezni. Ezek mondatmodellé válva növelik a gyermekek passzív szókincsét. A tevékenységek közben feltett kérdéseinkkel elősegítjük a nyelvi helyzet megértését, s a válaszadás gyakorlását. A barkácsolásba beépíthetők a magyar mellett a német nemzetiség díszítő elemei.

Célunk:

- a német hagyományok, a kultúrkincs megismertetése

Feladatunk:

- barkácsolás közben a nyelvi helyzetek kihasználása, szókincsbővítés.
- német népi motívumok megismertetése.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- használják a válaszadó szerepét az óvodapedagógus által feltett kérdésre barkácsolás közben is.
- ismerjék fel a jellegzetes német nemzetiségi népi motívumokat.

6.5.5. Külső világ tevékeny megismerése

A német nemzetiségi kétnyelvű nevelés szoros kapcsolatban van a környezeti neveléssel. Az alapszókincs elsajátítása a gyermeki környezet megismerésével párhuzamosan történik. Felfedezés, tapasztalatszerzés közben, valamint a „beszélgetőkörben” hallja a gyermek a dolgok, tárgyak, jelenségek német nyelvű megfelelőjét, s az ismereteket élményszerzés közben begyűjti. Szemléltető eszközök használata segíti az óvodapedagógus munkáját.

Célunk:

- nyelvi lehetőség minél hatékonyabb kihasználása

Feladatunk:

- német alapszókincs elsajátíttatása

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- ismernek néhány német szót a külső világ tevékeny megismerése témakörön belül.
- német nemzetiségi kultúrával kapcsolatos ismereteik bővüljenek.

6.5.6. Mozgás

A rendszeresen szervezett testmozgás hozzájárulhat ahhoz is, hogy a nyelvelsajátítási folyamat változatosabb, sokoldalúbb legyen, de minden esetben a mindennapos testnevelés gyakorlatait előkészítjük magyar nyelven. A testnevelés foglalkozások fő anyagát magyar nyelven, a gimnasztikai részt és a betervezett mozgásos játékokat német nyelven szervezzük.

Célunk:

- a nyelvelsajátítási folyamat változatosabbá tétele

Feladatunk:

- szókincsbővítés

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a mozgás csökkenti a két nyelv miatt esetlegesen fellépő pszichikai terhelést.
- a németül vezetett mozgásos játékokat többszöri ismétlés után megértik.

6.5.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenységekben folyamatosan gyakoroltatjuk a német nyelvet. Jelen van az óvodai élet mindennapjaiban. A gondozási és naposi feladatokkal kapcsolatos teendőket a beszoktatás idején magyarul kommunikáljuk, majd fokozatosan térünk rá a német nyelv használatára.

6.5.8. A tevékenységekben megvalósuló ismeretszerzés

Óvodás korban az ismeretszerzés teljes mértékben összekapcsolódik a játékkal. Gyermekes esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben újabb és újabb felfedezések történnek, azaz tanulnak a gyermekek. Az ismeretszerzés nem szűkül le az ismeretszerzésre, a nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljanak a gyermekek.

A nemzetiségi csoportban a tanulás kiegészül a német nyelvvel való ismerkedéssel. A német nemzetiségi nevelésben résztvevő gyermekek az óvodába lépéstől folyamatosan hallják a nemzetiség nyelvét, így kialakul a hallás utáni tanulás. A nyelvismeret bővítése mind a játékokban, mind az egyéb tevékenységformákban, valamint a „beszélgető körben” megjelenik.

Célunk:

- az óvodás gyermekek nyelvi kompetenciáinak fejlesztése
- személyiségfejlesztés.

Feladatunk:

- építeni a gyermekek előzetes nyelvi tapasztalataira, ismereteire
- sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása
- építeni a gyermeki kíváncsiságra, megismerési vágyra

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- az egyszerű feladatokat megérti
- képes az elsajátított ismereteket felidézni
- él benne az, hogy az egyszerűbb nyelvi kifejezéseket megértse.
- passzív és aktív szókincsrel rendelkezik, képes néhány egyszerű mondat alkotására.

7. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánk mind a négy csoportjában, beleértve a nemzetiségi csoportot is, vegyes életkorú gyermekek szerveződnek, így a tervezésnél figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, a csoport összetételét valamint a csoport fejlődési szintjét.

A nyelvi fejlesztést az óvodás korú gyermekek nyelvtanulási sajátosságainak figyelembevételével tervezzük. Amennyiben a nemzetiségi gyermekcsoport életkori összetétele, a gyermekek egyéni fejlettsége úgy kívánja, egy-egy témával akár több héten keresztül is foglalkozunk, vagy többször visszatérünk rá. Az ismeretanyag közvetítése, illetve feldolgozása minden esetben először magyarul történik, majd azt követi a német nemzetiség

nyelvén-ami esetünkben az irodalmi német nyelv, nem pedig a sváb nyelv-, való feldolgozást jelenti, fordítások alkalmazása nélkül.

A nyelvi fejlesztés a nevelési év elején a német nyelvre való odafigyelni tudásra koncentrálódik, hiszen a nyári hiányzások után a gyermekeknek vissza kell rázódni, valamint az új gyermekek egy része ekkor hallja először a német nyelvet. Ezen időszakban a nagyobb gyermekekkel ismételjük a köszönési, udvariassági formákat, valamint szókincsismétlés történik. Gyakoroltatjuk az előző évben használt mondatmodelleket, utasításokat, napirenddel kapcsolatos teendőket.

Az ismételő időszak után a német nyelv iránti érdeklődés felkeltése, majd fenntartása történik. A gyermekek által folyamatosan átélt élmények alkalmasak a nyelvi fejlesztés feladatainak megvalósítására.

7.1. Napirend, hetirend

A német nemzetiségi csoport napirendje annyival egészül ki, hogy a nyelvi helyzeteket naponta délelőtt és délután egyaránt kihasználjuk.

7.2. Az óvoda személyi feltételei

A német nemzetiségi csoportunkban folyó kétnyelvű nevelés-oktatás személyi feltételei adottak, mindkét óvodapedagógus szakképzett és jól beszéli az idegen nyelvet. Mindketten törekednek a nemzetiség nyelvének sokoldalú alkalmazására, ismerik annak szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladatuknak tartják a kultúrkinccs továbbörökítését.

7.3. Az óvoda tárgyi feltételei

Több nyelvi kiadvány, szakkönyv, diafilm, hanganyag mellett a gyermekek nyelvi fejlesztésére szolgáló játékok is rendelkezésre állnak. A gyermekek által használt tárgyi eszközök hozzáférhetőek és elhelyezésük biztonságos. A nemzetiségi csoport folyosóján megjelenik a német nemzetiségi kultúrára jellemző tárgyak kiállítása.

8. Ünnepeink, hagyományaink

Az ünnepre hangolás, az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésre a közös tevékenységekkel, az esztétikai élmények hatásával. Az ünnepek a hagyományok ápolása szempontjából is fontosak, hiszen a magyar és német kultúra megismerésére adnak lehetőséget a gyermekek számára.

A német hagyományok közül a Márton napot minden évben megrendezésre kerül. Ezen alkalmakba a szülők, a család is bekapcsolódhat, ezzel is segítve a szorosabb együttműködést, a jó kapcsolat ápolását. A városi ünnepek közül a Német Nemzetiségi Önkormányzat által szervezett „Német nemzetiségi napon” a csoport összetételétől, fejlettségi szintjétől függően alkalmanként táncos műsorral részt veszünk. A pályázatok adta lehetőségeket igyekeznek kihasználni, ezáltal kirándulásokat szervezünk a nemzetiségi csoport számára.

9. Sprachliche Erziehung im Kindergarten

9.1. Ziele und Aufgaben

- Die Erzieherin soll eine positive Verhältnismuster vermitteln, dadurch die Kinder zum Spracherlernen motiviert werden.
- Alle Möglichkeiten sollen zur Aktivierung des Sprechens ausgenutzt werden.
- Durch spielerischen Situationen können die Kinder ihren Wortschatz entfalten, festigen und aktivieren.
- Wir schaffen Situationen, in denen die Kinder die Rolle des Antwortgebers übernehmen können.
- Die Kulturgüter aus der deutschen Nationalität, die ausgewählte Reime, Gedichte, Märchen, Geschichten und Lieder werden mit den Kindern bekannt gemacht.
- Wir reden deutlich und setzen dabei auch die Körpersprache (Mimik, Gestik) bewusst ein, damit die Kinder auch sehen können, was wir sagen.

Bei der Vermittlung der deutschen Sprache und Kultur sollen wir die Altersbesonderheiten und die individuellen Entwicklungsstufe des Kindes beachten.

Ferner wichtiges Ziel ist die Pflege der Kulturgüter und Traditionen der deutschen Nationalität entsprechend dem Lebensalter des Kindes.

Es ist sehr wichtig, dass die Kinder die Aussprache, die Musikalität und Artikulation der deutschen Sprache kennenlernen.

9.2. Tagesablauf

6:30-7:30	Freispiel im anderen Gruppenraum
7:30-9:30	Freispiel und andere Tätigkeitsformen, Frühstück, Angebote der Kindergärtnerin
9:30-10:30	Aufräumen im Gruppenraum, „Stuhlkreis“ für alle Kinder in der Gruppe, täglicher Sport, Körperpflege
10:30-12:00	Freispiel und andere Tätigkeiten im Garten (Spaziergang)
12:00-15:00	Körperpflege, Mittagessen, Mittagsschlaf, Körperpflege
15:00-15:30	Jause
15:30-16:30	Freispiel und andere Tätigkeiten
16:30-17:30	Freispiel im anderen Gruppenraum

9.3. Tätigkeitsformen in der Spracherziehung

Wir lassen uns vom folgenden Grundsatz leiten: In Alltagssituationen, beim Essen, im Waschraum, beim An- und Ausziehen, usw. sprechen wir mit den Kindern deutsch.

- Wir begrüßen die Kinder beim Ankommen persönlich. Wir nehmen mit ihm Augenkontakt auf und sprechen auf Deutsch. Das ist sehr wichtig, dass wir einfache Satzmodelle nutzen
- Beim Essen sprechen wir mit den Kindern immer deutsch. Wir nutzen einfache Anleitungen und wir nennen immer die Speise.
- Im Waschraum sprechen wir nur deutsch. Die Kinder können hier auch ihre Wortschatz aktivieren.
- Anfang der Ruhezeit singen wir die Kinder deutsche Schlaflieder.
- Bei visuellen Beschäftigungen sprechen wir die deutsche Sprache. Wir nennen die Farben, die Formen, die Materialien. Wir geben einfache Instruktionen.

Wenn die Kinder nach Hause gehen, verabschiedet jedes Kind auf Deutsch.

Das Spiel hat erhebliche Rolle im Tagesablauf. Das ist eine spezielle Form des Lernens.

Spiel:

1. Freispiel

- Unsere Aufgabe als Erzieherinnen eines ungarndeutschen Kindergartens ist es, auch im Freispiel einfühlsam die deutsche Sprache einzubringen.

2. Angeleitetes Spiel

- Wir nutzen im angeleiteten Spiel die Vielfalt kreativer Spiele und Spielformen, um die Kinder mit der deutschen Sprache vertraut zu machen (Lieder, Reime, Erzählungen, Gespräche, Rollenspiel, Kreisspiele, Tänze, Märchen).

9.4. Künstliche und kulturelle Erziehung

- Wir tanzen mit den Kindern deutsche Volkstänze in Volkstracht.
- Wir hören ungarndeutsche Volkslieder.
- Wir machen einige Gedichte und Reime auf dem Mundart der Ungarndeutschen mit den Kindern bekannt.
- Möglichst besuchen wir im Umfeld interessante Einrichtungen (Heimatsmuseum, Kirche, Puppenhaus, Deutsche Bühne in Szekszárd, Bauernhof, Ausstellungen, Obstgarten), so können wir nicht nur die geistige, sondern auch die materielle Kultur mit den Kindern pflegen.
- Möglicherweise backen wir traditionelle Kuchen.
- Die Kinder hören gern Geschichten. Wir wählen kurze, einfache Märchen, oder freie Geschichten und lesen aus Bilderbücher. Beim Hören können ihrer Fantasie freien Lauf lassen und dabei ihrer Wortschatz erweitern. Sie vermitteln den Kindern gleichermaßen Freude an der Sprache und am Betrachten. Die Kinder können die gehörten Märchen in Rollen- und Puppenspiel wiederholen.

9.5. Charakteristik der Sprachentwicklung am Ende des Kindergartenalters

- Sie Kinder verstehen und folgen die Anleitungen beziehungsweise die Bitten der Kindergärtnerin auf der deutschen Sprache.
- Sie haben eine entsprechende Aussprache, sie benutzen ihre Sprachkenntnisse gern.
- Sie benehmen sich entsprechend der kommunikativen Situationen.
- Sie können die zwei Sprachen von einander unterscheiden und trennen.
- Sie haben Kenntnisse und Erfahrungen über die ungarndeutsche Kultur und Traditionen.
- Sie haben eine positive emotionale Beziehung zu der deutschen Sprache und Kultur.

- Während der alltäglichen Situationen und Tätigkeiten können sie verschiedene Gegenstände, Formen, Farben, Arbeitsphasen usw. benennen.
- Sie kennen einige deutsche Lieder, Reime und kurze Gedichte auswendig.
- Sie sind bereit auf das deutsche Sprachlernen in der Schule.

Paksi Napsugár Óvoda

Eötvös utcai Tagóvodája

Tapasztalatszerzésen alapuló ismeretnyújtás a
Tevékenységek központú
Óvodai nevelés eszközeivel pedagógiai programja

1. Tartalomjegyzék

1. Tartalomjegyzék.....	2
2. Az óvoda küldetésnyilatkozata.....	4
2.1. Programválasztásunk	4
2.2. Filozófiánk.....	4
3. Az óvodában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai.....	4
4. Az óvodában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai ...	5
4.1. Az óvoda feltételrendszere	5
4.2. Az óvoda szakmai erőtere.....	5
4.2.1. Csoportszervezési elveink	5
4.2.2. Az óvodai élet, tevékenységi formái	6
4.3. A nevelés tervezése és időkeretei	6
4.4. A fejlesztés módszere	6
4.5. A nevelés időkeretei	7
4.5.1. A napirend általános időkeretei.....	7
4.5.2. Heti rend.....	7
5. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	8
5.1. Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében.....	8
5.2. Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében	8
6. Az óvodában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai.....	9
6.1. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	9
6.1.1. A külső világ tevékeny megismerése	9
6.1.2. Mozgás	10
6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	11
6.2.1. Az érzelmi és erkölcsi nevelés	11
6.2.2. A játék	12
6.2.3. A munka jellegű tevékenységek.....	13
6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	14
6.3.1. Az anyanyelvi nevelés, verselés, mesélés	14
6.3.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	15
6.3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	16
6.3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	17
7. A közösségfejlesztés, az óvoda szereplőinek együttműködése.....	18
7.1. Hagyományaink és ünnepeink.....	18

7.1.1.	Születés és névnapok megünneplése.....	18
7.2.	Szüreti nap az óvodában	18
7.3.	Tök jó hét.....	18
7.4.	Márton napi mulatság	18
7.5.	Mikulásvárás.....	18
7.6.	Adventi készülődés, ráhangolódás az ünnepre	18
7.7.	Farsang, jókedvű mulatozás	19
7.8.	Zöldág járás	19
7.9.	Március 15.	19
7.10.	Húsvét	19
7.11.	Anyák napja	19
7.12.	A gyermekek hete	19
7.13.	Nemzeti összetartozás napja	19
7.14.	Búcsúzó	19
8.	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek.....	20
8.1.	Tehetséggondozás.....	20

2. Az óvoda küldetésnyilatkozata

„Tekints úgy az emberre, mint egy kincsbányára, teli felmérhetetlen értékű drágakövekkel. Egyedül a nevelés képes arra, hogy feltáruljanak a kincsei, és az emberiség javára váljanak.”

/Bahauallah /

2.1. Programválasztásunk

Programunk kiindulási vonala a környezet tevékeny megismerésére, megszerettetésére, és védelmére való nevelés. Programunk egyediségét adja, hogy a természeti környezetre figyelve, a Jeles napok számbavételével tervezzük mindennapjainkat. Célunk a közvetlen és tágabb környezet felfedeztetése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti - emberi-tárgyi világ értékei iránt, hogy megtalálják helyüket a környezetben, az őket körülvevő világban. Folyamatos napirendünk lehetővé teszi, hogy a gyerekek kedvük és érdeklődésük szerint választhassanak különböző tevékenységek között. Nevelési elveink szerint sikeresen alkothat a hátrányos helyzetű és a tehetséges gyermek egyaránt. Tevékenységeink szervezésénél komplexitásra törekszünk, az ismereteket nem elszigetelten, hanem összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban sajátítják el a gyermekek, úgy ahogy az a valóságban előfordul.

2.2. Filozófiánk

„Valaminek a megtanulásához a legegyszerűbb út, hogy magad fedezd fel.”

Óvodánk ars poeticája, hogy tartalmas, örömteli óvodás életet biztosítsunk gyermekeinknek és a családdal együttműködve, a világra rácsodálkozni tudó, harmonikus személyiséget neveljünk. Fontos számunkra, hogy megalapozzuk a gyermekek tanuláshoz szükséges készségeit, képességeit.

3. Az óvodában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai

- Szeretetteljes, családi, biztonságot adó, tevékeny, élményekben gazdag, óvodai élet megteremtésére törekszünk, melyben biztosítjuk a gyermeki személyiség teljes kibontakozását.
- A nevelés során kiemelt helyet kap a cselekvés és a tevékenykedtetés.
- Az óvodai nevelés rendszerében elsődleges a játék, (az elmélyült, szabad, kreatív játék), valamint a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, mely áthatja a gyermekek egyéb tevékenységeit.
- Nevelési programunk a családi nevelés kiegészítője.
- Nevelésünk hatására a gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek, kreativitásuk szabadon kibontakozhasson.
- Nevelési célunk, hogy cselekvő, felfedező tevékenységeken keresztül a gyermekek életkoruknak megfelelő ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek és értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) valamint kreativitásuk fejlődjön.
- Érzelmi biztonságot nyújtó tevékeny légkör létrehozása, amely segíti az egészséges életvitel megalapozását, a környezettudatos magatartás fejlődését, a gyermekek szocializációját, képességeik fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását.

- Harmonikus gyermekközösség kialakítása, amely egymás elfogadásán, kölcsönös megértésén, tiszteletén és szeretetén alapul.
- Mindezek megvalósulásának biztosító pedagógusaink példamutató magatartása, a pedagógiai következetesség és tudatosság, valamint a pozitív odafordulás, a bizalom és a megfelelő környezet kialakítása.

4. Az óvodában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai

4.1. Az óvoda feltételrendszere

Tagóvodánk Paks város óvárosi, kertvárosi részében, csendes, forgalommentes utcában található. Óvodánk tágas udvaraiban, változatos mozgáslehetőségeket kínáló játékeszközök, két fedett homokozó várja az örökmozgó kicsinyeket. Az első térköves udvarunkon lehetőség nyílik a kerékpározásra, rollerezésre, motorozásra, aszfaltrajzra, közlekedési szabályok megismerésére, gyakorlására.

Tornaszobával is rendelkezünk, mely gazdag felszereltségével, sokféle mozgáslehetőséget kínál.

Óvodánkban, három csoport működik. Csoportszobáink családi hangulatúak. Ezt tükrözik a bútorok, berendezési tárgyak, dekorációk, minőségi és fejlesztő játékaink.

Intézményünk pedagógiai programja a „Színesen Hatékonyan” program, melynek keretén belül, helyi programunk „Tapasztalatszerzésen alapuló ismeretnyújtás a Tevékenységközpontú óvodai nevelés eszközeivel.” Az óvoda helyi sajátosságai teszik lehetővé, a tapasztalatszerzés széles körét.

4.2. Az óvoda szakmai erőtere

Minden csoportban két felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógus, és egy szakképzett dajka látja el a mindennapi teendőket. Szakmai munkánkat egy pedagógiai asszisztens segíti, valamint dolgozónk széles skálán mozgó érdeklődése, képzettsége, nyitottsága. Érdeklődési körök: ének, kézművesség, egészséges életmód, környezetvédelem. Speciális képzettségű óvónőink (gyógytestnevelő, fejlesztőpedagógus), vezetik az ennek megfelelő foglalkozásokat.

4.2.1. Csoportszervezési elveink

A csoportok heterogén (vegyes) életkorú gyermekekből állnak.

A vegyes csoport előnyei

- A család szerkezetéhez hasonló miliő.
- Segíti a kommunikációt, kooperációt, a konfliktuskezelést, a problémamegoldást.
- Teret ad az egymástól való tanulásnak.
- Elősegíti a kicsik gyorsabb beilleszkedését, fejlődését.
- A nagyobbaknál elősegíti a fontos emberi magatartásformák kialakulását, elmélyülését (tolerancia, empátia, példamutatás, felelősségvállalás).

- Az egy csoportba járó gyerekek óvodai csoportközösséget alkotnak. Az együvé tartozás érzését erősítik a csoportjelek, a csoportszín,- ennek megfelelő színű fogmosó pohár, csoportjelhez kapcsolódó rigmusok, dalok.

4.2.2. Az óvodai élet, tevékenységi formái

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának.

A feladatrendszer elemei:

- Az egészséges életmódra nevelés
  - A külső világ tevékeny megismerése
  - A mozgás
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
  - Az érzelmi és erkölcsi nevelés
  - A játék
  - A munka jellegű tevékenységek
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
  - Verselés, mesélés
  - Tevékenységekben megvalósuló tanulás
  - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
  - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A feladatrendszer elemei egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát. A gyermek életmegnyilvánulásaiban sosem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg.

4.3. A nevelés tervezése és időkeretei

Az óvodai nevelésünk céljainak és feladatainak ismeretében, a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. Óvodapedagógusaink számára fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása. Figyelembe vesszük a spontán gyermeki ötleteket, tapasztalatokat. Figyelemmel kísérjük az egyes gyermek fejlődési ütemét, képességeinek fejlődését. A nevelés és tanulás tervezése egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon éves, féléves periódusokban történik. A gyermeket foglalkoztató élmények és tapasztalatok részei a nevelésnek, mint az általunk előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok. A gyermekek élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tartozik. A tervezésnél nem az ismeretanyag növelése, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésére helyezzük a hangsúlyt (1-2 hét) időtartamba. Kevesebbet, de alaposabban. Többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük.

4.4. A fejlesztés módszere

Mi óvodapedagógusok döntjük el, hogy az adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött tevékenységi forma keretein belül kívánjuk elképzeléseinket megvalósítani. A fejlesztést, a tevékenység formáját a gyermekek életkora, fejlettségi szintje határozza meg. A gyermekek

önállóan, spontán szerzett tapasztalatai jó kiindulópontot jelentenek óvodapedagógusaink számára, a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez. A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre, feltételezi olyan szituációk megélését, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet. A cselekvések sorozatában aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek és valódi, a környezetben meglévő problémával foglalkozzon. Az óvodánk feladatai közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermeket. Ennek kialakításához mindenekelőtt az szükséges, hogy az óvodában legyen elegendő idő a tevékenykedésre és a tapasztalatszerzésre.

4.5. A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti és a napirend az a szervezeti keret, mely a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezetet teremti meg. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása. A napirend lehetővé teszi a szabadlevegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék. A szabadlevegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. Annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható, módosítható.

4.5.1. A napirend általános időkeretei

Játék és szabadidős tevékenység	5 óra
Étkezés, pihenés	3 óra
Öltözés, tisztálkodási tevékenység	1,5 óra
Az óvónő által kezdeményezett tevékenység	5perc-35perc

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, váratlan események hatására.

4.5.2. Heti rend

A heti rend, a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A heti rend a nevelési év elején másképp alakulhat, mint a nevelési év végén, különösen a beszoktatás ideje alatt. A heti rend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására.

A heti rend kialakítása óvodapedagógusaink feladata. Az adott óvodai csoport és a gyermek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak az óvónő által kezdeményezett tevékenységi formák helyei, de az időkeretek is változtathatók.

5. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A gyermek személyisége és a tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek. Ez a gyermeki sajátosság meghatározó jellegű az óvodai nevelésünk egészében. A gyermekben fokozatosan él a tevékenységvágy, mindig csinálni akar valamit. Elgondolásai meglehetősen tevékenységhez kötöttek. A tevékenység a forrása az új felfedezéseknek, tapasztalatoknak és az egyéni törekvések megvalósításának. A gyermek tevékenységhez való viszonya állandóan fejlődik. A gyermeki tevékenység a belső szükséglet kielégítése, és a képességfejlesztés eszköze, valamint a tapasztalások és a megismerés forrása. Az udvaron nem csak játszani lehet, hanem sokféleképpen tevékenykedni is. A kiforgató játékok remek lehetőséget adnak arra, hogy a gyermek megismerkedhessen néhány közelünkben élő állat kicsinyével, élőhelyével, és táplálékával, ismertebb fák kérgével, levelével, termésével. Télen etethet madarakat, tavasztól-őszig nagyítóval figyelheti az udvaron található bogarak életét. Az egészséges életmódra nevelés, nemcsak az óvoda udvarának és épületének célszerű hasznosítását jelenti, hanem gyakori sétákat, kirándulásokat a szabad természetben, nagyobb füves réteken, dombokon, erdőkben. A természet szépségének élvezete, a szabad természetben való játék öröme, a mozgás szabadsága, a mozgást követő pihenés és nyugalom legbiztosabban vezeti el a gyermeket a természet szeretetéhez, védelméhez, és a környezettudatos szemlélet és magatartás kialakításához. Óvodapedagógusaink tudatossága abban nyilvánul meg, hogy gondosan megválassza a helyszíneket és felhívja a figyelmet a környezet megóvásának fontosságára.

Figyelembe vesszük, hogy minden gyermek más-más személyiség. A tevékenység szervezése és a képességfejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással. A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek. A képességek tevékenység közben fejlődnek (kooperációs és kommunikációs képesség). A tevékenységek belső indítékokra épülnek. A tevékenységeket sokszor kell ismételni, gyakorolni ahhoz, hogy azok rögzüljenek.

5.1. Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében

- A tevékenységekben való részvétele legyen olyan, mint a modell, akit a látottak alapján könnyebb utánozni, mint a verbális utasításokra hagyatkozni.
- A tevékenységekben, a tevékenységek által neveljen.
- Többfajta tevékenység gyakorlásához biztosítsa a megfelelő feltételeket (hely, idő, eszköz, ötlet).
- A tevékenység megszervezésében támaszkodjon a gyermekek élményvilágára.
- Minél több élményt nyújtson a gyermek számára, mellyel sokrétűbbé, komplexebbé teheti a tevékenységformák kialakulását.

5.2. Az óvodapedagógus feladatai a képességek fejlesztésében

- Vegye figyelembe a kiemelkedő képességű és a részképességben elmaradott gyermekeket, és a törvényben előírt módon dokumentálja.
- Minden gyermek képességét önmagához – a saját lehetőségeihez- viszonyítva igyekezzon fejleszteni.
- Naprakész ismeretére alapozva válassza meg a fejlesztés módját és eszközeit (egyedi fejlődési ütem-differenciált bánásmód).
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, értelmi képességeinek és kreativitásának fejlesztése valósuljon meg.

6. Az óvodában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai

6.1. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

6.1.1. A külső világ tevékeny megismerése

A programunk célja, hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli élettel, példát mutatva a gyermek számára.

A szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt alakítunk ki. Ismerkedünk a helyi népszokásokkal, helytörténeti és egyéb nemzeti gyűjtemény meglátogatása (Deák ház, Képtár, stb.) alkalmával.

Azt erősítjük bennük, hogy mennyire összefügg mindez egymással, és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából. A tapasztalatszerzést általában valódi, természetes környezetben biztosítjuk, ezért az óvónő által kezdeményezett tevékenységi formák esetenként a szabad természetben vagy az óvoda udvarán zajlanak.

Megismertetjük a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívjuk a figyelmét annak értékeire és szépségeire. Lehetőséget teremtünk nagycsoportos gyermekeinknek évszakonként 1 alkalommal erdei óvodai foglalkozáson való részvételre. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretetének.

A séták, kirándulások, az óvoda udvarán végzett tevékenységek által tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálunk a gyermeknek. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről. A csoportonkénti magasággyászok gondozása is (többek között) ezt a tapasztalatszerzést szolgálja. Már az óvodában felkészítjük a gyermeket arra, hogy egy társadalomban élünk, amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett.

Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermek ítélőképessége és természetes viselkedés formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. Ugyanakkor lehetőséget kap az önálló véleménynyilvánításra, önbizalmának növelésére.

Programunkkal a matematikai ismerettartalmak komplex kezelésére, az óvodai élet egészén belül megvalósuló fejlesztésre kívánjuk a hangsúlyt helyezni. A matematikai nevelés során komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára építünk, a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve: utánzásos, minta- modellkövető, spontán játékos tapasztalatszerzés az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülve, gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás, a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok, az óvónő által kezdeményezett tevékenységi formákban.

Tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések meglátására.

A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők. Tevékenykedés közben a megismerő képességeket (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, probléma megoldás) fejlesztjük. Játék és szabadidőben folyamatosan olyan szituációs helyzeteket teremtünk (ha van rá lehetőség), melyek alkalmasak a matematikai tartalmak közvetítésére és kihasználására.

Nagy hangsúlyt fektetünk a fenntarthatóságra, a környezetvédelemre, a környezettudatos magatartás megalapozására. A mindennapok során szelektíven gyűjtjük a szemetet, újrahasznosítunk és takarékoskodunk, valamint újrahasználni. „Apró lépés az óvodának, ugyanakkor nagy lépés a világnak”. Mint „Madárbarát Óvoda” nyomon követjük egész évben a madarak életét és alkalmazkodásukat a különböző évszakokhoz, közben gondoskodunk élelmükről, vízellátásukról.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- Olyan feltételeket teremtünk, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Tudatosan törekszünk arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Eszközöket és lehetőségeket biztosítunk a gyermekeknek, a természetben való folyamatos tevékenykedtetéséhez.
- Az általunk kezdeményezett matematikai tartalmú tevékenységeknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten valósítjuk meg.
- Megteremtjük és ötvözzük a környezeti nevelés és a tevékenységközpontú nevelés eszközeivel való tevékenységrendszert, melyben a gyerek egyénileg és közösen éli át a változatos ingereket, újratemti saját környezetét. Egyben megtalálja a kapcsolódási pontokat más tevékenységekkel.
- Környezetvédelmi tapasztalatok gyűjtése.
- Megismertetjük a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény és állatvilág.
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. hulladékkezelés, szelektálás.
- Megismertetjük a gyermekeket az elemi közlekedési szabályokkal.

6.1.2. Mozgás

Az óvodai nevelésünk lényeges eleme a testi fejlesztés. A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül. A mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.

A szabad játék kereteiben spontán mozgásos tevékenységeket végzünk, melyek kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységeket. A komplex testmozgások beépülnek óvodánk életének egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmi szabályozás, szabálykövetés társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

Minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk a spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységekre, az egészségfejlesztő testmozgásra az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását már itt az óvodában elkezdjük. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgással biztosítjuk a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje, előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgás-műveltség fejlődésének.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal segítünk elő. Ezzel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező hatását.

Rendszeresen alkalmazunk mozgásos játékokat, tevékenységeket, feladatokat, melyek kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és állóképesség fejlődésére. Ezek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A természet erőivel- napfény, levegő, víz, - történő edzés kedvező hatását sem szabad figyelmen kívül hagyni. A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltétel biztosításán túl, a mi és a gyermek aktív közreműködése is elengedhetetlen. A testnevelés tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik (járások, futások, ugrások, függések, egyensúlygyakorlatok). Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok. Ide tartoznak a testnevelési játékok is. A lényeg, hogy minden mozgásforma, amit a gyerekek képesek elvégezni, a testnevelés keretébe beépíthetőek.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- A gyerekek sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek, az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Lehetőséget adunk a minél hosszabb idejű szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítjuk a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit.
- Elősegítjük, a gyermekek harmonikus, összerendezet mozgásának kialakulását.
- Lehetőséget biztosítunk a vázizomzat erősítésére és a helyes testtartás kialakítására.

6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

6.2.1. Az érzelmi és erkölcsi nevelés

Az óvodás gyermek jellemző sajátossága, hogy magatartását érzelmei vezényelik és legegyszerűbben ezeken keresztül közelítjük meg. Érzelmi élete rendkívül erős és igen labilis. Az érzelmi reakciója nincs szinkronban a kiváltó ingerrel. Ezért nagyon fontosnak tartjuk a kiegyensúlyozott, barátságos légkört, a szeretetteljes elfogadást, az érzelmi biztonságot az óvodánkban.

Célunk:

- Barátságos, derűs légkör kialakítása a csoportokban, mert ez ad biztonságérzetet a gyermeknek.
- A közös élményeken alapuló tevékenységeken keresztül a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés segítőkészség, önzetlenség, szabálytudat, feladattudat) fejlődése; életkoruknak megfelelő szokás- és szabályrendszer kialakítása.
- A szociális érzékenység fejlesztése érdekében egymás tulajdonságainak elfogadására ösztönözzük a gyerekeket.
- A gyermek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatásával empátiás készségüket fejlesszük!

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- A gyermek nyitottságára építve segítsük, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- Érzelmi biztonság megteremtése.
- A különböző közösségek, baráti kapcsolatok kialakításának segítése, a „másság” elfogadása.
- Szociális, esztétikai érzelmek átélésére, a környezet szépségének felfedeztetésével a környezet szeretetére, megóvására, fenntarthatóságára neveléssel, a tisztaság, a rend iránti igény kialakításával.
- Szokás- szabályrendszer kialakítása, összetartozás érzésének erősítése.
- A felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.
- Erkölcsi tulajdonságok megismertetése, kialakítása.
- Figyelünk arra, hogy a barátságok építő jellegűek legyenek; elsődleges a szeretet, kedvesség, tisztelet, önfegyelem, kitartás, kiváras, lemondás képessége.
- A vegyes életkorú csoportösszetétel lehetőségeit kihasználjuk az elfogadás, az alkalmazkodás és a segítségnyújtás területein.
- Születés és névnapok megünneplése, a gyermek énképének, pozitív önértékelésének segítése, a pozitív tulajdonságok kiemelésével.
- Tűrő és konfliktusmegoldó képesség fokozatos kialakítása.

6.2.2. A játék

Jót és jól játszani, úgy gondoljuk ez a gyermekek legfontosabb dolga az óvodában. A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit. A környező világról, sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. Óvodánkban és óvodánkon kívül, szervezett kulturális programokkal, tematikus sétákkal, megfigyelésekkel, kirándulásokkal, közös ünnepeink, hagyományaink előkészítésével és lebonyolításával biztosítjuk a gyermekek játékelétét inspiráló ingergazdag környezetet.

Törekszünk a szülők, családok megnyerésére, foglalkozásuk, hobbijuk bemutatására (munkahelylátogatás, állatokkal való ismerkedés egy családnál, gyümölcsszüretbe való bekapcsolódás egy család kertjében, stb.)

Mivel a gyermekek játéka létforma, fejlődésüknek alapja, játékuk megfigyelése közben képet kaphatunk ismereteikről, élményeikről, beszédképességükről, szociális és értelmi fejlettségük valamennyi területéről. A gyerekek játéka tehát személyiségük tükrözője, s mint ilyen, megismerésük legjobb eszköze. A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan használunk fel a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. Ehhez tervező és szervező munkával egész nap biztosítjuk a feltételeket (hely, idő, eszköz, élmény).

A szabadjátékon belül, a szerepjátékok kiemelt támogatásával segítjük elő, hogy kivetíthessék belső világukat, félelmeiket, vágyaikat, élményeiket. Biztosítva ezzel számunkra a lelki egészségről való gondoskodásban alapvető öngyógyító eszközt, terápiás hatást.

A gyermekek igényeik szerint alakíthatják játékkörnyezetüket, ideiglenes játszóhelyeket hozhatnak létre. A játékhoz használandó anyagokat és félkész eszközöket, könnyen elérhető helyen tároljuk.

Folyamatos, rugalmas napirenddel biztosítjuk a szabad játék elsődlegességét, gyermekeink elmélyült játékának, játékelképzeléseik megvalósításának lehetőségét. Minden gyermek legkedvesebb játékproduktumának megőrzésére törekszünk, és élünk a játékok lefényképezésének lehetőségével is.

A csoportok játékkészletének kialakítását, folyamatos bővítését egyrészt a készen kapható játékok tudatos kiválasztásával, másrészt az általunk és a gyermekekkel közösen készített játékokkal végezzük.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- Nyugodt légkört biztosítunk, megteremtjük az elmélyült játék feltételeit.
- A napirenden belül elegendő időt és helyet biztosítunk a játék számára.
- Folyamatosan biztosítjuk a játékhoz szükséges eszközöket.
- Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremtünk a sokszínű játék kialakulásához.
- Az egyéni élményeken túl, a közös élményszerzési lehetőségeket is kihasználjuk a játék fejlesztése érdekében.
- Tiszteletben tartjuk a gyermeki játék önállóságát.
- Szükség esetén bekapcsolódunk a játékba, együtt játszunk a gyermekekkel.

6.2.3. A munka jellegű tevékenységek

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és a munkatevékenység. Számunkra az értékteremtő munka pedagógiai funkciója nem a szakismeretek gyakoroltatása, hanem a gyermek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése. Éppen ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Alapvető követelménynek tartjuk az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtését.

A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermekek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében elvégzett munkák. Óvodánkban minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani! A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat

megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését, és ha mindez pozitív élmények átélésének forrása lehet, akkor a gyermekek szívvel, lélekkel fogják végezni.

A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat. Törekszünk arra, hogy a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá váljon, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességeinek megfelelő munkát végezheti.

Fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. A munkafajták közül ki kell emelnünk az önkiszolgálást, aminek az óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt: testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartását próbálják önállóan végezni.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- Minden gyermeknek biztosítunk lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Folyamatosan biztosítunk, bővítünk a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítunk olyan helyet, ahol a gyermekek elérhetik és használhatják azokat.
- Lehetőséget adunk a gyermekeknek bármilyen, őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.
- Arra törekszünk, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, és teljes önállósággal végezhessek azokat.

6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

6.3.1. Az anyanyelvi nevelés, verselés, mesélés

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.

Óvodánkban a fejlesztési feladatok meghatározásánál a pedagógus a család, a környezet, a gyermek egyéni képességeinek megismeréséből indul ki.

Az anyanyelv megismerésére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben lehetőséget biztosítunk a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére. Figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermeket meghallgassuk, a kérdéseit támogassuk, válaszaikat igényeljük.

Az óvodapedagógus példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt és ösztönzést ad a gyermekeknek a beszédre.

Figyelünk arra, hogy ne vegyük el a gyermek kedvét javítgatással, és figyelmeztetéssel, biztatjuk, dicsérjük a bátorlalanabbakat. Külön figyelmet fordítunk a beszédhibás, beszédgátlós, beszédbeli elmaradással küzdő gyerekekre.

Óvodánkban folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermekek anyanyelvi fejlettségét, és szükség esetén szakemberek segítségét is kikérjük.

Minden nap mesélünk vagy verselünk valamilyen formában, reggel vagy délben, elalvás előtt vagy délután. Ügyelünk arra, hogy mese-vers kezdeményezések anyaga változatos legyen.

1. A játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez.
2. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására.

Megoldást, feloldást kínál a gyermek szorongásaira.

Mesehallgatás közben a gyermek egy belső képvilágot jelenít meg. Ez a folyamat a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítője.

Óvodánkban a mese és vers kezdeményezések gerincét a magyar népmesék, a népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséi adják, klasszikus és kortárs irodalmi művek mellett.

Óvodásaink egyik kedvelt tevékenysége a bábozás és dramatizálás, mely szintén szorosan kapcsolódik az anyanyelvi fejlesztéshez. Emellett figyelmet fordítunk a szülők szemléletének formálására is.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- A beszédöröm feltételeinek biztosítása.
- Lehetőség biztosítása minden gyermek számára a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- Beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés fejlesztése példamutatással.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- Lehetőség biztosítása a gyermekek önálló szöveg és mesemondásához.
- Megfelelő eszközök biztosítása a gyermekek bábozásához, dramatizálásához.

6.3.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai nevelés során a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra – meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítunk változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Ez a tanulási folyamat jelentős részben:

- utánzásos minta, magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás kereteiben valósul meg.

Legfőbb célkitűzésünk a gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése.

Lehetőséget biztosítunk a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalásra, felfedezésre a gyerekek kreativitásának, cselekvő aktivitásának erősítésére. A tanulási folyamat nemcsak ismeretszerzésből áll, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes

és szimultán környezetben, kirándulásokon az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel sikerélményhez juttatjuk a gyerekeket, növeljük önbizalmukat és segítjük személyiségük kibontakozását.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- Lehetőség biztosítása a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyerekeknek, amelyben saját teljesítőképességeiket is megismerhetik.

6.3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az éneklés, a zenélés felkelti a gyerekek érdeklődését, formálja a zenei ízlésüket, művészet iránti fogékonyságukat. Az élményt nyújtó ének-zenei tevékenység során a gyerekek felfedezik a dallam, ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A magyar népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-néptáncok és a népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti, a zenei anyanyelv kialakulását. Az énekes népi játékok, más népek dalai és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások, fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

Célunk:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése.
- A zenei ízlés formálása, önkifejezés megvalósítása.
- A környezet hangjainak megfigyelése.
- Ölbéli játékok, népi gyermekdalok megismertetése.
- Énekes játékok megszerettetése.
- Zeneértő, zeneszerető emberré formálás.
- A gyermekek ritmus, hallás és komplex zenei képességeinek fejlesztése.
- A táncos anyanyelv megalapozása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- Nyugodt, barátságos légkör alakítása, mely erősíti a gyermekek természetes igényét a táncra, az éneklésre, a zenehallgatásra, a napi tevékenységek folyamatában a nap bármely szakaszában.
- A hangszerek és egyéb zenei eszközök segítségével a gyermekek zenei képességének fejlesztése, kedvük, érzelmeik fokozása.
- Anyaggyűjtés: a válogatott anyag tartalmazzon játékos, kreativitást segítő, hangzást, ritmust fejlesztő, vidám- tréfás hangulatú dalokat.
- A helyes énektechnika legegyszerűbb szabályainak megismertetése.

- Az egyszerű, alapvető tánclépések megismertetése (csárdás, sarokkoppintás, páros forgás, vonulások).
- Zenei anyanyelv megalapozását szolgáló népdalok megismertetése.
- A zenehallgatás, kapcsolódjon a népi hagyományokhoz, jeles napokhoz.
- A gyermekek zenei képességeinek és készségeinek fejlesztése.

6.3.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása, a művészeti tevékenységek egyik feladata. Az óvodás kor alkalmas a kreatív képességek kibontakoztatására, melyeket az oldott légkör, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segít elő. Alkalmat adunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket, a festésben, gyurmázásban, rajzolásban, barkácsolásban kifejezésre juttathassák. A tapasztalatszerzés itt is fontos feladat. Minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére.

A tevékenységeink megszervezéséhez, pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják fantáziájukat.

A spontán ábrázolás lehetőségét az egész nap folyamán választékos eszközkinálattal, nyugodt körülmények között biztosítjuk a teremben, kisebb választékkal pedig az udvaron is.

Az óvodai élet során sokféle tevékenységre biztosítunk lehetőséget (építés, plasztikai munkák, képalakítás, festés papírra, üvegre, textilre, rajzolás, batikolás, fonás, szövés, barkácsolás, gyöngyfüzés, nemezelés, tojásfestés, mézeskalács-figura készítése, stb.)

Ugyanígy a különféle anyagok, a különböző technikák megvalósításához szükséges eszközeink választéka is állandóan gyermekeink rendelkezésére áll (szalagok, különböző textíliák, bőrök, fadarabok, agyag, gyurma, festék, víz, természetes anyagok, különböző minőségű papírok a dobozkartontól a selyempapírig, különböző anyagú, vastagságú fonalak, festékek, különféle ragasztók, ecsetek, ceruzák, kréták, ollók, szerszámok, gipsz, viasz, stb.).

A környezettudatos fogyasztási szokások megalapozása, a fenntarthatóságra nevelés céljából odafigyelünk az újrahasznosítási, feldolgozási technikák megismertetésére, alkalmazására (pl. barkácsoláskor maradék anyagokat használunk, hulladék papírból „újrapapírt” készítünk, az egyik oldalán már használt papírra rajzolunk, stb.)

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- Biztosítjuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit.
- Felkeltjük a gyermekek figyelmét a természetben és környezetünkben látható szép iránt.
- Felkeltjük érdeklődésüket a színek, a színharmonikiak, formák iránt.
- Megismertetjük a vizuális jelrendszert (pont, vonal, folt, színek, formák).
- Fejlesztjük a rajzkészséget és a kézügyességet, egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességét, különböző anyagok és technikák megismertetésével.
- Sokféle lehetőséget megmutatunk a képi-térbeli megjelenítésre.
- Az íráshoz szükséges speciális készségeket fejlesztünk, kézmozgások finomítása, a helyes testtartás kialakítása.
- Kialakítjuk az önértékelési képességet (tudjanak beszélni, véleményt formálni saját és társaik munkájáról).

7. A közösségfejlesztés, az óvoda szereplőinek együttműködése

7.1. Hagyományaink és ünnepeink

Ünnepeinket, hagyományainkat az évszakokhoz kapcsolódó jeles napok köré szervezzük. Bensőséges szervezeti formákat alkalmazunk, de a szülői igényeket is figyelembe vesszük, ezért vannak nyilvános programjaink is.

7.1.1. Születés és névnapok megünneplése

- Minden csoportban lehetőséget biztosítunk a gyermekek születés és névnapjának a megünneplésére. Kis ajándékkal kedveskedünk az ünnepeltnek.

7.2. Szüreti nap az óvodában

- Szőlőpréselés, mustkóstolás, népi játékok játszása, táncház.
- Gyümölcsszüret: közösségépítő gyümölcsszüreti nap, mozgásos népi játékokkal, gyümölcszedéssel.

7.3. Tök jó hét

- Töklámpások barkácsolása.
- Tökös ételek készítése, kóstolása.
- A Városháza előtti tök kiállítás megtekintése.

7.4. Márton napi mulatság

(egy hetes program)

- Lampionok készítése.
- Liba linzersütés.
- Népi dalos játékok tanulása.
- A program zárásaként: zenés műsor vagy táncház, Márton keresés, lampionos felvonulás, zsíros kenyér parti a szülőkkel.

7.5. Mikulásvárás

- Készülődés, ráhangolódás mesével, dallal, Mikulás játékokkal.
- A Mikulás megvendégelése, dalolás, verselés közösen vele, ajándékozás.

7.6. Adventi készülődés, ráhangolódás az ünnepre

- Karácsonyváró kézműves délután a családokkal.
- Gyertyafényes készülődés a Karácsonyra, dalokkal, versekkel, ajándékok készítésével.
- Mézeskalácssütés, karácsonyfadíszek készítése, gyertyaöntés.
- Óvónők bábozása a gyerekeknek.
- Karácsonyi koncert.

7.7. Farsang, jókedvű mulatozás

- Készülődés, teremdíszítés.
- Ráhangolódás dallal, mondókákkal, öltözködős, átváltozós játékokkal.
- Jókedvű mulatozás egész nap.
- Óvónők mesejátéka, vagy meglepetés fellépő

7.8. Zöldág járás

- Tavasz várás dalokkal, körjátékokkal.

7.9. Március 15.

- Készülődés huszáros, katonás játékokkal, dalokkal, versekkel.
- Megemlékezés.
- Közös elhelyezzük az óvoda előtt a gyermekek által készített kokárdákat, zászlókat, stb.

7.10. Húsvét

- Néphagyományok megismerése.
- Húsvétváró kézműves délután a családokkal.
- Tojásfestés, népi játékok játszása, locsolkodás.
- Ajándékkeresés az udvaron, tojásvadászat.

7.11. Anyák napja

- Érzelmi ráhangolódás versekkel, dalokkal, ajándékkészítéssel.
- Csoportonkénti bensőséges ünnep az édesanyákkal, nagymamákkal.

7.12. A gyermekek hete

- Gyermeknap kirándulás.
- Évente változó mozgásos program szervezése.

7.13. Nemzeti összetartozás napja

- A tagóvodák nagycsoportosai, meglátogatják egymást.
- Közös játékos feladatmegoldás.

7.14. Búcsúzó

- Nagycsoportosok búcsúztatása, a családok részvételével.

8. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

8.1. Tehetséggondozás

A nevelési év folyamán havonta egy délután, az óvónők által kiválasztott, jó kezűgyességgel rendelkező gyermekek kézműves foglalkozáson vesznek részt.

A foglalkozások célja

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyerekek felfedezése, tehetségének kibontakoztatása.
- Komplex személyiségfejlesztés az alkotótevékenységek által.
- A már meglévő vizuális kultúra fejlesztése, különböző felkínált technikák által.

Paksi Napsugár Óvoda

Munkácsy utcai Tagóvoda pedagógiai programja

1. Tartalomjegyzék

1. Tartalomjegyzék.....	1
2. Bevezető	2
3. Az óvodában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai	2
3.1 Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	2
3.2 Sajátos pedagógiai arculat, érték és célrendszer.....	3
3.3 A mi óvodánk- óvodakép	4
4. Küldetésnyilatkozat.....	6
5. Az óvodában folyó nevelő- oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, óvodapedagógus feladatai	6
5.1 Az óvodai élet tevékenységi formái	6
5.1.1 Játék	6
5.1.2 Mozgás	8
5.1.3 Verselés, mesélés	12
5.1.4 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	14
5.1.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	15
5.1.6 A külső világ tevékeny megismerése.....	17
5.1.7 Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	19
5.1.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	21
5.1.9 Munka jellegű tevékenységek.....	23
6. A közösségfejlesztéssel, az óvoda szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.....	25
6.1 Az óvodai élet megszervezése.....	25
7. Programunk szellemisége.....	27
8. A szülő, a gyermek, a pedagógus és az intézmény partnerei, kapcsolattartásának formái	27
8.1 Hagyományaink, ünnepeink	27
8.2 Választható tevékenységeink.....	28
8.3 Eredményeink.....	29
9. A német nemzetiségi óvodai csoport programja	29
9.1 A nemzetiség nevelés célja és feladata.....	29
9.2 A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése	30
9.3 Kapcsolattartás	32

2. Bevezető

Malom-hegyen a Gárdonyi kilátó szomszédságában, Dunára néző panoráma fogadja óvodánkban a gyermekeket.

A 2800 m²-es udvarunkon 7 fajta fa és különböző növények találhatóak, melyek számtalan felfedezni valót, kincset rejtenek óvodásaink számára minden évszakban. Szinteltolósos, korszerűen felújított udvarrészünk kiváló lehetőséget nyújt a gyermeki felfedezésre, rácsodálkozásra, megtapasztalásra, **sokoldalú mozgásfejlesztésre**, illetve a tudatosan megtervezett pedagógiai munka megvalósítására.

Családias hangulatú óvodánk három vegyes életkorú gyermekcsoportban biztosítja a gyermekek harmonikus fejlődését, tartalmas, élményekben gazdag mindennapjait.

Egyik csoportunkban – szakképzett óvodapedagógussal – **német nemzetiségi nevelés** folyik. Ebben a csoportban a gyermekek életkorához alkalmazkodva játékos formában ismerkedhetnek a német nemzetiség kultúrájával, nyelvével, hagyományaival (mondókák, dalos játékok).

Csoportszobáink világosak, tágasak, esztétikusan, célszerűen a gyermekek igényeihez igazodva lettek berendezve. Mindhárom csoporthoz saját öltöző, korszerű mosdó, ill. udvari fedett terasz tartozik, így időjárástól függetlenül tudjuk a **szabad levegőn való tartózkodást, mozgást biztosítani**.

3. Az óvodában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai

Óvodánk saját **arculata: a „mozgásfejlesztéssel az egészséges életmódért”**. Az arculatunk kialakításánál figyelembe vettük a helyi adottságokat, lehetőségeket (pl.: nagy, szinteltolósos zöld udvar, saját tornaszoba, megfelelő mozgásos eszközök, mozgáskotta gyakorlata, mindennapos gyümölcs-zöltség biztosítása, pedagógusok végzettsége, érdeklődési köre).

3.1. Teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok, egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Ezt az arculatot alátámasztjuk, gazdagítjuk és a mindennapokban megvalósítható gyakorlatokkal biztosítjuk. A következő lehetőségeket, tevékenységeket tartjuk fontosnak a gyermekek egészséges életmódjának erősítésében, fejlesztésük érdekében:

- Hosszabb időtöltés a szabad levegőn (½ 11 órától szabadban történő tartózkodás)
- Heti egy alkalommal nagy torna: 7.30 órától szabad próbálkozások gyermekeknek, majd 8 órától szervezett mozgásfejlesztés
- *Mozgáskotta foglalkozás* két korcsoportnak- csoportközi bontásban
- Minden nap gyümölcs, zöldség fogyasztás
- Frissítő mozgás minden nap udvaron, teraszon, teremben
- Heti egy alkalommal gyógytestnevelés
- Gyakori séták az óvoda környékén, Duna parton, Malom-hegyen
- A védőnővel szoros kapcsolattartás
- Fogorvosnál évente egy alkalommal szűrés
- „5 próba az egészségért apával” családi mozgásos, játékos vetélkedő apák napján
- A tehetséggondozás és a hátránykompenzáció csoporton belül valósul meg.

Óvodánkban megjelenik a projekt szemlélet, melyben az óvodai élet tevékenységformáit összekapcsoljuk az adott téma vagy cél köré, abban segítjük a gyermekeket, hogy különböző tevékenységeken keresztül felvetésekre, problémákra keressenek választ, amelyek az életükben fontos szerepet játszhatnak.

„Alkossa meg a gyermek a tudást, ne készen kapja!” (Gyarmati Éva)

3.2.Sajátos pedagógiai arculat, érték és célrendszer

A mozgásfejlesztés és az egészséges életmódra nevelés óvodánk specifikumai. Ezáltal nagy figyelmet fordítunk a gyermekek testi-lelki szükségleteinek és mozgásigényének kielégítésére.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodánkban, családias szeretetteljes légkörben fejlődjenek.

Pedagógiai érték	Célrendszer
Mozgás	Testileg, lelkileg egészséges, rendszeres mozgást igénylő gyermek
Egészséges életmódra nevelés	Az egészséges életmód-, életvitel nevelés szokásaival rendelkező gyermek

A Napsugár Óvoda pedagógiai programjában meghatározott azonos értékrend alapján végezzük nevelő munkánkat. Tagóvodánkban a helyi sajátosságokhoz és a programunkhoz igazodva alakítottuk ki közös szakmai értékrendünket:

- A közösen elfogadott szokás-, és normarendszer
- Továbbképzések
- Hagyományaink ápolása
- Hospitálások
- Főiskolai hallgatók szakmai felkészítése, fogadása
- Szükség esetén mentori feladatok ellátása.

Célrendszerünk pedagógiai és működési értékei a Napsugár Óvoda helyi pedagógiai programjában megfogalmazottakkal koherens.

NEVELÉSI CÉLUNK

- A 2,5-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve a sokoldalú, harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése.
- A gyermekek természetes mozgáskedvére alapozva, élményeik felhasználásával, harmonikus, összehangolt mozgású, rendszeres mozgást igénylő, edzett gyermekek nevelése.

FELADATAINK

- Egészséges óvodai környezet megteremtése, óvodásaink egyénenként eltérő testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
- A spontán és szervezett mozgással, a mozgás megszerettetése, a mozgáskedv fenntartása, az egészséges életvitel igényének kialakítása.
- A gyermekek nagymozgásának és finommotorikájának differenciált fejlesztése.

3.3. A „MI” óvodánk - óvodakép

Tudatos pedagógiai munkával figyelünk a gyermekek jelzéseire, szükségleteik kielégítésére. A gyermeki személyiséget övező bizalomhoz az elfogadó, segítő, támogató attitűdöt tekintjük elsődlegesnek.

Közös értékrendünk alapján a *szabadjáték*, a *cselekvéses tanulás* és a *mozgás* sajátos eszközeivel segítjük kialakítani a zökkenőmentes iskolakezdéshez szükséges képességeket.

Mi, a Munkácsy utcai Óvoda dolgozói arra törekszünk, hogy a *gyermek személyiségében rejlő képességeket kibontakoztassuk* s minden gyermek az egyéni sajátosságaihoz mérten a legeredményesebben fejlődjön.

Valljuk, hogy minden mozgásos tevékenység a kisgyermek számára a világ megismerésének forrása és színtere, egészséges fejlődésének alapja. Erre építkeznek óvodai nevelésünk. *Kiemelt fontosságú* nevelőmunkánkban a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgástapasztalatok bővítése, minél több gyakorlási lehetőség biztosításával a testi képességek fejlesztése. Igyekszünk kihasználni a mozgásban lévő fejlesztési lehetőségeket, valamint minél többoldalú élményt biztosítani.

Óvodánkban 2013 óta alkalmazzuk a Mozgáskotta Módszert.

A Mozgáskotta mindennapjainkban történő bevezetésének előzményei és annak folyamata:

- Egy óvodapedagógus több éves elméleti és gyakorlati módszer ismerete.
- 2013-2014: belső szakmai munkaközösség létrehozása, a módszer megismertetése.
- A bevezetés éve 2013-2014: nagycsoportosoknak délelőtti heti egy alkalommal csoportközi szervezésben.
- 2014-2015: mindhárom korcsoportnak délelőtti heti egy alkalommal – állandó nap - csoportközi szervezésben.
Helyi, szakmai továbbképzés Magyar Gábor - a mozgáskotta módszer megalkotójával-meghívásával.
- 2015-ös nevelési évtől heti két délelőtti valósítjuk meg a foglalkozásokat csoportközi szervezésben.
- 2017-es nevelési évtől heti egy alkalommal – állandó nap – két korcsoportnak (nagy és középső csoport) – csoportközi szervezésben.
Két óvodapedagógus részvétele továbbképzésen (Tengelici Mézeskalács Óvoda)
- Évente rendszeres bemutató foglalkozás szülőknek, pedagógusoknak.

A foglalkozásokra a gyermekek tornafelszerelésbe öltöznek át – egyéni fejlettségüknek megfelelően - felnőtt segítségével.

4. Küldetésnyilatkozat

Mi, a Munkácsy Óvoda dolgozói küldetésünknek tekintjük, hogy óvodásainkat a közösen kialakított értékrendek alapján, szakmai elkötelezettséggel neveljük

Jövőkép

Szeretnénk, ha óvodánkban a gyermekek vidám, boldog, örömteli éveket töltenének el, kreatív, elfogadó, innovatív, hivatásszerető óvónők, dajkák és pedagógiai asszisztens körében. Fontos számunkra az élethosszig tartó tanulás megalapozása, a gyermekek képességeinek kibontakoztatásával.

A „MI” óvodásaink – gyermekkép

A Gyermekek örömmel járnak óvodánkba, jól érzik magukat kis közösségünkben. Óvodásaink önállóak, érdeklődőek, nyitott, együttműködésre képes gyerekek, akik elfogadják a különbözőségeket.

A toleráns, segítő magatartás természetessé válik a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való együttnevelés során.

Igénylik a rendszeres mozgást, örömmel vesznek részt különböző mozgásos tevékenységekben, kialakul bennük az egészséges életmód iránti igény. Szeretik és védik a természetet.

A családdal együttműködve, óvodáskor végére ismereteik és képességeik alkalmassá teszik őket az iskolai élet megkezdéséhez.

5. Az óvodában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai, eszközei, eljárásai, óvodapedagógus feladatai

5.1. Az óvodai élet tevékenységi formái

5.1.1. Játék

Mindennapjainkban teret adunk az önkéntes, szabad gyermeki játékválasztásnak, ahol a gyermek szükségleteinek megfelelően, visszatérően, hosszan tartóan, zavartalanul játszik. Elvünk, hogy óvodásaink **szabad játékként** éljenek meg minden olyan tevékenységet az

óvodai mindennapokban, amely engedi a szabad választást a tevékenységben, a társban, eszközben és időtartamban.

Óvodánkban a felnőttek a gyermekek valódi játszótársai. A játékunkban megjelelő *projekt szemlélet* során a gyermekeknek lehetőségük van saját elképzeléseik megtervezéséhez, megvalósításához. A játék során a tér beépíthető, átalakítható, mozgásos eszközökkel gazdagítható.

Cél

- A gyermek személyiségének kibontakoztatása, sokoldalú, harmonikus fejlesztése
- Elmélyült, örömteli, felszabadult játék biztosítása
- A gyermeki fantázia kibontakoztatása
- Élményt adó tevékenységek felkínálása
- A társas érintkezés szabályainak megtartása mellett játékukban érzelmeik, élményeik érvényre juttatása
- Önmaguk és egymás megismerése a játék során kialakult kapcsolatokban, kommunikációs készség fejlesztése.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladat

- Az élményszerű, elmélyült játék feltételeinek biztosítása és kibontakoztatása (együtt játszás, támogató, serkentő, ösztönző magatartás, indirekt reakció).
- Az új élmények, tapasztalatok biztosítása, megszervezése.
- Az óvodában a játék fajtái: a gyakorló-, a szerep-, a konstruáló-, az építő-, a dramatikus és bábjáték, a szabályjáték a SZABADJÁTÉK TÚLSÚLYÁBAN érvényesüljön.
- A gyermek elemi pszichikus szükségleteinek kielégítése.
- A játékhoz a megfelelő hely, idő, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, eszközök, játékszerek, csoportlétkör biztosítása.
- A fokozatosság elvét figyelembe véve az egymás elfogadása és a kölcsönös tiszteletben tartás érvényesítése a közös játék során.
- Gondoskodás a gyermeki tapasztalat és ismeretszerzés élménnyé válásáról, annak pozitív érzelemként történő megéléséről.
- A projekt témához kapcsolódóan a szülőkkel való együttműködés (gyűjtőmunka) elmélyítése.
- Több napon át folyó játéktevékenység feltételeinek biztosítása.
- A délelőtti játék folyamatának biztosítása a délutáni játékidőben.

- A direkt nevelői hatás jó pedagógiai érzéssel és megfelelő helyzetekben történő alkalmazása (ha a játék menete nem kívánatos tartalmat vesz fel, balesetveszélyes helyzetekben).

Fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Önállóan kezdeményeznek szerep és szabályjátékot, elosztják a szerepeket.
- Betartják a játékszabályokat.
- Képesek alkalmazkodni, a konfliktusokat megoldják.
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan készítenek játékuhoz.
- Tudnak együttműködni, kooperálni.
- Kialakul egészséges önérvényesítésük, közösségi érzésük.
- Színes a fantáziájuk, kreativitásuk.
- Megjelennek a magasabb erkölcsi normák.
- Képesek különböző stratégiák kidolgozására.
- A siker és kudarctűrő képességük megfelelő.
- Játékuk elmélyült, tartalmas.
- Önkifejező képességük kialakult.
- Akarati tulajdonságaik megerősödtek.
- Egyéni igényeiket, szükségleteiket képesek kielégíteni.
- Saját elképzeléseiket megvalósítják, egymás véleményét meghallgatják.

5.1.2. Mozgás

A mozgás alapja

A játék és a mozgás a gyermekek lételeme. Mozgásigényük kielégítését, mozgásuk fejlesztését a spontán és szervezett mozgásos játékok és tevékenységek biztosítják, szolgálják. A kisgyermek ismeretei a környező világról az intenzív mozgásfejlődés megjelenésekor válnak egyre pontosabbá. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza.

A mozgás által erősödnek a pszichomotoros készségek és képességek. Pontosabbá válik a gyermekek észlelése, fejlődik testsémájuk, térpercepciójuk, erősödik a keresztcsatornáik működése. A harmonikus mozgás fejlesztésével az érzékszerveken keresztül az idegrendszer erősödik, a mozgás gyakorlásával az idegkapcsolataik megszilárdulnak.

A mozgásfejlesztés az egészség megőrzésére, megóvására és megszilárdítására, a szervezet edzésére, testi képességek kialakításának elősegítésére valamint a mozgásműveltség fejlesztésére irányul.

Cél

Olyan gyermekek nevelése, akik

- Testi szükségleteiknek és igényüknek megfelelően szívesen és örömmel mozognak a nap bármely szakaszában.
- A szervezett, rendszeres mozgástevékenységek szervezése által edzetté válnak, erősödnek, mozgásos tapasztalataik gazdagodnak, testi képességeik - erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség – fejlődnek.
- Összerendezett mozgás által fegyelmeztetté, kitartóvá, edzetté válnak.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladat

- A mozgás feltételeinek megteremtése (hely, idő, eszköz, személy).
- Rendszeres mozgás iránti igény kialakulásának megalapozása.
- Az örömteli és biztonságos mozgáshoz jó szokás-, és szabályrendszer kialakítása.
- A változatos MOZGÁSOS JÁTÉKOK, játékos gyakorlatok, mozgáslehetőség felkínálása a szabadjáték keretén belül.
- Játékos mozgásokkal minden gyermek számára lehetőség biztosítása az egészséges életmód erősítésére.
- A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás (mindennapos frissítő mozgás) megvalósítása.
- A változatos lehetőségek biztosításával a mozgás örömeinek átélése.
- A mozgás fejlesztése a szervezett tevékenységen belül.
- Olyan komplex és kooperatív mozgásformák, mozgáslehetőségek szervezése, mely együtt hatva fejlesztik az egész gyermeki személyiséget (énkép, önkontroll, problémamegoldó képesség, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, koncentráció, verseny-, és csapatszellem, küzdővágy).
- Aktív részvétellel- személyes példa nyújtása a mozgásos tevékenységekben.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Szívesen, örömmel végeznek mozgásos tevékenységeket.
- Igénylik a rendszeres mozgást az óvodán belül és a szabadban egyaránt.
- Nagymozgásuk, testi képességeik – erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság – egyéni sajátosságukhoz mértén fejlettek, képesek egyensúlyozó gyakorlatokat végezni szerekben.
- Kognitív képességeik (gondolkodás, emlékezet, figyelem) a mozgás által magasabb szintre jut.
- Térben és saját testén biztosan eligazodik, ismeri az irányokat.
- Észlelésük differenciált, pontosabb.
- A torna és mozgás tevékenységek során finommotorikájuk, vizuális-verbális memóriájuk, akarati tulajdonságaik fejlődnek.
- Versenyjátékokban betartják a szabályokat.
- Tolerálják saját és társaik egyéni adottságait.
- Társas kapcsolataik fejlettek, tudnak egymásra figyelni, elfogadják a csapatjátékban megélt sikereket, kudarokat.
- Tudnak néhány mozgásos játékot irányítás nélkül kitartóan játszani.
- Mozgásuk harmonikus, összerendezett, labdabiztonságuk megfelelő.
- Képesek mozgásos játékokat kitalálni, szabályokat alkotni.

Mozgásos eszközkészletünk (épületen belül)

- WEPLAYY készlet (rudak, színes karikák)
- hullahopp karikák
- fa lépegető
- folyami kövek
- érzékelő korongok (láb, tenyér, zsák)
- rugós egyensúlyozók
- golyós labirintusok
- WESCO téglák
- fa lépegető
- sín párok
- bóják
- bordásfalak
- torna padok
- 2m-es torna padok

- torna zsámolyok
- WESCO ejtőernyő
- babzsákok
- körkötelek
- kötelek
- sárga labdák
- rücskös labdák
- kislabdák, teniszlabdák, pingpong labdák
- füles labdák
- GREISWALD készletek
- trambulinok
- nagy kék szivacsok
- kisebb szivacsok
- műanyag körmászók
- WESCO alagutak
- fa háromszög mászóakák
- bokszzsák, bokszkesztyűk
- műanyag kapuk
- floorball ütők, labdák
- kicsi gördeszkák
- kiegészítők: kendők, botok, nagyméretű dobókocka

Mozgáskotta készletünk

- Mozgáskotta start készlet (kotta lapok, állatos marokzsákok)
- 7 m-es futószőnyegek
- Piros csuklópántok
- gerendák
- dobogók
- Pöttyös marokzsákok

Mozgásos eszközkészletünk (udvari)

- labdák, ütők, frizbik,
- gyűrűhinta, fa körhinta.
- kerékpárok
- futóbiciklik
- teniszütők, labdák
- roller
- holdkompok
- gördeszkák
- egyensúlyozó lépegetők
- kis teherautó
- kosárlabdapalánkok
- hinták
- mérleghinták
- rugós fajtékók
- mászóakák, csúszdák

5.1.3. Verselés, mesélés

A vers és mese éppen úgy, mint a játék a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését jelenti, ezért fontos és hangsúlyos helye van a nevelésen belül.

Óvodánkban a csoport szokásainak megfelelően a kora reggeli órákban megteremtjük az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, oldott légkört (meseodú; -kuckó; -fészek), ahol meghitt, személyes kapcsolatot alakítunk ki a gyermekekkel. Beszélgetünk, meghallgatjuk az élményeket, figyelünk egymásra, ráhangolódunk a délelőtre.

A gyermekek számára a nap bármelyik időszakában elérhetők a leporellók, képes-, és ismeretterjesztő könyvek. A szabad játék idején is örömmel mesélünk a gyermekeknek. A gyermekek kezdeményezhetnek bábelőadást, dramatizálást.

Óvodánkban minden délelőtt –napirendnek megfelelően – a játéktevékenység befejezése után, a nyugodt feltételek megteremtésével mesélünk, verselünk. Egy héten át egy-egy mesét hallgatnak a gyermekek (délelőtt, ill. pihenő időben). A visszatérő mesefordulatok rögzülnek, elmélyülnek, biztonságot adnak a gyermekeknek. Az egyes részeket már várják, szókinsük gazdagodik, elmélyül. Az ismétlések során felelevenítő képességük erősödik. Gyakran termetünk dramatikus-szituációs helyzeteket, melyben önkifejező, előadó képességük fejlődik.

Rendszeres látogatói vagyunk a gyermekkönyvtárnak. Egy-egy projekt/témahét indító élményét a könyvek nézegetése, diafilm megtekintése adja.

Cél

- Az irodalmi érdeklődés felkeltése, az érzelmi, értelmi és nyelvi struktúrák erősítése, erkölcsi magatartás formálása.
- Könyvszeretet megalapozása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladat

- Élmények nyújtásával az érdeklődés felkeltése a könyvek, a mesék és a versek iránt.
- A gyermekek értelmi, érzelmi tulajdonságainak fejlesztése, az anyanyelvi kultúra megalapozása.
- Népi és irodalmi alkotások megismertetése, megszerettetése.
- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő irodalmi anyag tudatos kiválasztása.
- A meséhez szükséges békés, nyugodt légkör megteremtése (tér, idő, hely).
- Bábozásra, dramatizálásra ösztönzés a feltételek megteremtésével.
- A felnőttek bábelőadásával és mese dramatizálásával élménynyújtás.
- A gyermekek emlékezetének verbális fejlesztése.
- Régies szavak használatával a gyermekek aktív és passzív szókincsének alakítása.
- A komplex esztétikai nevelés megvalósítása.
- Vizuális fantázia gazdagítása (belső képlátás).
- Erkölcsi ítéletalkotás formálása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Szívesen hallgatnak mesét, és megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik.
- Képesek megjegyezni 8-10 soros verset, vannak kedvenc meséik, melyet szívesen elmondanak társaiknak.
- Az ismert mesék lényeges mozzanatait ki tudják emelni, időrendbe fel tudják idézni.
- Képesek megkezdett történetet befejezni, önállóan alkotnak rövid mesét, egyszerű verset
- Képről az összefüggéseket felismerik, kifejezőmódjuk pontos, a lényeges jegyeket tartalmazza.
- Képesek bővített mondatokat emlékezetből visszamondani és fel tudnak idézni 4-5 elemből álló szósort, képsort.

- Játékukban megjelennek a versek és mesék elemei.
- Értékesé válik számukra a könyv és vigyáznak rá.
- Tudják a könyvkölcsönzés lehetőségeit, szabályait.
- Tudnak helyzethez illő szólásokat, közmondásokat idézni

5.1.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Óvodánkban a környezeti lehetőségekkel élve gyakran a mozgásos teremben, teraszon ill. az udvaron valósítjuk meg az ének-zene tevékenységeket. Az élményt nyújtó ének-zenei tevékenység során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

Az udvaron mindenki számára lehetőség van arra, hogy bekapcsolódjon a közös, vidám körjátékokba.

Célja

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, a zenei anyanyelv megalapozása.
- A zenei képességek (zenei hallás, ritmusérzék, zenei emlékezet, éneklési készség) fejlesztése.
- A zeneértő és zeneszerető emberré nevelés.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladat

- Megteremtjük a zenei nevelés alapvető feltételeit (nyugodt légkör, hely, idő, eszköz).
- Igényességgel válogatjuk össze az adott korcsoport képességszintjének megfelelő zenei anyagot.
- Felkeltjük a gyermekek zenei érdeklődését népi mondókákkal, énekléssel, énekes játékokkal.
- Fejlesztjük képességeiket, készségeiket (ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, játékos zenei alkotókedv) és harmonikus mozgásukat, mozgáskoordinációjukat.
- Kihasználjuk a zenei nevelés lehetőségeit az egész nap folyamán, lehetőség szerint a szabadban is.
- Formáljuk zenei ízlésüket.
- Zenei élményhez juttatjuk a gyermekeket.
- Zenehallgatás során megjelenítjük a népi hagyományokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó népdalokat, mondókákat, népi csúfolókat.
- Biztosítjuk a ritmushangszereket, azok használatát.

- Megismertetjük a gyermekeket egyszerű, alapvető tánclépésekkel (csárdással, sarokkoppintással,, páros forgásokkal, vonulásokkal).
- A zenei anyag kiválasztása során figyelembe vesszük a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- A feldolgozás során követjük a zenei és dalanyagok egymásra épülését, a fokozatosság elvét.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni fejlődését, támaszkodunk a pozitívumokra, és ezeket erősítjük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Élvezettel, a magyar beszéd ritmusának megfelelően mondanak mondókákat.
- Szívesen és örömmel játszanak dalos játékokat.
- Megkülönböztetik környezetük hangjait, a zenei fogalompárokat, amelyek jelzésére, illetve megnevezésére képesek.
- Felismernek dalokat kezdő vagy belső motívumról.
- Képesek a dalok rövidebb-hosszabb egységeivel a dallambújtatásra.
- Visszaénekelnek dallammotívumokat, visszatapsolnak ritmusmotívumokat.
- Ismernek néhány hangszert, azok, hangját, megszólaltatásának módját.
- Figyelmesen hallgatnak zenét.
- Érzik és kifejezik az egyenletes lüktetést, illetve a mondóka, dal ritmusát.
- Tudják a megismert ritmushangszereket használni.
- Ismerik az ünnepekhez és a különböző népszokásokhoz kapcsolódó dalos játékokat, ritmusokat.
- Körbejárnak szép testtartással, kézfogással.
- Térformákat alakítanak esetleg az óvónő segítsége nélkül is (kör, lánc, hullámvonal).

5.1.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenységet az óvodai élet egész napjában folyamatosan szervezzük. Ezért az óvónő figyeli a gyermekek egyéni fejlődését, s ha szükséges, egyéni foglalkozással segíti a differenciált fejlesztést igénylő gyermekek tevékenységét.

Óvodánkban játéktevékenységbe ágyazva tevékenykednek a gyermekek, így válnak motiválttá az ábrázolásra. Az elkészült alkotásokat lehetőség szerint felhasználjuk a játékban. Gyakran készül kollektív munka, mely a közösségi érzést is elmélyíti, s közben elképzeléseiket is megoszthatják társaikkal. A projekt témáknál/témaköröknél az ábrázolás

időszaka elhúzódhat, így válik visszatérő folyamattá, amely lehetőséget ad a gyermekeknek az elkészítés, megvalósítás idejének megválasztásához.

Egyes projekttémák kitűnő lehetőséget adnak a térbeépítés megvalósításához, eszközök gyermekek által történő elkészítéséhez, játékba történő felhasználásához.

Cél

- A gyermekek tér, forma-szín képzetének gazdagítása.
- Az esztétikus tárgyi környezettel, a népművészeti elemekkel való ismerkedés.
- Szép iránti nyitottság, igényesség alakítása.
- Képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képesség alakítása, a gyermek élmény - és fantáziavilágának gazdagítása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladat

- Vizuális tapasztalatok nyújtása, szín és formaérzék gazdagítása.
- Figyelem felkeltése a természetben és környezetünkben látható szép iránt.
- Belső képek gazdagítása a mese, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával, egyéni és közös élmények biztosításával.
- Igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre és az esztétikai élmények befogadására.
- A gyermek megismertetése a rajzolás, mintázás, kézimunka, plasztika különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival, az eszközök használatával.
- Íráshoz szükséges mozgások koordinálása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Az eszközöket megfelelően használják, kialakul a helyes ceruza fogásuk.
- Tisztán, esztétikusan dolgoznak, vigyáznak mások munkájára.
- Ismerik és megnevezik a színeket, azok sötét és világos árnyalatait.
- Élményeik alapján alkotnak képeket.
- Ismerik a téri viszonyokat és műveikben ezt megjelenítik.
- Emberalak ábrázolásában a részformák megjelennek.
- Tudnak eltérő és több elem figyelembevételével sort alkotni.
- Tudnak megfigyelés útján mintázni.
- Rendelkeznak koordinált szem – és kézmozgással.
- Alkalmazzák egyéni, elképzelés utáni díszítőmotívumokat.

- Van véleményük műveikről, önállóan javítják hibáikat.
- Kialakult a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Bátran megfogalmazzák értékítéletüket, tudnak beszélgetni az alkotásokról.
- Emberábrázolásuk részletes, képalkotásban térarány kifejezésük valóságnak megfelelő (közelít a valósághoz).

5.1.6. Külső világ tevékeny megismerése

A tágabb és szűkebb környezetünk közvetlen tapasztalati úton történő megismerésével elérjük hogy a gyermek tisztelje a környezetét és bátran alakítsa azt, annak megóvása figyelembevételével.

Udvarunkban a fák évszakonkénti megfigyelése, összehasonlítása az ismeretek elmélyítését segíti.

Óvodánkban kihasználjuk a természeti és eszközök adta lehetőségeket:

- Az évszakokhoz kapcsolódó munkákat közösen végezzük el a gyermekekkel.
- A termések „betakarítása”, kóstolása: dió, mogyoró, mandula a gyermekek feladata.
- Többször sétálunk a Duna parton, a Malom-hegyen.
- Ellátogatunk a szőlőskertbe, kilátóba.
- Vissza-visszatérünk a Malom-hegyi játszótérre, KRESZ- parkba.
- Séta közben megfigyeljük az adott évszakkal kapcsolatos munkálatokat, a rendezett kerteket.
- Magaságyás (fűszer és veteményeskert)
- Jelzőlámpák, kresztáblák

Kihasználjuk a családi, egyéni élmények pozitív hatását, s ezeket felhasználjuk az ismeretek bővítésében.

Cél

- A környező világról olyan tapasztalatok szerzése, melyek révén képesek az életkoruknak megfelelő tájékozódásra, eligazodásra környezetükben.
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a család és a tárgyi kultúra értékei, ezek szeretetének, védelmének megismerése.
- Pozitív érzelmi viszony, harmonikus kapcsolat kialakítása a külső világ különböző területeivel.
- A környezettudatos magatartás, a környezetbarát életmód és a környezet iránt érzett felelősség kialakításának megalapozása

- A környezet által kínált matematikai lehetőségek kihasználása a tapasztalatszerzéshez (mennyiségi, alak, nagyság, tér-, és síkbeli viszonyok).

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladat

- A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadása.
- Tapasztalatszerzés biztosítása elsősorban a gyermekeket közvetlenül körülvevő környezetben.
- A gyermekek egyes témákkal kapcsolatos ismereteinek rendszerezése.
- Ingergazdag, rendezett, esztétikus környezet fenntartása az óvodában.
- A nyugodt, elmélyült megfigyelésekhez lehetőségek megteremtése.
- A szűkebb-tágabb környezet aktív megismeréséhez szükséges lehetőségek, eszközök, alkalmak és elegendő idő biztosítása.
- A környezet alakításában a gyermekek önálló véleményalkításának, döntési képességeinek segítése.
- A matematikai kíváncsiság, érdeklődés kibontakoztatásának elősegítése, a matematikai műveletek, szabályszerűségek elsajátítása.
- A nemzeti ünnepeinkről való megemlékezés során hazafias érzés mélyítése.
- Az óvoda hagyományaihoz, jeles napokhoz kapcsolódó ünnepek megtartása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Tudják személyükkel kapcsolatos fontosabb adatokat.
- Kialakult reális én-képük, a testsémájuk.
- Környezettudatos szemléletük, magatartásuk életkoruknak megfelelő.
- Tudják a napokat, hónapokat, évszakokat, annak sorrendjét.
- Ismerik a hónapok jellemzőit, élőlényekre való kihatását.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről.
- Ismernek házi-, és vadon élő állatokat, azok főbb tulajdonságait.
- Számfogalmuk 10-es számkörben kialakult, számképeket felismernek.
- Használják a tö-, és sorszámneveket.
- Ismerik a főbb közlekedési szabályokat.
- Kialakul az általánosítás és konkretizálás képessége.
- Képesek ok-okozati viszonyok, időrendi sorrend felismerésére, értelmezésére.
- Felismerik az azonosságokat, különbségeket.
- Kialakult feladattudatuk, feladattartásuk, kitartásuk.

- Képesek a problémamegoldó gondolkodásra.
- Tudnak kérdezni, ítéleteket alkotni.
- Képesek elemi következtetések levonására.

5.1.7 Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi-kommunikációs, értelmi nevelés átfogja az óvodai nevelő munka minden területét.

Óvodánkban reggelente meghitt körülményeket, légkört teremtünk, meghallgatjuk egymás gondolatait, észrevételeit, élményeit: „személyes percek” biztosítunk a gyermekeknek. Lehetőség nyílik a gyermeki beszélgetésre: „képzeld el, hogy ...” – „én is...”, a rácsodálkozásra, kérdésekre: „hogyan...?” – „és mi történt...?”.

Értelmi nevelés

Építünk a gyermek kíváncsiságára, a spontán szerzett tapasztalataira, élményeire és az általunk közvetített ismeretekre. Gyakori próbálkozások, megteremtésével tanítjuk a gyermekeket, alakítjuk gondolkodási sémáikat, ismereteik rendszerét, problémamegoldó gondolkodásukat. Cselekvési alkalmakat hozunk létre, közösen választjuk ki a feldolgozni kívánt témát, projektet.

A mindennapokban komplex módon párhuzamosan és differenciáltan valósítjuk meg a tevékenységek tervezését és szervezését. A gyermek tevékenységét érdeklődési vágyát fenntartjuk, ami a gyermekben a cselekvés során kellemes, jóleső belső érzést vált ki. Ez az érzelem a gyermeki érdeklődés irányító, mozgató ereje.

Célja

- A szocializáció folyamatában a beszéd, a kommunikáció, a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze legyen.
- A kreatív interakciós képesség kialakítása
- Az anyanyelvi nevelés a szocializációt segítse elő, a családi nevelést egészítse ki.
- Segítse az iskolai alkalmasság kialakulását, előzze meg az iskolai kommunikációs kudarokat.

- A kommunikáció által erősödjen a gyermek biztonságérzete, növekedjen tájékozottsága, gazdagodjanak ismeretei, kapcsolatai, fejlődjen beszédkézsége, anyanyelvi kultúrája.
- A gyermek értelmi képességeinek alapozása, fejlesztése.
- A gyermek a közös tevékenységek, beszélgetések során érezzen rá az együttgondolkodás örömeire, fejlődjen kifejező és problémamegoldó képessége, gondolkodása.
- A gyermek jusson el az egocentrikus gondolkodástól a tapasztalatokon alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladat

- Olyan szociális közeg biztosítása, ahol a gyermek kifejezheti önmagát, kérdezni tud, véleménye van, válaszolni akar.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése, szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Nyelvi készség fejlesztése kommunikációs jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a prevenció és korrekció területén.
- A megismerési és felfedezési vágy felkeltése, a természetes kíváncsiság táplálása.
- Következetes és reális értékeléssel a szélsőségektől mentes, optimális teljesítmény kialakítása.
- A tanulás értelmének megmutatása olyan játékos és egyéb helyzetekben, mikor a gyermekek megtapasztalják tudásuk gyakorlati hasznát, érzékelve saját változásukat és fejlődésüket.
- A testi, szellemi egészség egységének fejlesztése, mely bevezeti a kisgyermeket a saját testének és a test működéseinek megismerésébe (felfedezésébe), megtanítja az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, Differenciált, egyéni képességek, kompetenciák szerinti fejlesztés.
- A gyermekek önálló gondolkodásának, döntési képességének, figyelemkoncentrációs képességének, feladattudatának alakítása
- Kiemelt figyelmet fordítani az anyanyelvi nevelésre, a kommunikációs képességek fejlesztésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Felfedezik a végzett tevékenységek összefüggéseit.
- Szóban kifejezik a változások tartalmát.
- Rendelkeznek problémafelismerő, problémamegoldó képességekkel.
- Összpontosítani tudják figyelmüket.
- Segítséggel javítják tévedéseiket, ellenőrzik saját tevékenységüket.
- Törekednek az önértékelésre.
- Ismereteiket alkalmazzák gyakorlatban.
- Részt vesznek a különböző tevékenységekben.
- A különböző csatornákon kapott ingerek integrációja révén képesek a tapasztalatszerzésre és a korábbi tapasztalatok új információkkal történő összevetésére.
- Egyszerű gondolkodási műveleteket használnak.
- Kialakul feladattudatuk, feladattartásuk.
- Használják az udvarias beszédformákat.
- Képesek a spontán szerzett tapasztalataikat, ismereteiket rendszerezni, különböző tevékenységekben, élethelyzetekben felhasználni.
- Tájékozottak az őket körülvevő társadalmi, természeti világról.

5.1.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, utánpótlásos spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését támogatja. A tanulás egésznapos, folyamatos játékokban integrálódik. Kapcsolódik az alapvető tevékenységekhez, növelve az információszerzés lehetőségeit. A játékos tanulással lehetővé tesszük, hogy minden gyermek fejlettségi szintjének megfelelően vegyen részt a tevékenységekben, mindig az előzetes tudásához igazodunk.

A gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés tudatos felkészülést igényel tőlünk. A gyakorlati problémamegoldást minden kisgyereken ösztönözzük, stimuláljuk. A gyermeki tevékenységek sokaságában biztosítjuk a felfedezés lehetőségét és örömeit.

Az óvodapedagógusaink a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítik a gyermekek személyiségének kibontakozását. A gyermeket kíváncsisága folyamatos tevékenységre épülő tapasztalatszerzésre, spontán tanulásra ösztönzi. A tanulás alapja az óvónő és gyermek kölcsönös egymásra ható tevékenysége, melyet egyéni képességekhez igazodva szervezünk és irányítunk. A tanulás mindvégig játékos jellegű marad, amellyel fokozzuk a gyermek érdeklődését, kitartását, fejlesztjük gondolkodását.

Óvodánkban az „iskolára való felkészítés” már az óvodába lépés első napjaival megkezdődik. Ez a folyamat az óvodai élet utolsó napjáig tart. Óvodánkban a differenciálás lehetőségével élve a nagy-, és fejlett középső csoportos gyermekeknek, játékos szituációs, dramatikus tanulási helyzeteket teremtünk.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja

- Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- Sokoldalú cselekvés és cselekedtetés lehetőségének megteremtése.
- Felfedezés lehetőségének biztosítása.
- A gyermeki kreativitás támogatása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladat

- A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatának irányítása a gyermek érdeklődésére, érzelmi beállítottságára támaszkodva.
- A problémahelyzetek kialakulását pedagógiai tudatossággal tervezzük, de a spontán adódó helyzetek lehetőségeit a nap bármely szakában kihasználjuk.
- Az óvodapedagógus szemléletében a gyermekközpontúság a legelső helyen áll: olyan helyzeteket termet, amely a gyermek igényeit figyelembe veszi és döntéseiben a gyermek érdekeit helyezi előtérbe.
- Érvényesüljön a gyermek szabad választása, olyan tanulási helyzetekben, ahol egyféle ismeretet különböző módon ismer és tapasztal meg.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység nyújtson lehetőséget a játékra a gyermekek számára, de az óvodapedagógus részéről tanulási cél és tartalom fogalmazódjon meg benne.
- A felnőtt-gyermek interakcióban társai egymásnak.
- Spontán, és tudatosan szervezett helyzetek teremtése, ahol a gyermekek átélhetik a felfedezés örömet, konkrét tapasztalatszerzés, szemléletesség érvényesítésével.
- Az óvodapedagógus a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodva differenciáltan, tevékenységközpontú módszerekkel játékos megoldásokat tervez.
- A gyermek folyamatos fejlődésére irányuló tanulásirányítás, a tanulás feltételeinek biztosítása közvetlen és tágabb környezetünkben.
- Spontán is irányított ismeretek rendszerezése.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése, személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével, gyermek kompetenciáinak fejlesztésével.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Tud önállóan következtetni, ítéletet alkotni.
- Feladattudatuk kialakult, megbízható.
- Képes különböző problémahelyzetek megoldására.
- Tud 10-15 percig szándékosan figyelni.
- Gondolatait mondatokban fejezi ki.
- Megfigyeléseket végez, ok-okozati összefüggéseket fedez fel.
- Képes elemi következtetéseket levonni.
- Nyitott, motivált és érdeklődő, aki az iskolai életre alkalmassá válik.

5.1.9 Munka jellegű tevékenységek

Óvodánkban tartalma: az önkiszolgálás, a „szorgosi” munka, az alkalmi megbízatások teljesítése és egyéb munkálatok. A játékos munka végzése, az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermekek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek a természeti és társadalmi környezetükről. Minden munkatevékenység újabb tapasztalások forrását jelenti.

Udvarunk 2800m²-es területen fával, bokorral, magasságyással az évszakokra jellemző munkatevékenységek megismerésére, gyakorlására (lombsöprés, gallyak gyűjtése, locsolás, gazolás) van lehetőség. Örömmel szépítik környezetüket. A gyermekek által végzett munkatevékenység után még inkább megbecsülik, értékelik társaik, és a felnőttek munkáját.

Cél

- A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert.
- Munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz, becsülik meg egymás munkájának eredményét, fejlődjenek közösségi kapcsolataik, alakuljon feladattudatuk, felelősségérzetük.
- A gyermekek a saját szükségleteiknek kielégítésével kapcsolatos tevékenységeket (tisztálkodás, étkezés, öltözködés, játékelrakás, teremrendezés, stb.) egyéni fejlettségüknek, képességeiknek megfelelően, önállóan végezzék.
- Legyen igényük a pontos, esztétikus munkavégzésre.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladat

- A nyugodt légkör megteremtése, a gyermekekkel a munkafogások, a munkavégzés technikáinak megismertetése, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlenek.
- A gyermeki munka megszervezése, a gyerekekkel való együttműködés.
- Az egyes munkafolyamatok fokozatos bevezetése.
- A gyermekek tényleges tevékenységének, aktivitásának biztosítása.
- A munka állandóságának és folyamatosságának biztosítása.
- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vétele.
- A gyermekek munkáját saját magához mérten értékeljük.
- A gyermekek önértékelésének kialakítása, igény szintjük növekedésének ösztönzése.
- A munka a napi tevékenységek részét alkossa, soha ne legyen büntetés.
- Azokat a munkákat, amelyekre képes, ne végezzük el helyette.
- Törekszünk arra, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Tudatosítjuk a gyermekkel azokat az eltérő sajátosságokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik.
- A munka iránti pozitív érzelmek erősítése a gyermekben.
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek és készségek fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Szívesen végez munkajellegű tevékenységet.
- Saját személyükkel kapcsolatos feladataikat igényük és szükségletükhöz igazodóan önállóan végzik.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi feladatát, kisebb megbízásokat.
- Szívesen segítenek egymásnak, felnőtteknek és kisebb társaiknak.
- Ügyel saját személyével és környezetével kapcsolatos rendre.
- A tevékenységhez használt eszközöket, anyagokat rendeltetésszerűen használja, majd elrakja.
- A közösségért végzett munkát életkorának megfelelő szinten végzi.
- Aktívan vesz részt a teremrendezésben.
- A megszerzett ismereteket, tapasztalatokat változó élethelyzetekben és környezetekben is tudják alkalmazni.

6. A közösségfejlesztéssel, az óvoda szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A biztonságot nyújtó óvodai élet ritmusát a nevelési év elején a három csoport közösen, egymáshoz alkalmazkodva alakítja ki. A heti-, és napirend állandóságát biztosít, ugyanakkor lehetőségünk van azt rugalmasan kezelni.

6.1. Az óvodai élet megszervezés

Hetirend

Hétfő: nagytorna vegyescsoportnak (Csicsergő)

Kedd: nagytorna vegyescsoportnak (Mókus)

Szerda: mozgáskotta nagy-, és középsőcsoportosoknak

Péntek: nagytorna vegyescsoportnak (Süni)

Az uszodai, képtári és színházlátogatás időpontja év elején közös egyeztetés alapján alakul ki. Óvodánkban *minden nap hallgatnak mesét* a gyermekek.

A hét valamennyi napján komplex módon megjelennek a műveltségi tartalmak, tevékenységek, melyek egymást kiegészítik (külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatokkal, ének-zene, vizuális tevékenységek) a játékban történő tanulásszervezésben.

Napirend

Időkeret	Tevékenységek
6 ³⁰ -tól 8 ³⁰ -tól	→ Gyermek fogadása. → Szabadjáték, komplex játékos tevékenységek. → Folyamatos tízórai.
10 ⁰⁰ -tól 12 ⁰⁰ -ig	→ Tervezett készségfejlesztő játékok, foglalkozások, tevékenységek nagycsoportosoknak. → Gyümölcsfogyasztás, mindennapos testnevelés. → Előkészületek a levegőzéshez. → Játék, mozgás a szabadban. → Séták, élmény-tapasztalatszerzés.
12 ⁰⁰ -12 ⁴⁵ -ig	→ Ebéd.
12 ⁴⁵ -tól 14 ⁴⁰ -ig	→ Ebéd után tisztálkodás, csoportszoba rendbetétele, szellőztetés. → Nyugodt légkör megteremtése. Mese, altató, dúdoló. Pihenés.
14 ⁴⁰ -tól 17 ⁰⁰ -ig	→ Ébredés. → Öltözködés, tisztálkodás, folyamatos uzsonnázás. → Szabadjáték csoportban, udvaron. → Hazabocsátás.

7. Programunk szellemisége

Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Igazán eredményessé az óvoda és a szülők szoros együttműködésével válhat.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi.

- Törekszünk a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítására.
- Hangsúlyozzuk a gyermekek mozgásfejlődésének elősegítését.
- Érvényesül az óvodapedagógusi modell.
- Szülői szemlélet pozitív befolyásolása (közös mozgás program szervezése).
- Gyermekekről egyéni dokumentáció vezetése.

Célunk

A gyermekek egészséges életmódjának, testi, lelki- szociális egészségének megalapozása, testi fejlődésük elősegítése, egészségük védelme, az egészséges életvitel (szokások) kialakítása az óvodai életet követő életszakaszokra is.

8. A szülő, a gyermek, a pedagógus és az intézmény partnerei, kapcsolattartásának formái

8.1. Hagyományaink, ünnepeink

- Atom-futáson való részvétel.
- Ősz köszöntő műsor (zsíroskenyér kóstoló – jó hangulatú ismerkedés ősszel az új, ill. régi szülőkkel.
- Szüret a Malomhegyen – gyermekek által leszüretelt szőlő feldolgozása az óvoda udvarán.
- Szüreti felvonulás – népi ruhában táncos, dalos, verses műsor szülőknek, érdeklődőknek.
- Márton napi felvonulás – lámpások készítése –óvoda udvarán Süni csoport műsora.

- Adventi ünnepi készülődés.
  - Mikulás – örömteli várakozás.
  - Adventi barkács du. szülőkkel közösen.
  - Karácsonyi ünnepség – mézeskalácssütés, ajándékkészítés, óvónők mesedramatizálása, közös éneklés.
- Télkergetés – kisébáb úsztatás a Dunán.
- Mozgáskotta foglalkozás bemutató szülőknek, érdeklődőknek.
- Március 15.-ei megemlékezés.
- Víz világnapja – kísérletek a tornaszobában.
- Ovi-ismerkedő leendő ovisoknak, érdeklődő szülőknek (nyílt nap az óvodánkban).
- Tavaszváró – barkács du. szülőkkel (változatos technikák biztosítása).
- Húsvéti- népszokások, néphagyományok felelevenítése, tavaszvárás (tojásfestés, locsolkodás).
- Anyák napja – ajándékkészítés, ünneplés.
- Gyermeknap – gyermekhét: kirándulás, óvónők bábelőadása, tréfás vetélkedők.
- Összetartozás napja.
- Német nemzetiségi napon való fellépés (Süni csoport)
- Fuss, ússz, kerékpározz a gyermekedért” programsorozaton részvétel.
- Apák napja – „5 próba apával az egészségért” játékos vetélkedő.
- Nyárköszöntő: nagyok búcsúztatása, csoportok családi évzáró zsúrja.

8.2. Választható tevékenységeink

Tanköteles korú gyermekek számára

- Képtárlátogatás.
- Színházlátogatás.
- Uszodai foglalkozások.
- Könyvtár látogatás.
- Múzeum látogatáson való részvétel.

Mindenki számára lehetőség van

- Hittan foglalkozáson.
- Néptánc foglalkozáson való részvételre.
- Városi szintű rendezvényeken való részvétel (Tök jó nap, Adventi udvar)

8.3 Eredményeink

- 2016/2017-es nevelési évben elnyerte óvodánk a Biztonságos Óvoda címet.
- 2017/2018-as nevelési évtől A Pécsi Tudományegyetem Partnerintézménye.
- Fuss, ússz, kerékpározz verseny megnyerése.
- ÖKO vetélkedő megnyerése.

9. A német nemzetiségi óvodai csoport programja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. (Nktv.) 46. § (3) bekezdés b) pontja kimondja, hogy „A gyermeknek joga, hogy nemzetiségi hovatartozásának megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.”

Az Nktv. 3. sz. mellékletének 21. pontja kimondja, hogy a nemzetiségi óvodai nevelést nemzetiségi óvodapedagógus végezheti.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 23. § (2) bek.: a nemzetiségi óvodai nevelésben biztosítani kell a népismeret tárgykörébe tartozó ismeretanyag elsajátítását.

A 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésnek irányelvét fekteti le.

E rendelet meghatározza

1. A nemzetiségi óvodai nevelés célját és feladatát.
2. A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezését.
3. A nemzetiségi óvodai nevelés formáját.
4. A nemzetiségi nevelést folytató csoportot.
5. A fejlődés jellemzőit óvodáskor végére.

9.1. A nemzetiségi nevelés célja és feladata

A nemzetiségi nevelést folytató csoportunkban törekszünk arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett minél gyakrabban hallják a német nemzetiségi nyelvet.

Cél

- A gyermekek komplex személyiségfejlesztése, a német nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerése.
- A gyermekek identitástudatának elmélyítése a kulturális hagyományok ápolása és átörökítése.

Feladatok

- Nyelv- és hagyományápolás német nemzetiségi mondókák, versek, énekek, dalos játékok és táncok tanulásával, gyakorlásával.
- Élmény- és tapasztalatszerzés a játékban, játéksituációkon keresztül, a német nemzetiségi tárgyi kultúra megismerésével, hagyományőrző programon való részvétellel.

A kétnyelvű nevelés alapelvei

- Komplex személyiségfejlesztés.
- A nyelvhez szoktatás integrálása a képzési és a nevelési feladatok egészébe.
- Játékos tevékenységben spontán ismeretszerzés.
- Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak megfelelő nyelvelsajátítást biztosító tanulási lehetőségek teremtése.
- Tevékenységgel egybekötött szituációkhoz kapcsolódó nyelvelsajátítás.
- A nyelvértés elősegítése játéksituációkon keresztül.
- A két kultúra hagyományainak, szokásainak megismerésével fejlődjön a gyermekek identitástudata, alkalmazkodóképessége, más kultúrák iránt való érzékenysége.

9.2. A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése

A pedagógus/ok beszéli/k a német nemzetiség nyelvét, ismerik a kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladat(uk)nak tartja/ák a kultúrkinccs tovább örökítését. Nemzetiségi óvodapedagógusi diplomával rendelkezik/nek.

Az óvodai nevelés magába foglalja a nemzetiségi hagyományok és szokások tovább örökítését, valamint a nemzetiségi identitás megalapozását és fejlesztését.

A nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvodai csoport az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül. A nemzetiségi óvodai csoport a tevékenységi formákat az ONOAP szerint alakítja ki, a tartalmakhoz felhasználja a kisebbségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit.

Az óvodás korú gyermek az óvodában a német nyelvvel természetes élethelyzetekben játszva, játék közben találkozik. A gyermekek életkori sajátosságait fokozottan szem előtt tartjuk.

A német népi eredetű dalok, versek, mondókák is a német kultúra megismerését szolgálják.

A napi életet átszövik a németül folyó játéksituációk (rendrakás, születés -, és névnap ünneplése, gyümölcs fogyasztása, altatódal).

A játékos német nyelvi gyakorlatok tulajdonképpen idegen nyelven vezetett játékos, sok cselekvéssel összekapcsolt kezdeményezések, melyek kedvezően befolyásolják a német nyelvvel való ismerkedés folyamatát.

A magyar nyelvű foglalkozások mindig megelőzik a német nemzetiség nyelvén való feldolgozást.

A két nyelv használata, annak aránya függ a csoport összetételétől és esetleg kétnyelvű családból származó gyermekek számától. A tanév elejétől kezdve fokozatosan nő a német nemzetiségi nyelv használata.

A gyermekek anyanyelve magyar, ezért a nevelési helyzetek megoldásánál és a konfliktus helyzetek **feloldásánál az anyanyelvet használjuk. A gyermekek mondókák, dalok, versek tanulásával az** óvodapedagógus utánpótlása által, játékos formában ismerkednek a német nemzetiségi nyelvvel.

Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk az utánpótláson alapuló nyelvvel való ismerkedést. A német nemzetiség kultúrkincséből és az anyanyelvi kultúrájából –mondókákkal, versekkel, zenékkal, népi játékokkal, énekekkel, dalos játékokkal, táncokkal- tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a német nemzetiség nyelvvel való ismerkedést. A kialakult nyelvi szituációtól függően, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően alakítjuk a csoport heti- és napirendjét.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként

- A gyermekekben pozitív érzelmi viszony alakul ki a nemzetiségi kultúra és nyelve iránt.
- Ismernek a nemzetiség, az anyanyelvi kultúrájából merített 5-6 dalt, 4-5 verset, 4-5 mondókát és játékokat; kedvvel mondják, éneklük azokat.
- Megismerkednek helyi nemzetiségi szokásokkal (Márton-nap), hagyományokkal valamint tárgyi kultúra értékeivel, megtanulják azok tiszteletét és megbecsülését.
- Nyitottak és érdeklődők a különböző kultúrákra.

Életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően

- Tudnak tárgyakat, eszközöket megnevezni.
- Tudnak bemutatkozni, köszönni.
- Ismerik és használják az udvariassági kifejezéseket.
- Használják és értik az őket körülvevő szűkebb természeti és társadalmi környezet alapvető fogalmait.
- Tájékozódnak kommunikációs helyzetekben.
- Képesek 10-ig számolni.
- Megnevezik az alapszíneket.

9.3. Kapcsolattartás

Szoros kapcsolatot tartunk fenn a

- Paksi Német Nemzetiségi Önkormányzattal,
- a Gyönki Szivárvány Óvodával,
- a Bezerédj Általános Iskolával,
- valamint a székhelyóvoda német nemzetiségi csoportjával.

*Óvodánk sajátos, néphagyományra
épülő programja*

1. Tartalomjegyzék

1.	Tartalomjegyzék.....	2
2.	Bevezetés.....	3
3.	Jövőkép.....	3
4.	Az óvodában folyó néphagyományőrzésbe ágyazódó pedagógiai munka célja, feladatai, alapelvei.....	4
5.	Az óvodában folyó, a néphagyományőrzésbe ágyazódó nevelő- oktató munka eljárásai, eszközei	5
5.1.	A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban.....	5
6.	Személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok	8
7.	Közösségfejlesztéssel, az óvoda szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok	9
7.1.	<i>A mindennapokhoz kapcsolódó gyermeki élet ünnepei.....</i>	<i>9</i>
7.2.	<i>Nemzeti ünnep.....</i>	<i>9</i>
7.3.	<i>Természetóvó jeles napok .....</i>	<i>9</i>
7.4.	<i>Népszokásőrző jeles napok.....</i>	<i>9</i>
8.	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység	10
9.	Tehetséggondozás – Néptáncoktatás és hagyományőrzés Így tedd rá! módszerrel	10
9.1.	<i>Népi játék- néptánc.....</i>	<i>11</i>
10.	A szülő, a gyermek, a pedagógus és az intézmény partnerei, kapcsolattartásának formái	12

2. Bevezetés

Óvodánk a Pakstól 5 km-re fekvő Dunakömlőd központjában található, Pakshoz tartozó település 1300 lakossal.

Az épület 1894. augusztus. 1-től menházként kezdte működését. 1948. február 7-től a község célja volt a községi menedékház napközi otthonos óvodává szervezése. Óvodánk tehát régi építésű, ami az elmúlt évek során rengeteg változáson esett keresztül.

Jelenleg két csoportban folyik a nevelőmunka. A népi hagyományok ápolása különösen fontos számunkra, hiszen a településen élők is ebben a szemléletben élnek.

Programunkba a népi kultúra azon elemeit építettük be, amelyek igazodnak a gyermekek életkori-, fejlődési sajátosságaihoz és mindennapi életüket gazdagítják. Kölcsönösségen, pozitív megerősítéseken alapuló bizalmi légkör kialakítására törekszünk, amit a nyitottság, tolerancia, elkötelezett konstruktív feszültségkezelés jellemez.

3. Jövőkép

„Az a láthatatlan szervezőerő, amely a legrégebbi időkben az emberiség megmaradásának egyik legfontosabb feltétele volt, amely kényszerítette eleinket egymás szájáról lesni a szót, egymás kezét figyelve megtanulni a mozdulatot.”

Kisgyermekkorban a cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelemdús élmények hatnak a felnövekvő egyén cselekedeteire. Ismeretei bővülésével később érti meg, dolgozza fel azt, amit kapott és közben van hova visszakapcsolni azokat. Erkölcsi, esztétikai értékrendszere kialakul, a szükségletek további cselekvésekre készítetik. Fontos a pedagógus tudatos értékközvetítő szerepe, tevékenysége, amit a gyermekek folyamatos és differenciált visszajelzéseire is alapozunk. Felnőtt korában a néphagyomány ápolásának igénye úgy jelenik meg, mint magasabb rendű szükséglet.

Egy családias légkörű, harmonikus, rugalmas életrend alkalmas arra, hogy a hagyományörzést az óvodai nevelés keretein belül folytassa.

Küldetésünk fontos eleme az „ünnepelni tudás” képességének alakítása, néphagyomány – ápolás, a természet és társak szeretetére nevelés. A gyermekek örömmel vegyenek részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, számukra az ünnepnap a várva-várt nap.

A jeles napokhoz kapcsolódó közös élmények mély érzelmi nyomot hagynak. Átélik az ünnepnapok „másságát”, a belsőséges összetartozás élményét. Ezek az élmények hatnak a családok szemléletmódjára, az óvoda megteremti a családokkal való együttműködés sajátos formáit. Az óvodai nevelésünkben a néphagyományőrzés folyamatosságát a mindennapok hagyományőrző tevékenységei és a jeles napok tevékenységei adják.

4. Az óvodában folyó néphagyományőrzésbe ágyazódó pedagógiai munka célja, feladatai, alapelvei

- az óvodai nevelésben a múlt értékeinek átörökítése, éltetése
- a gyermek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás gazdag eszközrendszerével
- a kreativitás és nyelvi kifejezőképesség fejlesztése
- a népi nyelvezet megértése, sajátosságaink megismerése a népmesék, mondókák, népi játékok, népdalok által
- a motorikus koordináció, ritmikus mozgás fejlesztése
- helyi és környékbeli népszokások, népi ünnepek, népművészeti alkotások megismertetése
- esztétikai érzék fejlesztése
- a gyermekek megismertetése a kézműveskedéssel, népi gyermekjátékszerekkel, a természetes anyagok felhasználásával
- a népi kultúra tárgyainak megismertetése
- a jeles napokhoz, ünnepekhez, munkaalkalmakhoz kötődő népszokások megismertetése
- nyugodt kommunikációs tér kialakítása, amit kölcsönösség, konstruktivitás jellemez

5. Az óvodában folyó, a néphagyományörzésbe ágyazódó nevelő- oktató munka eljárásai, eszközei

5.1. A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

- **Játék:**

A játékidő a napirend sajátosságából adódóan folyamatos. Stratégiánk az együttműködés, problémamegoldás, kompromisszum, alku, segítő kommunikációs kölcsönösség. A hagyományörző kezdeményezések, foglalkozások beleolvadnak a játék folyamatába. A régen elfeledett vagy éppen a mai generációk számára már ismeretlen játékok, népszokások, néphagyományok hagyományörző tevékenységek, játékeszköz készítek felelevenítésre kerülnek. Ezzel színesedik, gazdagodik a gyermek élete, bővül a nevelés eszköztára.

A mai játékeszközöket harmonikusan egészítik ki az ősi, népi játékeszközök. Játékeszközként használhatjuk a környezetünkben fellelhető dolgokat is: kavics, falevél, bot, toboz...

Dramatikus játékeszközök ösztönzik a gyermekeket fantáziájuk szárnyalására. Az esztétikus textíliák, színes leplek, korona, palást, tarisznya, kulacs mind elindítói egy-egy szerepjátéknak, mesedramatizálásnak, spontán játéknak. Ezek az anyagok az építő játékban is megjelennek.

A gyermeki önkifejezőmódokat a bábozás eszközei teljesítik ki. A bábnak és a dramatikus eszközöknek állandó helye van a csoportban.

- **Mozgás:**

Tudatosan segítjük a mozgás és észlelési funkciók összerendeződését. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlesztésére, mint minden összerendezett mozgás alapjára.

A mozgás nem szűkül le a testnevelési foglalkozásokra, mondókás- énekes játékok körére, jelen van az óvodai élet minden területén.

Mozgásos népi játékok beépítése udvari játékokba: szembekötősdí, labdacica, ugróiskola, árokfogó, mászások, labdajátékok. A mozgásos játékok során a gyermek választhatja meg játékát, társait.

A szabadidőben zajló szervezett mozgásos játékokban a gyermek önként vesz részt. A szervezett testnevelés tartalmát a Helyi Program szerint végezzük,

amely két féle módon valósul meg. A mindennapos testnevelés és a heti egy alkalommal szervezett tevékenység.

- **Verselés, mesélés, anyanyelvi nevelés:**

- népmesék, mondókák, időjósok, névcsúfolók, találós kérdések, dramatikus népszokások, szólások, közmondások, rigmusok megismertetése, irodalmi tevékenység megalapozása,

- **Ének, zene, énekes játék, gyermektánc:**

- Az óvodai nevelőmunkában népi játékaink fontos szerepet töltenek be.
A mondókák, népi játékok, népdalok hozzátartoznak az emberek mindennapjaihoz, ezek megőrzését az énekes népszokások éltetik.
- mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres zene
- népi hangszerek megismerése, készítése (köcsögduda, doromb, citera, hegedű, lopótök dudu, dob, levélsíp, nádsíp, cserépsíp, fűzfa síp, furulya)
- néptánc:

A néptánc a felnőttek táncát jelenti, amely élménynyújtó a gyermekek számára. A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, játékmozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a gyermek ritmusérzékét, mozgását. Előkészítik a későbbi néptánc tanulását.

Az óvodai néptánc oktatás célja, hogy a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődést elmélyítse a gyermekekben.

A táncokon keresztül ismerjék meg hagyományainkat, a magyar nép táncát, a táncok lépésanyagát, jellegzetességeit, stílusát.

- **Vizuális nevelés, rajzolás, mintázás, kézimunka:**

- népi technikák: sodrás, fonás, nemezelés, agyagozás, mézeskalácssütés, bőrzés, szövés, növényi alapú játékok készítése, természetes anyagok (csuhé, rafia) felhasználása beépítve a mindennapi tevékenységekbe
- egymást segítő attitűd kialakítása a technikák alkalmazása során

- **Külső világ tevékeny megismerése:**

Az ember és a természet szoros kapcsolatban vannak. Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- jeles napok előtti készülődések
- rendszeres környezet megismerő, élményszerző séták, tájmegismerő kirándulások
- néphagyományőrzés keretein belül az élő és élettelen világ változásainak megfigyelése, megfigyeltetése az évszakok körforgásában
- a környező valósággal való ismerkedés során minden tevékenységünkben megjelenik a matematika (párosítás, halmazképzés, sorbarendezés, összehasonlítás...)
- A fenntarthatóság szemléletmódjának formálódása, megalapozása

- **Munka:**

- A néphagyományőrző életmód tevékenységei gazdagítják a gyermek cselekvési lehetőségeit. A természetközelségben a természetes anyagok használata során a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyermeket, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor.
- A munka jellegű tevékenységek célja: hagyományőrző tevékenységek gyakorlásán keresztül a munka jellegű tevékenységek megszerettetése, az elvégzett munka megbecsülésére nevelés.
- Tevékenység formák:
  - Szüret, betakarítás, kukorica fosztás, veteményezés, fűszer és gyógynövények ültetése, gondozása, felhasználása a mindennapokban.

Az óvodapedagógussal kialakult érzelmi kapcsolat, a megerősítés motivációja ösztönzi a gyermeket a munka jellegű tevékenységek céltudatos végzésére, melyet áthat a folyamatorientált, gyermekközpontú nevelési koncepciónk.

A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket játékában utánozza.

A hagyományőrzés egész óvodai életünkre hatással van, különös hangsúlyt fektetve az óvodai ünnepekre.

A néphagyományörzés erősíti az óvodai élet hagyományait és a népszokásörző és természetóvó jeles napokkal gazdagítja azt.

Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangolódó örömteli közös tevékenykedés a gyermekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol.

6. Személyiség fejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A környezeti nevelés részeként a fenntarthatósági szemlélet formálása, értékrendjének hiteles képviselete, a környezettudatos életmód hangsúlyozása. Segíteni a gyermeket és a szülőket abban, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit. Tapasztalatszerzés útján lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy a saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz. Tudatosítjuk a gyermekekben, hogy a Föld nevű bolygó a mi lakóhelyünk, a jövője rajtunk múlik.

Az óvodáskor végére várható eredmények

- megértik a népi nyelvezet sajátosságait, kellő ismerettel rendelkeznek a népi mondókák, dalok, mesék tárházában
- ismerik a jeles napokhoz, ünnepekhez kötődő népszokásokat
- alapvető ismereteik vannak a tárgyi hagyományokból, a népi díszítőművészetből
- kreativitásuk és nyelvi kifejezőkészségük az életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelő
- képesekké válnak egyéni verselésre, mondókázásra
- motoros koordinációjuk, ritmikus mozgásuk a hagyományok által megismert dalok, zenék, énekes játékok megismerése és alkalmazása révén kialakul
- esztétikai érzékük megfelelő a népművészeti tárgyak készítése, díszítése által
- szívesen nézegetnek népi alkotásokat, hallgatnak népzene
- nyitottak és érzékenyek környezetük esztétikai értékei iránt
- örömmel, szívesen játszanak az ünnepekhez kapcsolódó játékokat, énekeket, verseket, alakoskodásokat
- pozitív kisugárzással közvetítik a néphagyomány által megtapasztalt értékeket a környezetük számára

7. Közösségfejlesztéssel, az óvoda szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

7.1. A mindennapokhoz kapcsolódó gyermeki élet ünnepei

- születésnap, névnap
- gyermeknap
- anyák napja
- búcsúzó

7.2. Nemzeti ünnep

- október 23.
- március 15.

7.3. Természetóvó jeles napok

- Állatok világnapja
- Víz világnapja
- Föld világnapja
- Madarak és fák napja

7.4. Népszokásőrző jeles napok

- szüret – szüreti nap
- Mihály napi vásár
- Márton nap
- Adventi készülődés
- Mikulás várás
- Lucázás
- Pásztorjáték
- Farsang – kisébáb égetés
- Komatálazás
- Húsvét
- Pünkösdlés
- Lakodalmas, vásáros

8. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

- Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai teendők az éppen aktuális helyzetnek, állapotnak megfelelően a gyermekvédelmi terv szerint.
- SNI-s gyermekek egyéni fejlesztése gyógypedagógus segítségével, valamint integrálva a csoportban
- Beilleszkedési, magatartási zavarokkal küzdő gyermekek egyéni fejlesztése fejlesztő pedagógus segítségével, részképesség zavarok fejlesztése
- A mozgásterápia alkalmazása az eltérő fejlődésű gyermekek segítése, integrálása.

A mozgás az első kommunikációs eszköz a világgal való kapcsolatfelvételben. A mozgás fejlődése szoros kapcsolatban áll az idegrendszer éréseivel. A mozgásterápiát a tanulási képesség fejlesztésére, óvoda- iskola átmenet megkönnyítésére, tanulási nehézségek leküzdése érdekében végezzük.

A megfigyelések során feltárt részképesség zavarok fejlesztése csoportos terápia alkalmazásával a tanköteles korú gyermekek körében történik.

9. Tehetséggondozás – Néptáncoktatás és hagyományörzés Így tedd rá! módszerrel

„Népet csak egészében lehet megismerni. A nép dalát is csak az érti meg igazán, aki ismeri szokásait, ruházatát, ételét, építkezését, egész életét...”

(Kodály Zoltán)

A tehetségfejlesztés, a néptáncoktatás célja: a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés elmélyítése a gyerekekben. A táncokon keresztül ismerik meg hagyományainkat, a magyar néptáncait, lépésanyagát, jellegzetességeit. Célunk, a mozgáskészség javítása, a közösségi érzés tudatos erősítése, az élményszerzés, a játékra nevelés.

A tehetségfejlesztés, a néptáncoktatás feladata, hogy megismertesse a gyerekekkel a hagyományos népi játékokat, a mozgásanyag variációs lehetőségeit, a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenekíséretet. Fejlessze a gyermekek mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, zenéhez való alkalmazkodását, (gyors- lassú, ritmusváltás) tér-, forma- és stílusérzékét, koncentráló képességét, improvizációs készségét. Tegye nyitottá a gyermek személyiségét a folklór iránt. A tehetségigérek gondozása kiemelt feladatunk, velük differenciáltan foglalkozunk.

9.1. Népi játék- néptánc

- Énekes-táncos gyermekjátékok
- A népi játékok
- Néptánc alaplépések:
  - Lépegető- séta a tengelyünk körül, kéztartásos variációkkal, vagy a kör közép-pontja felé.
  - Egyes csárdás- nem zárjuk be a csárdás lépést, hanem a láb felhúz.
  - Előrevágó -itt sem zárjuk be a csárdást, a láb előre kitesz.
  - Teszegető -hangsúly az egyik lábon, a másik a láb elé-oldalt-vissza-zár.
  - Friss csárdás
  - Friss csárdás ugrós motívumai
  - Lengető, höcögő, cifra és ennek variációi
  - A magyar néptánc elengedhetetlen elemei a csúfolódók, az úgynevezett csujogatók, táncba hívók, ezekből is tanítok párat a gyerekeknek! (Aki nem tud táncolni, menjen haza aludni! Lám én tudok táncolni, itt akarok mulatni!)

Térforma: A népi gyermekjátékok jellegzetes térformái a kör- amely lehet tág, szűk és kettős kör- és a sor, amelynek két fő formája ismert. Az oszlop: egyesben és párosban valamint az arcsor: egyesben és párosban. A játékfűzések kialakításánál a kezdő térformából újak alakulhatnak ki. Lehet: állandó, átalakuló és fogyó-gyarapodó térforma. Ezeket használjuk fel egy-egy koreográfia, játékfűzés elkészítéséhez.

A zene, a mozgás, az énekes játék a gyermeki lét egyik legfőbb öröme! Akik már óvodás korukban megízlelik a közös dal és játék boldogságát, megőrzik ezt és nem zárkóznak el. A nemzeti identitástudatot, nemcsak a néptáncsal, népi gyermekjátékok tanulásával rögzíthetjük, hanem a magyar népszokások, jeles napok megismerésével, hagyományaink ápolásával is elmélyül. Nagyon fontos, hogy már egészen kisgyermekkorban megismerkedjenek hagyományainkkal, népszokásainkkal, illetve egyes hiedelmekkel, babonákkal. A magyarságtudat, a világnézet ezek által is gazdagodik, fejlődik.

10. A szülő, a gyermek, a pedagógus és az intézmény partnerei, kapcsolattartásának formái

Az óvoda, a néphagyományörzés kezdeményező jeleként újra éleszti az adott közösség hagyományait, egyben új megvilágításba helyezi a család biztonságadó szerepét.

Igyekszik megteremteni az egyensúlyt a családi és az intézményes nevelés között úgy, hogy kiegészíti, gazdagítja azt.

Olyan szokások jelennek meg, amelyek életmódjukban szemléletváltást jelentenek.

A Faluházzal szorosan együtt dolgozunk, programunk illeszkedik a falusi hagyományokhoz. Családok bevonásával rendezünk, szervezünk több hagyományörző programot. A Faluházban rendezük a Mártonnapi vigasságot, farsangi mulatságot, szöszmötölő barkács délutánokat és a néptáncgálát.

A Paksi Életfa Idősek Otthonával a kapcsolattartás, látogatások folyamatosak és kölcsönösek. Látogatásainkat az ünnepek köré szervezzük. Dalosjátékokkal, néptáncsal kedveskedünk az ott élőknek.

Valljuk, hogy a hagyományok révén őrizhetjük meg azt a rengeteg tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. A néphagyomány ápolás gazdag eszközrendszerével segítjük elő a 3-6-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását. Fontosnak tartjuk a gyermekek testi, lelki gondozását, védelmét.

Célunk, hogy a gyermekek a családi és óvodai nevelés eredményeként az óvodáskor végére megszerezzék mindazon képességeket, készségeket, jártasságokat, amelyek az iskolai tanuláshoz elengedhetetlenek.

**PAKS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
HUMÁNPOLITIKAI BIZOTTSÁGA**

KIVONAT

Készült: Paks Város Önkormányzata Képviselő-testülete Humánpolitikai Bizottságának 2020. március 3-án megtartott ülésének jegyzőkönyvéből

Tárgy: Óvodai alapidokumentumok jóváhagyása

16/2020. (III.03.) HB határozat

A Humánpolitikai Bizottság a Paksi Napsugár Óvoda Pedagógiai programját jóváhagyja.

Ulbert Sándor sk.
bizottság elnöke

A kiadmány hitelélül:

Péterné Iker Ivett
osztályvezető